Urząd Statystyczny
w Bydgoszczy

Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań 2021

Ludność na rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Population in the labour market in Kujawsko-Pomorskie Voivodship in the light of the National Census of Population and Housing 2021 results

Bydgoszcz 2024

Spisy powszechne
Censuses

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021

Ludność na rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Population in the labour market in Kujawsko-Pomorskie Voivodship in the light of the National Census of Population and Housing 2021 results

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy Statistical Office in Bydgoszcz

Bydgoszcz 2024

Opracowanie merytoryczne
Content-related works

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Bydgoszcz, Kujawsko-Pomorskie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by

Małgorzata Górka

Zespół autorski
Author team

Michał Cabański, Zbigniew Osypiuk

Prace redakcyjne
Editorial work

Marcin Bzdzion, Michał Cabański, Anna Krzyżelewska-Suś, Zbigniew Osypiuk, Małgorzata Rybak

Tłumaczenie
Translation

Anna Krzyżelewska-Suś, Zbigniew Osypiuk, Marta Tuczkowska

Skład i opracowanie graficzne
Typesetting and graphics

Michał Cabański, Jacek Pruski

ISBN 978-83-62131-15-0

Publikacja dostępna na stronie internetowej:
Publication available on website:

bydgoszcz.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła
When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Przekazuję Państwu publikację analityczną pt. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021. Ludność na rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim w świetle wyników NSP 2021, w której przedstawiono wyniki spisu powszechnego ludności i mieszkań przeprowadzonego na terenie Polski w okresie od 1 kwietnia do 30 września według stanu na 31 marca 2021 r.

Opracowanie koncentruje się na temacie aktywności ekonomicznej ludności. Scharakteryzowano w nim trzy subpopulacje ludności w wieku 15 lat i więcej: pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Charakterystykę przeprowadzono według takich przekrojów jak wiek, płeć, poziom wykształcenia i miejsce zamieszkania. Wewnętrzne zróżnicowanie województwa dla wybranych zmiennych przedstawiono na poziomie gmin lub powiatów i miast na prawach powiatu.

Publikacja składa się z syntezy, analizy oraz uwag metodologicznych. Analizę wzbogacają elementy graficzne w postaci map i wykresów oraz tablice. Zawarty w analizie opis poziomu aktywności ekonomicznej jak i struktury poszczególnych subpopulacji ludności w wieku 15 lat i więcej zamieszkującej województwo kujawsko-pomorskie porównano z ludnością Polski oraz odniesiono do sytuacji z 2011 r.

Wszystkie publikacje z wynikami spisu powszechnego ludności i mieszkań na temat województwa kujawsko-pomorskiego są dostępne na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy: https://bydgoszcz.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/szukaj.html?letter=N, a także w Banku Danych Lokalnych, na stronie internetowej: https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start.

Więcej informacji na temat metodologii i organizacji spisu zawarto w wydanej przez Główny Urząd Statystyczny publikacji pt. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021. Metodologia i organizacja badania.

Pragnę podziękować wszystkim respondentom za udział w spisie powszechnym. Mam nadzieję, że szeroki zakres statystyk opracowanych na jego podstawie zaspokoi potrzeby informacyjne różnych grup odbiorców.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Bydgoszczy

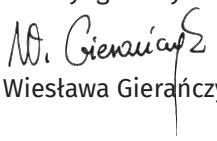

dr Wiesława Gierańczyk

Bydgoszcz, marzec 2024 r.

Preface

I would like to present to you an analytical publication entitled Population in the labour market in Kujawsko-Pomorskie Voivodship in the light of the National Census of Population and Housing 2021 results, which presents the results of the population and housing census conducted in Poland from 1 April to 30 September as at 31 March 2021.

The publication focuses on the topic of economic activity of the population. It characterises three subpopulations of the population aged 15 and over: the employed, the unemployed and the economically inactive. Characterisation was carried out with breakdowns by e.g. age, sex, level of education and place of residence. The internal differentiation of the voivodship for selected variables was presented at the level of gminas or powiats and cities with powiat rights.

The publication consists of an executive summary, analysis and methodological notes. The analysis is enriched by graphic elements in the form of maps and charts, as well as tables. The description of the level of economic activity and the structure of the individual subpopulations of the population aged 15 and over living in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was compared to the population of Poland and referred to the situation in 2011.

All publications with the results of the population and housing census for the Kujawsko-Pomorskie Voivodship are available on the website of the Statistical Office in Bydgoszcz: https://bydgoszcz.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/szukaj.html?letter=N, as well as in the Local Data Bank, on the website: https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start.

More information on the methodology and organisation of the census is contained in the publication National Population and Housing Census 2021. Research methodology and organization, issued by Statistics Poland.

I would like to thank all respondents for their participation in the census. I hope that the wide range of statistics produced from it will meet the information needs of different recipients.

Director
of the Statistical Office
in Bydgoszcz

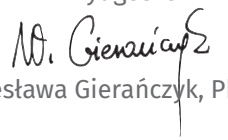

Wiesława Gierańczyk, Ph.D.

Bydgoszcz, March 2024

Spis treści
Contents

Przedmowa . . . 3
Preface . . . 4

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty . . . 12
Symbols and main abbreviations . . . 12

Synteza . . . 13
Executive summary . . . 13

Rozdział 1. Aktywność ekonomiczna ludności . . . 17
Chapter 1. Economic activity of the population . . . 17

1.1. Charakterystyka aktywności ekonomicznej ludności . . . 17
1.1. Characteristics of economic activity of the population . . . 17

1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku . . . 22
1.2. Economic activity of population by place of residence, sex and age groups . . . 22

1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia . . . 27
1.3. Economic activity of the population by place of residence, sex and level of education . . . 27

1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia . . . 32
1.4. Economic activity of the population by age groups and level of education . . . 32

Rozdział 2. Pracujący . . . 35
Chapter 2. Employed persons . . . 35

2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku . . . 35
2.1. Employed persons by place of residence, sex and age groups . . . 35

2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia . . . 38
2.2. Employed persons by age groups and level of education . . . 38

2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia . . . 40
2.3. Employed persons by employment status . . . 40

Rozdział 3. Bezrobotni . . . 44
Chapter 3. Unemployed persons . . . 44

3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku . . . 44
3.1. Unemployed persons by place of residence, sex and age groups . . . 44

3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku . . . 46
3.2. Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups . . . 46

3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku . . . 47
3.3. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups . . . 47

3.4. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia . . . 50
3.4. Structure of unemployed persons by place of residence, sex and level of education . . . 50

3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia i okresu poszukiwania pracy . . . 52
3.5. Unemployed persons by place of residence, sex, level of education and job search period . . . 52

Rozdział 4. Bierni zawodowo 55
Chapter 4. Economically inactive persons 55

4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku 55
4.1. Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups 55

4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia 64
4.2. Economically inactive persons by level of education 64

4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej 68
4.3. Economically inactive persons by reasons for inactivity 68

Uwagi metodologiczne 73
Methodological notes 73

Spis tablic
List of tables

Tablica 1. Ludność aktywna ekonomicznie w wieku 15 lat i więcej 18
Table 1. Economically active population aged 15 years and over

Tablica 2. Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej według płci i miejsca zamieszkania 22
Table 2. Activity rate of the population aged 15 years and over by sex and place of residence

Tablica 3. Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r. 33
Table 3. Activity rate by age groups and level of education in 2021

Tablica 4. Wskaźnik zatrudnienia ludności w wieku 15 lat i więcej według grup wieku, miejsca zamieszkania i płci 38
Table 4. Employment rate of the population aged 15 years and over by age groups, place of residence and sex

Tablica 5. Pracujący w wieku 15 lat i więcej według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania . . . 41
Table 5. Employed persons aged 15 years and over by employment status, sex and place of residence

Tablica 6. Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania 44
Table 6. Unemployed persons by sex and place of residence

Tablica 7. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku 49
Table 7. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups

Tablica 8. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy oraz płci i miejsca zamieszkania w 2021 r. 52
Table 8. Unemployed persons by job search period, by sex and place of residence in 2021

Tablica 9. Bezrobotni długotrwale według okresu poszukiwania pracy i wieku w 2021 r. 53
Table 9. Long-term unemployed persons by job search period and age in 2021

Tablica 10. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według wieku, płci i miejsca zamieszkania 60
Table 10. Structure of economically inactive persons aged 15 years and over by age, sex and place of residence

Tablica 11. Odsetek biernych zawodowo według ekonomicznych grup wieku, płci i miejsca zamieszkania . 62
Table 11. Percentage of economically inactive persons by economic age groups, sex and place of residence

Tablica 12. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według wieku i poziomu wykształcenia . . 67
Table 12. Structure of economically inactive persons aged 15 years and over by age and level of education

Spis wykresów
List of charts

Wykres 1. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według płci w 2021 r. 19
Chart 1. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by sex in 2021

Wykres 2. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania w 2021 r. 20
Chart 2. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by place of residence in 2021

Wykres 3. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i płci w 2021 r. 23
Chart 3. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by place of residence and sex in 2021

Wykres 4. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według płci i grup wieku w 2021 r. 24
Chart 4. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by sex and age groups in 2021

Wykres 5. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r. 26
Chart 5. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by place of residence and age groups in 2021

Wykres 6. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r. 28
Chart 6. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by level of education and sex in 2021

Wykres 7. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r. 31
Chart 7. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by level of education and place of residence in 2021

Wykres 8. Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku . 36
Chart 8. Structure of employed persons aged 15 years and over by place of residence, sex and age groups

Wykres 9. Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r. 39
Chart 9. Structure of employed persons aged 15 years and over by age groups and level of education in 2021

Wykres 10. Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r. 40
Chart 10. Structure of employed persons aged 15 years and over by place of residence, sex and level of education in 2021

Wykres 11. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku 45
Chart 11. Structure of unemployed persons by place of residence, sex and age groups

Wykres 12. Struktura bezrobotnych według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r. 46
Chart 12. Structure of unemployed persons by sex and economic age groups in 2021

Wykres 13. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku w 2021 r. . . 47
Chart 13. Structure of unemployed persons by place of residence and economic age groups in 2021

Wykres 14. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r. . 51
Chart 14. Structure of unemployed persons by level of education, sex and place of residence in 2021

Wykres 15. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku 61
Chart 15. Structure of economically inactive persons aged 15 years and over by place of residence, sex and age groups

Wykres 16. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r. 64
Chart 16. Structure of economically inactive persons aged 15 years and over by place of residence, sex and level of education in 2021

Wykres 17. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i przyczyn bierności w 2021 r. 69
Chart 17. Structure of economically inactive persons aged 15 years and over by place of residence and reasons for inactivity in 2021

Spis map
List of maps

Mapa 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2021 r. 21
Map 1. Economic activity of the population aged 15 years and over in 2021

Mapa 2. Pracujący w wieku 15 lat i więcej w 2021 r. 37
Map 2. Employed persons aged 15 years and over in 2021

Mapa 3. Udział pracowników najemnych w wieku 15 lat i więcej w ogólnej liczbie pracujących w 2021 r. . . 42
Map 3. Share of employees aged 15 years and over in the total number of employed persons in 2021

Mapa 4. Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania w 2021 r. 43
Map 4. Employment rate by place of residence in 2021

Mapa 5. Stopa bezrobocia w 2021 r. 50
Map 5. Unemployment rate in 2021

Mapa 6. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2021 r. 54
Map 6. Share of long-term unemployed persons in the total number of unemployed persons in 2021

Mapa 7. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej w 2021 r. 59
Map 7. Share of economically inactive persons in the total population aged 15 years and over in 2021

Mapa 8. Udział biernych zawodowo z powodu otrzymywania emerytury/renty/dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) w ogólnej liczbie biernych zawodowo w 2021 r. 70
Map 8. Share of the economically inactive population due to receiving retirement/disability pensions/capital income (stocks, bonds or from property) in total number inactive persons in 2021

Mapa 9. Udział biernych zawodowo z powodu wyczerpania wszelkich możliwości znalezienia pracy w ogólnej liczbie biernych zawodowo w 2021 r. 72
Map 9. Share of the economically inactive population due to the exhaustion of all possibilities of finding a job in total number inactive persons in 2021

Spis tablic w Aneksie tabelarycznym

Tablice dostępne w formacie plików MS Excel

List of tables in Annex

Tables available in MS Excel file format

Tablica 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według grup wieku w 2021 r.
Table 1. Economic activity of the population aged 15 years and over by age groups in 2021

Tablica 2. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2021 r.
Table 2. Economic activity of the population aged 15 years and over by level of education in 2021

Tablica 3. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według powiatów i miast na prawach powiatu w 2021 r.
Table 3. Economic activity of the population aged 15 years and over by powiats and cities with powiat rights in 2021

Tablica 4. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według gmin w 2021 r.
Table 4. Economic activity of the population aged 15 years and over by gminas in 2021

Tablica 5. Pracujący w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i grup wieku w 2021 r.
Table 5. Employed persons aged 15 years and over by level of education and age groups in 2021

Tablica 6. Bezrobotni według poziomu wykształcenia i grup wieku w 2021 r.
Table 6. Unemployed persons by level of education and age groups in 2021

Tablica 7. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy i grup wieku w 2021 r.
Table 7. Unemployed persons by job search period and age groups in 2021

Tablica 8. Bierni zawodowo w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i grup wieku w 2021 r.
Table 8. Economically inactive persons aged 15 years and over by level of education and age groups in 2021

Tablica 9. Bierni zawodowo w wieku 15 lat i więcej według przyczyny bierności w 2021 r.
Table 9. Economically inactive persons aged 15 years and over by reasons for inactivity in 2021

Objaśnienia znaków umownych
Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (–)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka (.)	brak informacji lub wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available or providing data is impossible or purposeless
„W tym” ‘Of which’	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty
Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
NSP	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań National Census of Population and Housing
tys.	tysiąc
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point

Synteza
Executive summary

Aktywność ekonomiczna ludności

Jak wskazują wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w województwie kujawsko-pomorskim:

- na koniec marca 2021 r. było 1712,4 tys. osób w wieku 15 lat i więcej, podlegających badaniu aktywności ekonomicznej w spisie (w tym 819,6 tys. mężczyzn i 892,9 tys. kobiet). Było to o 59,6 tys. mniej niż w 2011 r.;
- wśród tej populacji większość stanowiły osoby pracujące, których udział wyniósł 51,4%, o 6,7 p. proc. więcej niż w 2011 r.;
- drugą pod względem wielkości subpopulacją ludności w wieku 15 lat i więcej byli bierni zawodowo, których udział pomiędzy 2011 a 2021 r. zmniejszył się o 3,1 p. proc. do poziomu 39,9%;
- odsetek populacji pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej w województwie w 2021 r. był mniejszy niż w Polsce o 2,1 p. proc. Większy niż w Polsce był natomiast udział osób biernych zawodowo i bezrobotnych;
- współczynnik aktywności zawodowej wzrósł w latach 2011–2021 z 54,8% do 57,5% i w 2021 r. był niższy od wartości współczynnika dla Polski (59,2%);
- najwyższe wartości współczynnika aktywności zawodowej odnotowano w dwóch powiatach otaczających największe miasta województwa, czyli bydgoskim (62,9%) i toruńskim (60,9%), a najniższe wartości w miastach na prawach powiatu Włocławku (54,1%) i Grudziądzu (54,6%);
- wystąpiły znaczne różnice w wysokości współczynnika aktywności zawodowej między mężczyznami i kobietami; w 2021 r. współczynnik dla kobiet wyniósł 49,4% a dla mężczyzn 64,7%;
- niewielkie były różnice w wysokości współczynnika aktywności zawodowej między wsiami a miastami – w 2021 r. wyniósł odpowiednio 59,1% i 56,4%;
- wzrost wysokości współczynnika aktywności zawodowej w stosunku do 2011 r. wystąpił we wszystkich grupach wiekowych w miastach i na wsiach. Największy wzrost wystąpił w grupie wiekowej 55–64 lata (o 20,6 p. proc. w miastach i o 19,0 p. proc. na wsiach);

Economic activity of the population

According to the results of the National Census of Population and Housing in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship:

- at the end of March 2021, there were 1 712.4 thousand people aged 15 and over subject to the survey on economic activity in the census (including 819.6 thousand men and 892.9 thousand women). This was 59.6 thousand fewer than in 2011;
- among this population, the majority were employed persons, with a share of 51.4%, 6.7 pp higher than in 2011;
- the second largest subpopulation of the population aged 15 and over was the economically inactive, whose share decreased by 3.1 pp between 2011 and 2021 to 39.9%;
- the share of the employed in the population aged 15 and over in the voivodship in 2021 was 2.1 pp lower than in Poland, while the shares of the economically inactive and unemployed were higher than in Poland;
- the activity rate increased between 2011 and 2021 from 54.8% to 57.5% and was lower than the rate for Poland (59.2%) in 2021;
- the highest activity rate values were recorded in the two powiats surrounding the voivodship's largest cities, namely the Bydgoski (62.9%) and Toruński (60.9%) powiats, and the lowest values in the cities with powiat rights – Włocławek (54.1%) and Grudziądz (54.6%);
- there were significant differences in the activity rate between men and women; in 2021, the rate for women was 49.4% and for men 64.7%;
- there was little difference in the activity rate between rural areas and urban areas, with 59.1% and 56.4% in 2021 respectively;
- an increase in the activity rate compared with 2011 occurred in all age groups in both urban and rural areas. The largest increase occurred in the 55–64 age group (by 20.6 pp in urban areas and by 19.0 pp in rural areas);

- na przestrzeni lat 2011–2021 zaobserwowano wzrost współczynnika aktywności zawodowej wśród osób z wykształceniem wyższym oraz gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego, zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn. Spadek współczynnika odnotowano w przypadku wykształcenia średniego lub policealnego u kobiet, przede wszystkim jednak w przypadku wykształcenia zasadniczego zawodowego lub branżowego – u mężczyzn spadek o 6,1 p. proc. i u kobiet spadek o 9,8 p. proc.

Pracujący

W końcu marca 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim:

- było 880,8 tys. osób pracujących (5,1% pracujących w Polsce). W porównaniu z danymi spisowymi z 2011 r. liczba pracujących zwiększyła się o 88,7 tys. osób (wzrost o 11,2%);
- w przeliczeniu na 1000 ludności przypadało 434 pracujących, tj. o 17 pracujących na 1000 ludności mniej niż w Polsce;
- największą grupę wśród pracujących, również w Polsce, stanowiły osoby z wykształceniem średnim i policealnym (w województwie 37,2%, a w Polsce 36,7%);
- w miastach w okresie międzyspisowym w populacji pracujących odnotowano spadek udziału osób z wykształceniem wyższym (z 75,5% w 2011 r. do 67,6% w 2021 r.);
- najwyższy udział pracowników najemnych w ogólnej liczbie pracujących wystąpił w gminach miejskich: Chełmża (87,6%), Chełmno (87,4%) oraz Wąbrzeźno i Włocławek (po 87,3%);
- w porównaniu z 2011 r. wskaźnik zatrudnienia wzrósł o 7,9 p. proc. Podobnie jak przed dziesięcioma laty wyższy wskaźnik był na wsiach niż w miastach.

Bezrobotni

Według danych NSP 2021 w województwie kujawsko-pomorskim:

- w ostatnim tygodniu marca liczba bezrobotnych wyniosła 44,6 tys. osób (6,0% bezrobotnych w Polsce). W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 88,1 tys. osób (tj. o 66,4%);

- between 2011 and 2021, an increase in the activity rate was observed among people with tertiary education and lower secondary, primary, incomplete primary education and without school education, both among women and men. A decrease in the rate was observed in the case of secondary or post-secondary education for women, but especially in the case of basic vocational or basic sectoral vocational education – a decrease of 6.1 pp for men and a decrease of 9.8 pp for women.

Employed persons

At the end of March 2021 in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship:

- compared with the 2011 census data, the number of employed persons increased by 88.7 thousand (an increase of 11.2%);
- there were 434 employed persons per 1 000 population, 17 employed persons fewer per 1 000 population than in Poland;
- the largest group among the employed, also in Poland, were those with secondary and post-secondary education (37.2% in the voivodship and 36.7% in Poland);
- in urban areas, there was a decrease in the share of people with tertiary education in the employed population in the inter-census period (from 75.5% in 2011 to 67.6% in 2021);
- the highest share of employed persons in the total number of employed persons occurred in the urban gminas of Chełmża (87.6%), Chełmno (87.4%), Wąbrzeźno and Włocławek (87.3% each);
- compared with 2011, the employment rate increased by 7.9 pp. As was the case a decade earlier, the rate was higher in rural areas than in urban areas.

Unemployed persons

According to the Census 2021 in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship:

- in the last week of March, the number of unemployed persons was 44.6 thousand (6.0% of the unemployed in Poland). Compared with the 2011 census, the number of unemployed persons decreased by 88.1 thousand (i.e. by 66.4%);

- najwięcej osób bezrobotnych było w wieku 35–44 lata (27,0% ogółu bezrobotnych w województwie) oraz wieku 25–34 lata (25,9%);
- wśród bezrobotnych 99,8% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (44,5 tys.), przy czym 65,8% – w wieku mobilnym (29,3 tys.), a 34,0% w wieku niemobilnym (15,1 tys.);
- w odniesieniu do wyników spisu z 2011 r. spadek liczby bezrobotnych wystąpił zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet, na wsi i w miastach a także we wszystkich ekonomicznych grupach wieku. Największy spadek wystąpił wśród mężczyzn w miastach w wieku poprodukcyjnym o 86,0%, zaś najmniejszy wśród mężczyzn w wieku produkcyjnym niemobilnym na wsi – o 52,7%;
- najniższa stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania i grup wieku wystąpiła wśród mieszkańców wsi w grupie wieku 55–64 lata, gdzie wskaźnik ten wyniósł 3,7%;
- największy spadek stopy bezrobocia w porównaniu ze spisem z 2011 r. odnotowano w grupie wieku 15–24 lata (o 23,5 p. proc., do 7,4%), w tym wśród kobiet w tej grupie wieku spadła ona o 27,5 p. proc., a wśród mężczyzn w tej grupie wieku o 20,4 p. proc.;
- ponad połowa populacji bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne (25,1 tys., tj. 56,3%);
- wśród długotrwale bezrobotnych będących w wieku 15–24 lata przeważały osoby poszukujące pracy od 1 do 2 lat, natomiast w starszych grupach wieku dominowały osoby poszukujące pracy powyżej 2 lat.

- the largest number of unemployed persons were aged 35–44 (27.0% of the total number of the unemployed in the voivodship) and aged 25–34 (25.9%);
- among the unemployed, 99.8% were of working age (44.5 thousand), with 65.8% – of mobile age (29.3 thousand) and 34.0% of non-mobile age (15.1 thousand);
- in relation to the 2011 census results, a decrease in the number of the unemployed occurred among both men and women, in rural and urban areas and in all economic age groups. The largest decrease, by 86.0%, occurred among men of post-working age in urban areas while the smallest decrease, by 52.7% occurred among men of non-mobile working age in rural areas;
- the lowest unemployment rate by place of residence and age group occurred among rural residents in the 55–64 age group, where the rate was 3.7%;
- the largest decrease in the unemployment rate compared with the 2011 census was recorded in the 15–24 age group (by 23.5 pp, to 7.4%), with a decrease by 27.5 pp among women in this age group and by 20.4 pp among men in this age group;
- more than half of the unemployed population were long-term unemployed persons (25.1 thousand, i.e. 56.3%);
- among long-term unemployed persons aged 15–24, those seeking a job for 1 to 2 years predominated, while the older age groups were dominated by those seeking a job for more than 2 years.

Bierni zawodowo

Według stanu na 31 marca 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim:

- populacja biernych zawodowo liczyła 682,7 tys., stanowiąc 42,5% ludności w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie aktywności ekonomicznej;
- odsetek biernych zawodowo w województwie był o 1,7 p. proc. wyższy od notowanego w Polsce;
- większość biernych zawodowo stanowiły kobiety (61,9%), a pod względem miejsca zamieszkania – mieszkańcy miast (60,2%);
- odsetek biernych zawodowo kobiet przewyższał odsetek biernych zawodowo mężczyzn o 16,0 p. proc.;
- odsetek biernych zawodowo w okresie pomiędzy NSP2011 i NSP2021 zmniejszył się o 2,7 p. proc.;

Economically inactive persons

As at 31 March 2021 in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship:

- the economically inactive population was 682.7 thousand, accounting for 42.5% of the population aged 15 and over with a determined economic activity status;
- the percentage of the economically inactive in the voivodship was 1.7 pp higher than that recorded in Poland;
- the majority of the economically inactive were women (61.9%) and, in terms of place of residence – urban residents (60.2%);
- the percentage of economically inactive women exceeded the percentage of economically inactive men by 16.0 pp;

- w porównaniu z 2011 r. wśród biernych zawodowo odnotowano znaczny wzrost odsetka osób w wieku 65 lat i więcej (z 33,1% do 50,2% w 2021 r.), przy zmniejszeniu odsetka osób w pozostałych grupach wieku;
- wśród biernych zawodowo najliczniejsza była populacja osób z wykształceniem średnim lub policealnym (31,6%), a następnie populacja osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (31,4%);
- pomiędzy 2011 a 2021 r. nastąpił ogólny wzrost poziomu wykształcenia osób biernych zawodowo czego przejawem jest zmniejszenie udziału osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym lub bez wykształcenia szkolnego (o 12,6 p. proc.) i zwiększenie liczebności i udziału osób na wszystkich pozostałych poziomach wykształcenia;
- dla 45,7% całej populacji biernych zawodowo przyczyną bierności było pobieranie emerytury, renty bądź dochodów kapitałowych;
- zróżnicowanie gmin pod względem odsetka biernych zawodowo było małe. Wśród gmin o najniższym odsetku przeważały gminy leżące w strefach podmiejskich największych miast województwa – najniższy odnotowano w gminie wiejskiej Osielsko (31,9%). Najwyższy odsetek biernych zawodowo odnotowano w gminie miejskiej Ciechocinek (51,4%);
- najwięcej gmin o najniższym odsetku biernych zawodowo z powodu wyczerpania wszelkich możliwości znalezienia pracy położonych było w obszarze obejmującym Bydgoszcz i Toruń wraz okolicznymi gminami – najniższy odsetek odnotowano w gminie Osielsko i w Bydgoszczy (po 1,5%);
- najwięcej gmin o najwyższym odsetku biernych zawodowo z powodu wyczerpania wszelkich możliwości znalezienia pracy położonych było we wschodniej części województwa – najwyższy odsetek odnotowano w gminie wiejskiej Dobre (10,0%).

- the percentage of economically inactive persons between the Census 2011 and Census 2021 decreased by 2.7 pp;
- there was a significant increase in the percentage of persons aged 65 and over (from 33.1% to 50.2% in 2021) among the economically inactive, with a decrease in the percentage of persons in other age groups;
- among the economically inactive, the population with secondary or post-secondary education was the most numerous (31.6%), followed by the population with lower secondary, primary, incomplete primary education and without school education (31.4%);
- there was an overall increase in the educational attainment of the economically inactive, which was reflected in a decrease in the share of persons with lower secondary, primary, incomplete primary education and without school education (by 12.6 pp) and an increase in the number and share of persons at all other levels of education;
- for 45.7% of the total economically inactive population, the reason for inactivity was receiving a retirement/disability pension or capital income;
- differentiation between gminas in terms of the percentage of the economically inactive was small. Gminas with the lowest percentage were those located in the suburban areas of the largest cities in the voivodship – the lowest was recorded in the rural gmina of Osielsko (31.9%). The highest percentage of the economically inactive was recorded in the gmina of Ciechocinek (51.4%);
- the largest number of gminas with the lowest percentage of the economically inactive due to exhaustion of all possibilities of finding a job were located in the area covering Bydgoszcz and Toruń together with the surrounding gminas – the lowest percentage was recorded in the gmina of Osielsko and in Bydgoszcz (1.5% each);
- the largest number of gminas with the highest percentage of the economically inactive due to exhaustion of all possibilities of finding a job were located in the eastern part of the voivodship – the highest percentage was recorded in the gmina of Dobre (10.0%).

Rozdział 1
Chapter 1

Aktywność ekonomiczna ludności
Economic activity of the population

Uwaga. Dane z NSP opracowano według stanu na 31 marca.

Aktywność ekonomiczna ludności należy do najważniejszych zagadnień charakterystyki rynku pracy. Informacje na temat aktywności ekonomicznej ludności pochodzące z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 stanowią uzupełnienie realizowanego z częstotliwością kwartalną Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), które jest badaniem przeprowadzanym na próbie. W ramach spisu powszechnego badaniu aktywności ekonomicznej ludności podlegały osoby w wieku 15 lat i więcej. Wśród nich wyodrębniono trzy podstawowe subpopulacje: pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Osoby pracujące i bezrobotne tworzą razem populację aktywnych zawodowo.

1.1. Charakterystyka aktywności ekonomicznej ludności

Jak wskazują wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 według stanu na 31 marca 2021 r. województwo kujawsko-pomorskie było zamieszkiwane przez 2027,3 tys. osób, tj. o 70,3 tys. osób mniej niż w 2011 r. Kobiet było 1045,9 tys., a ich udział w ogólnej liczbie ludności województwa wzrósł nieznacznie, tj. z 51,5% w 2011 r. do 51,6% w 2021 r. Osób w wieku 15 lat i więcej, podlegających badaniu aktywności ekonomicznej w spisie powszechnym było 1712,4 tys. (w tym 819,6 tys. mężczyzn i 892,9 tys. kobiet). Było to o 59,6 tys. mniej niż w 2011 r. (mniej odpowiednio o 30,1 tys. mężczyzn i 29,5 tys. kobiet). Większość stanowiły osoby pracujące, których udział wyniósł 51,4% (o 6,7 p. proc. więcej niż w 2011 r.). Drugą pod względem wielkości subpopulacją byli bierni zawodowo, których udział zmniejszył się o 3,1 p. proc. od 2011 r. i w 2021 r. wyniósł 39,9%. Najmniejszą liczebnie grupą byli bezrobotni, których udział zmniejszył się w tym czasie o 4,9 p. proc. W porównaniu ze spisem powszechnym z 2011 r. wzrósł natomiast odsetek osób, dla których nie ustalono statusu aktywności

Note. Census data were compiled as at 31 March.

Economic activity of the population is among the most important issues of labour market characteristics. Information on economic activity of the population from the National Census of Population and Housing 2021 (Census 2021) complements the Labour Force Survey (LFS), which is a sample-based survey conducted at a quarterly frequency. As part of the Census, people aged 15 and over were subject to the survey on the economic activity of the population. Among them, three basic subpopulations were distinguished: the employed, the unemployed and the economically inactive. The employed and unemployed together form the economically active population.

1.1. Characteristics of economic activity of the population

As indicated by the results of the National Census of Population and Housing 2021, as at 31 March 2021, the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was inhabited by 2 027.3 thousand people, i.e. 70.3 thousand fewer than in 2011. There were 1 045.9 thousand women and their share in the total population of the voivodship increased slightly, i.e. from 51.5% in 2011 to 51.6% in 2021. There were 1 712.4 thousand people aged 15 and over subject to the survey on economic activity in the census (including 819.6 thousand men and 892.9 thousand women). This was 59.6 thousand fewer than in 2011 (30.1 thousand fewer men and 29.5 thousand fewer women respectively). The majority were employed persons, whose share was 51.4% (6.7 pp more than in 2011). The second largest subpopulation was the economically inactive, whose share decreased by 3.1 pp since 2011 and was 39.9% in 2021. The smallest subpopulation was the unemployed, whose share decreased by 4.9 pp. In comparison with the 2011 census, the percentage of people for whom economic activity status was not determined increased. The changes

ekonomicznej. Zmiany jakie zaszły w województwie kujawsko-pomorskim w okresie międzyspisowym w zakresie aktywizacji zawodowej ludności, przejawiające się wzrostem udziału pracujących a spadkiem udziału bezrobotnych i biernych zawodowo miały miejsce w skali ogólnopolskiej. Mimo tych pozytywnych zmian w województwie kujawsko-pomorskim, odsetek populacji pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej w 2021 r. był jednak o 2,1 p. proc. mniejszy niż w Polsce (53,5%). Większy niż w Polsce był natomiast udział osób biernych zawodowo i bezrobotnych, odpowiednio o 1,5 p. proc. i 0,3 p. proc. W skali całego kraju udział biernych zawodowo wyniósł 38,4%, a bezrobotnych – 2,3%.

that took place in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in the inter-census period in terms of economic activation of the population, manifested by an increase in the share of the employed and a decrease in the share of the unemployed and the economically inactive, took place on a nationwide scale. Despite these positive changes in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the percentage of the employed population in the population aged 15 and over in 2021 was, however, 2.1 pp lower than in Poland (53.5%). On the other hand, the share of the economically inactive and unemployed was higher than in Poland, by 1.5 pp and 0.3 pp respectively. For the whole country, the share of the economically inactive was 38.4%, and the unemployed – 2.3%.

Tablica 1. Ludność aktywna ekonomicznie w wieku 15 lat i więcej
Table 1. Economically active population aged 15 years and over

Status ekonomiczny Economic activity status	2011		2021	
	w osobach in persons	w % in %	w osobach in persons	w % in %
Ogółem Total	1772084	100,0	1712440	100,0
Pracujący Employed	792055	44,7	880757	51,4
Bezrobotni Unemployed	132648	7,5	44551	2,6
Bierni zawodowo Economically inactive persons	762388	43,0	682666	39,9
Nieustalony status Unknown status	84992	4,8	104466	6,1

W strukturze ludności w wieku 15 lat i więcej widoczne jest zróżnicowanie ze względu na płeć. W 2021 r. znacznie większy udział pracujących odnotowano w przypadku mężczyzn niż kobiet – odpowiednio 58,8% i 44,7%. Odmienna sytuacja wystąpiła w odniesieniu do populacji biernych zawodowo. Wśród kobiet odsetek biernych zawodowo był znacznie wyższy niż wśród mężczyzn – odpowiednio 47,3% i 31,8%. Odsetek bezrobotnych był nieco wyższy wśród mężczyzn niż wśród kobiet (2,8% wobec 2,4%). Kobiety stanowiły większość niewykorzystanych zasobów pracy województwa kujawsko-pomorskiego.

A gender gap is evident in the structure of the population aged 15 and over. In 2021, a significantly higher share of the employed population was recorded for men than for women – 58.8% and 44.7% respectively. The situation was different for the economically inactive population. Among women, the percentage of economically inactive was significantly higher than among men – 47.3% and 31.8% respectively. The percentage of the unemployed was slightly higher among men than among women (2.8% against 2.4%). Women accounted for most of the unused labour resources in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship.

Pomiędzy rokiem 2011 a 2021 odsetek pracujących wzrósł wśród mężczyzn o 6,4 p. proc. a wśród kobiet o 7,1 p. proc. Odsetek biernych zawodowo zmniejszył się wśród mężczyzn i kobiet w podobnej skali – odpowiednio o 3,1 p. proc. i 3,2 p. proc. Udział bezrobotnych w większym stopniu zmniejszył się wśród mężczyzn (o 5,1 p. proc) niż wśród kobiet (o 4,7 p. proc).

Between 2011 and 2021, the percentage of the employed increased among men by 6.4 pp and among women by 7.1 pp. The percentage of the economically inactive decreased among men and women to a similar extent – by 3.1 pp and 3.2 pp respectively. The percentage of the unemployed decreased more among men (by 5.1 pp) than among women (by 4.7 pp).

Porównanie struktury ludności w wieku 15 lat i więcej dla województwa kujawsko-pomorskiego i dla Polski wskazuje na większe różnice w odniesieniu do kobiet. O ile odsetek pracujących mężczyzn w województwie był w 2021 r. niższy o 0,9 p. proc. niż w Polsce to w przypadku kobiet różnica wyniosła 3,1 p. proc. W przypadku mężczyzn odsetek biernych zawodowo w województwie kujawsko-pomorskim był wyższy niż w Polsce o 0,4 p. proc., a w przypadku kobiet – wyższy o 2,5 p. proc. Udział bezrobotnych kobiet z województwa był wyższy niż w Polsce o 0,4 p. proc., a w przypadku mężczyzn różnica ta wyniosła 0,2 p. proc. Porównanie sytuacji kobiet w województwie kujawsko-pomorskim wygląda niekorzystnie na tle kraju, gdyż w województwie większy jest udział kobiet biernych zawodowo a mniejszy jest udział kobiet pracujących.

A comparison of the structure of the population aged 15 and over for the Kujawsko-Pomorskie Voivodship and Poland shows greater differences for women. While the percentage of employed men in the voivodship in 2021 was lower by 0.9 pp than in Poland, the difference for women was 3.1 pp. In the case of men, the percentage of economically inactive men in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was higher than in Poland by 0.4 pp, and in the case of women – higher by 2.5 pp. The percentage of unemployed women in the voivodship was 0.4 pp higher than in Poland, and the difference for men was 0.2 pp. The comparison of the situation of women in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship is unfavourable in comparison to the country, because the percentage of economically inactive women in the voivodship is higher and the percentage of employed women is lower.

Wykres 1. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według płci w 2021 r.
Chart 1. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by sex in 2021

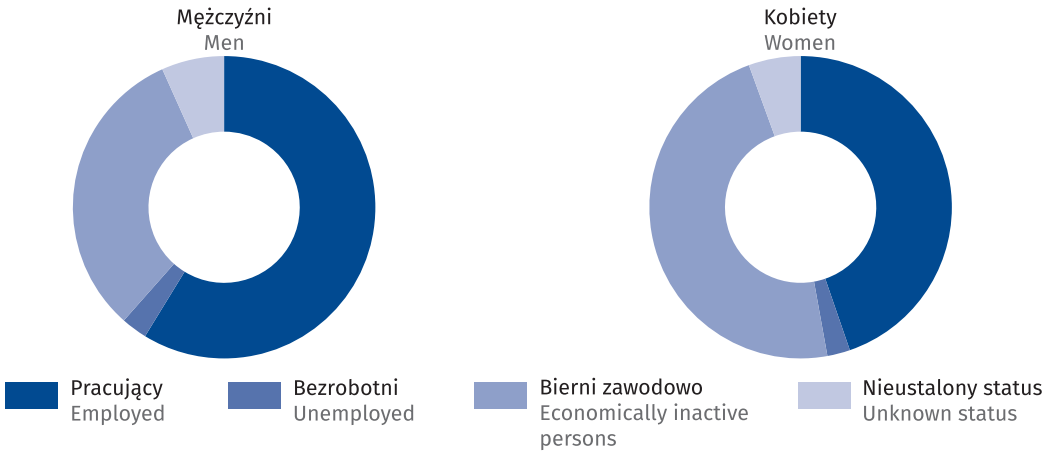

Struktura aktywności ekonomicznej ludności w województwie kujawsko-pomorskim była także zróżnicowana w podziale według miejsca zamieszkania. Największa różnica pomiędzy miastami a wsiami wystąpiła w odniesieniu do udziału osób pracujących. Na wsiach udział ten wyniósł 54,2%, a w miastach 49,6%. Wyższy odsetek biernych zawodowo był w miastach niż na wsiach, odpowiednio 40,3% i 39,2%. Udział bezrobotnych był taki sam w miastach i na wsiach, wynosząc 2,6%. Na strukturę ludności w miastach i na wsiach rzutuje jednak stopień w jakim nie udało się ustalić statusu aktywności ekonomicznej spisywanych osób. Większy odsetek ludności o nieustalonym statusie odnotowano w miastach niż na wsiach, gdzie wyniósł odpowiednio 7,5% i 4,0%.

The structure of economic activity of the population in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was also differentiated by place of residence. The greatest difference between urban areas and rural areas occurred with regard to the share of employed persons. In rural areas, this share was 54.2%, and in urban areas it was 49.6%. The percentage of the economically inactive was higher in urban areas than in rural areas, 40.3% and 39.2% respectively. The share of the unemployed was the same in urban areas and rural areas, at 2.6%. However, the structure of the urban and rural population is affected by the extent to which the economic activity status of the respondents could not be determined. A higher percentage of the population with an undetermined status was recorded in urban areas than in rural areas, where it was 7.5% and 4.0% respectively.

Na przestrzeni lat 2011–2021 odsetek pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej zwiększył się zarówno w miastach jak i na wsiach – odpowiednio o 6,1 p. proc. i 7,6 p. proc. Z kolei odsetek biernych zawodowo zmniejszył się w obu przypadkach w podobnym stopniu, tj. o 3,1 p. proc. w miastach i o 3,2 p. proc. na wsiach. Odsetek bezrobotnych zmniejszył się w miastach o 4,8 p. proc., a na wsiach – o 5,0 p. proc. W miastach miał miejsce większy wzrost udziału populacji o nieustalonym statusie niż na wsiach (1,9 p. proc. wobec 0,6 p. proc.).

Tak jak w przypadku podziału według płci różnice między województwem kujawsko-pomorskim a Polską zależą od miejsca zamieszkania. Są one większe w przypadku miast niż wsi. W miastach województwa odsetek pracujących był o 3,0 p. proc. niższy niż w miastach Polski (52,6%), z kolei odsetek biernych zawodowo w miastach województwa był o 1,8 p. proc. wyższy niż w miastach Polski. Odsetek bezrobotnych w miastach był wyższy w województwie kujawsko-pomorskim o 0,3 p. proc. niż w Polsce (2,3%). Na wsiach w województwie odsetek pracujących był niższy o 0,7 p. proc. niż w Polsce (54,9%), natomiast odsetek biernych zawodowo był wyższy o 0,9 p. proc. niż w Polsce (38,3%). W województwie odsetek bezrobotnych na wsiach tak jak i w miastach był w wyższy niż na wsiach w Polsce o 0,3 p. proc.

Between 2011 and 2021, the percentage of the employed in the population aged 15 and over increased in both urban and rural areas – by 6.1 pp and 7.6 pp respectively. In turn, the percentage of the economically inactive decreased in both cases to a similar extent, i.e. by 3.1 pp in urban areas and by 3.2 pp in rural areas. The percentage of the unemployed decreased by 4.8 pp in urban areas and by 5.0 pp in rural areas. There was a greater increase in the share of the population with an undetermined status in urban areas than in rural areas (1.9 pp against 0.6 pp).

As in the case of the breakdown by sex, differences between the Kujawsko-Pomorskie Voivodship and Poland depend on the place of residence. They are greater in urban than in rural areas. In the voivodship's urban areas, the percentage of the employed was 3.0 pp lower than in Poland's urban areas (52.6%), while the percentage of the economically inactive in the voivodship's urban areas was 1.8 pp higher than in Poland's urban areas. The percentage of the unemployed in urban areas was 0.3 pp higher in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship than in Poland (2.3%). In the rural areas of the voivodship the percentage of the employed was lower by 0.7 pp than in Poland (54.9%), while the percentage of the economically inactive was higher by 0.9 pp than in Poland (38.3%). In the voivodship the percentage of the unemployed in rural areas, as in urban areas, was higher than in Poland by 0.3 pp.

Wykres 2. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 2. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by place of residence in 2021

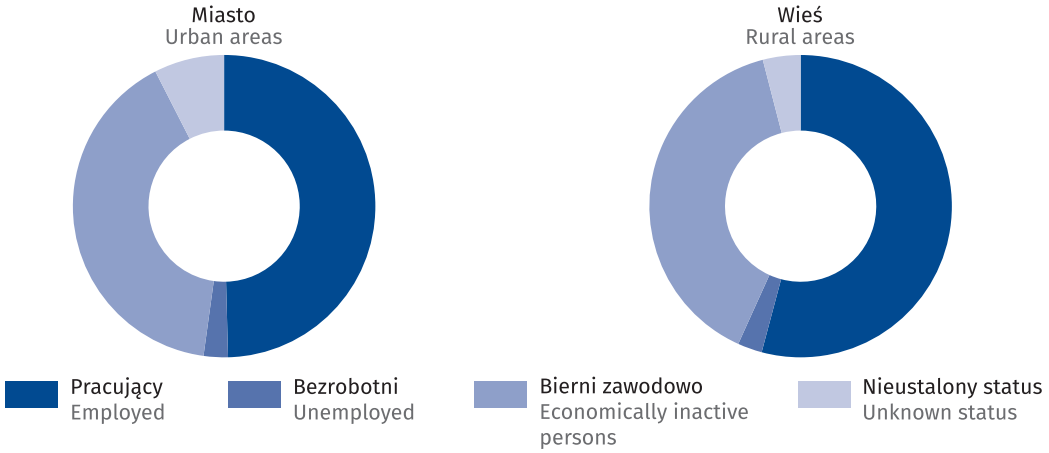

W dalszych częściach rozdziału nie jest już brana pod uwagę kategoria osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. Wskaźniki obrazujące stopień aktywności ekonomicznej odnosić się będą do populacji obejmującej pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo.

W województwie kujawsko-pomorskim widoczne jest przestrzenne zróżnicowanie poziomu aktywności ekonomicznej ludności. Poziom aktywności ekonomicznej przedstawiono za pomocą współczynnika aktywności zawodowej wyrażającego udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej. Najwyższe wartości współczynnika aktywności zawodowej odnotowano w dwóch powiatach otaczających największe miasta województwa, czyli w bydgoskim (62,9%) i toruńskim (60,9%). W pozostałych powiatach współczynnik nie przekroczył 60%. Najniższe wartości współczynnika stwierdzono w miastach na prawach powiatu – Włocławku (54,1%) i Grudziądzu (54,6%). Najwyższy odsetek pracujących w ludności w wieku 15 lat i więcej odnotowano w powiecie bydgoskim (60,9%), a następnie w toruńskim (58,5%). Włocławek i Grudziądz charakteryzowały się natomiast najwyższym odsetkiem biernych zawodowo – odpowiednio 45,9% i 45,4%.

In the following parts of the publication, the category of people with unknown labour market status is no longer considered. Indicators depicting the degree of economic activity will refer to a population comprising the employed, the unemployed and the economically inactive.

The Kujawsko-Pomorskie Voivodship shows spatial differentiation in the level of economic activity of the population. The level of economic activity was presented by means of the activity rate, which expresses the share of economically active people of a given category in the total number of people aged 15 and over. The highest values of the activity rate were recorded in two powiats surrounding the voivodship's largest cities, i.e. the Bydgoski (62.9%) and Toruński (60.9%) powiats. In the remaining powiats, the rate did not exceed 60%. The lowest values of the rate were found in the cities with powiat rights – Włocławek (54.1%) and Grudziądz (54.6%). The highest percentage of employed persons in the population aged 15 and over was recorded in the Bydgoski Powiat (60.9%), followed by the Toruński powiat (58.5%). Włocławek and Grudziądz, on the other hand, had the highest percentage of the economically inactive – 45.9% and 45.4% respectively.

Mapa 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2021 r.
Map 1. Economic activity of the population aged 15 years and over in 2021

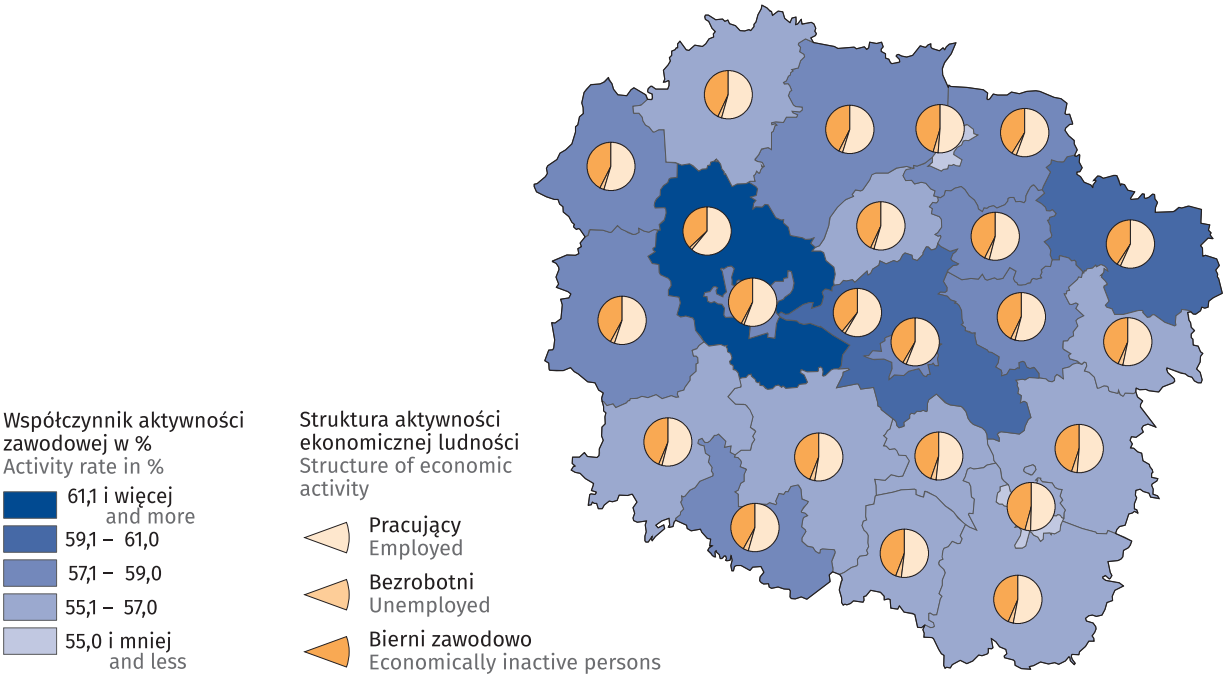

1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

W okresie 2011–2021 aktywność ekonomiczna ludności mierzona współczynnikiem aktywności zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim wzrosła zarówno w miastach jak i na wsiach. Wzrost współczynnika był nieco wyższy na wsiach niż w miastach – odpowiednio o 3,0 p. proc. i o 2,4 p. proc. Współczynnik wzrósł zarówno w przypadku kobiet jak i mężczyzn, niezależnie od miejsca zamieszkania. Najwyższy przyrost dotyczył kobiet zamieszkujących wieś.

Współczynnik aktywności zawodowej w 2021 r. wyższy był na wsiach, ogółem jak i dla obojga płci, przy czym różnica w jego wysokości pomiędzy wsiami a miastami była większa w odniesieniu do mężczyzn (2,9 p. proc.) niż do kobiet (1,4 p. proc.). Znacznie większe różnice w wysokości współczynnika aktywności zawodowej występowały pomiędzy mężczyznami a kobietami. Mężczyźni charakteryzowali się wyższym poziomem aktywności zawodowej. W miastach współczynnik aktywności zawodowej dla mężczyzn był wyższy od współczynnika dla kobiet o 15,3 p. proc., a na wsiach o 16,8 p. proc.

W 2021 r. współczynnik aktywności zawodowej był w województwie kujawsko-pomorskim niższy niż w Polsce – w miastach o 2,4 p. proc., a na wsiach o 0,8 p. proc. W przypadku mężczyzn wartość współczynnika dla województwa była niższa niż w Polsce o 1,2 p. proc. w miastach ale na wsiach była wyższa o 0,3 p. proc. niż w Polsce. W odniesieniu do kobiet niezależnie od ich miejsca zamieszkania współczynnik aktywności zawodowej dla województwa był niższy niż dla Polski. Większą różnicę odnotowano dla miast (3,3 p. proc.) niż dla wsi (1,8 p. proc.).

1.2. Economic activity of population by place of residence, sex and age groups

In the period 2011–2021, economic activity of the population measured by the activity rate in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship increased in both urban and rural areas. The increase in the rate was slightly by higher in rural areas than in urban areas – by 3.0 pp and 2.4 pp respectively. The rate increased for both men and women, regardless of place of residence. The highest increase was for women living in rural areas.

The activity rate in 2021 was higher in rural areas, overall as well as for both sexes, with a greater difference between rural areas and urban areas for men (2.9 pp) than for women (1.4 pp). Significantly greater differences in the activity rate existed between men and women. Men were characterised by higher activity rate. In urban areas, the activity rate for men was 15.3 pp higher than that for women, and in rural areas it was 16.8 pp higher.

In 2021, the activity rate was lower in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship than in Poland – in urban areas by 2.4 pp and in rural areas by 0.8 pp. In the case of men, the rate in the voivodship was lower than in Poland by 1.2 pp in urban areas, but in rural areas it was higher by 0.3 pp than in Poland. As for women, regardless of their place of residence, the activity rate for the voivodship was lower than for Poland. The difference was greater for urban areas (3.3 pp) than for rural areas (1.8 pp).

Tablica 2. Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej według płci i miejsca zamieszkania

Table 2. Activity rate of the population aged 15 years and over by sex and place of residence

Miejsce zamieszkania Place of residence	Ogółem Total		Mężczyźni Men		Kobiety Women	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
	w % in %					
Miasto Urban areas	54,0	56,4	62,2	64,7	46,8	49,4
Wieś Rural areas	56,1	59,1	65,0	67,6	47,2	50,8

Wykres 3. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.

Chart 3. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by place of residence and sex in 2021

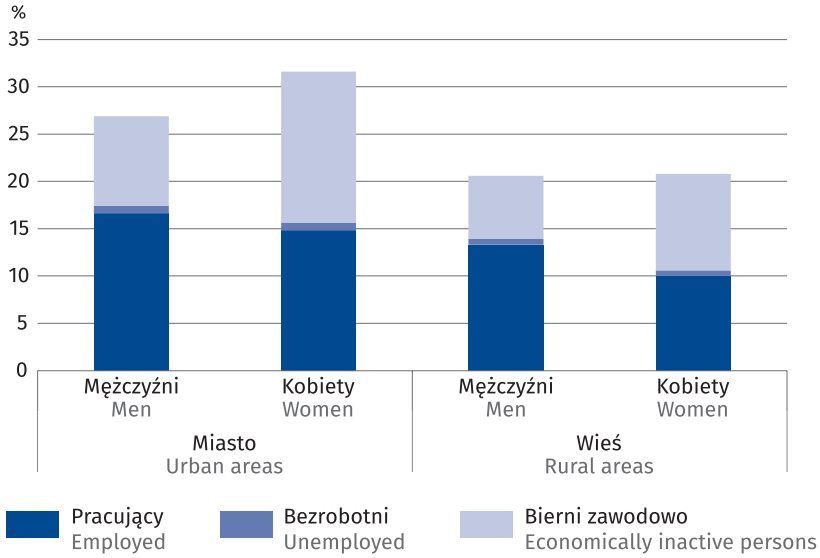

Z analizy struktury aktywności ekonomicznej ludności według miejsca zamieszkania i płci wynika, że największy odsetek pracujących w ludności w wieku 15 lat i więcej był wśród mężczyzn w miastach (16,6%), a następnie wśród kobiet zamieszkujących miasta (14,8%). Największy odsetek biernych zawodowo był natomiast wśród kobiet zamieszkujących miasta (16,0%) i wsie (10,2%). Udział bezrobotnych był nieco wyższy w miastach niż na wsiach (o 0,2 p. proc.) i w obu miejscach zamieszkania nie różnił się w podziale na płeć. W skali ogólnopolskiej, najwyższy odsetek pracujących w ludności w wieku 15 lat i więcej również wystąpił wśród mężczyzn i kobiet zamieszkujących miasta. Były to wartości nieco wyższe niż w województwie kujawsko-pomorskim – dla mężczyzn wyższe o 0,9 p. proc. i dla kobiet o 1,5 p. proc. W Polsce, najliczniejsze grupy biernych zawodowo również wystąpiły wśród kobiet, ale miały one nieco mniejszy udział niż w województwie kujawsko-pomorskim – w miastach mniejszy o 0,7 p. proc. a na wsiach o 0,6 p. proc. Udział bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim był nieco większy niż w Polsce, zarówno w miastach jak i na wsiach, zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn.

Jak wynika z danych zaprezentowanych na wykresie 4. przedstawiającym strukturę aktywności ekonomicznej ludności według płci i grup wieku, najwyższy odsetek pracujących odnotowano w poszczególnych grupach wieku produkcyjnego Zarówno w przypadku mężczyzn

An analysis of the structure of economic activity of the population by place of residence and sex shows that the highest percentage of the employed in the population aged 15 and over was among men in urban areas (16.6%) and then among women living in urban areas (14.8%). In contrast, the highest percentage of the economically inactive was among women living in urban areas (16.0%) and rural areas (10.2%). The share of the unemployed was slightly higher in urban areas than in rural areas (by 0.2 pp) and did not differ by sex in both places of residence. On a national scale, the highest percentage of the employed in the population aged 15 and over also occurred among men and women living in urban areas. These values were slightly higher than in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship – for men by 0.9 pp and for women by 1.5 pp. In Poland, the largest groups of economically inactive persons were also found among women, but their share was slightly lower than in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship – in urban areas by 0.7 pp and in rural areas by 0.5 pp. The share of the unemployed in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was slightly higher than in Poland, both in urban areas and in rural areas, among both women and men.

As can be seen from the data presented in Chart 4, which shows the structure of the economic activity of the population by sex and age groups, the highest percentage of the employed was recorded in the differ-

jak i kobiet najwyższy odsetek pracujących stwierdzono w grupie wiekowej 35–44 lata – dla mężczyzn wyniósł 87,5% i dla kobiet 78,4%. Najwyższy odsetek biernych zawodowo kobiet i mężczyzn odnotowano w najmłodszej grupie wiekowej (15–24 lata) i w najstarszej grupie (65 lat i więcej). Jest to naturalna sytuacja, ponieważ te grupy wiekowe obejmują w dużym stopniu osoby, które uczą się lub są już w wieku emerytalnym. W każdej z grup wieku odsetek biernych zawodowo był wyższy u kobiet niż u mężczyzn. Odsetek bezrobotnych osiągnął najwyższą wartość w grupie wiekowej 25–34 lata u mężczyzn i kobiet – odpowiednio 5,2% i 4,4%. Odsetek bezrobotnych był zwykle większy u kobiet niż u mężczyzn, poza grupą wiekową 45–54 lata, gdzie był wyniósł po 3,8%.

ent working age groups. Both for men and women, the highest percentage of the employed was found in the 35–44 age group – for men it was 87.5% and for women 78.4%. The highest percentage of economically inactive women and men was found in the youngest age group (15–24 years) and the oldest group (65 years and over). This is a natural situation as these age groups largely include people who are in education or are already of retirement age. In each age group, the percentage of the economically inactive was higher for women than for men. The percentage of the unemployed peaked in the 25–34 age group for men and women, at 5.2% and 4.4% respectively. The percentage of the unemployed tended to be higher for women than for men, except for the 45–54 age group, where it was 3.8% each.

Wykres 4. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według płci i grup wieku w 2021 r.

Chart 4. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by sex and age groups in 2021

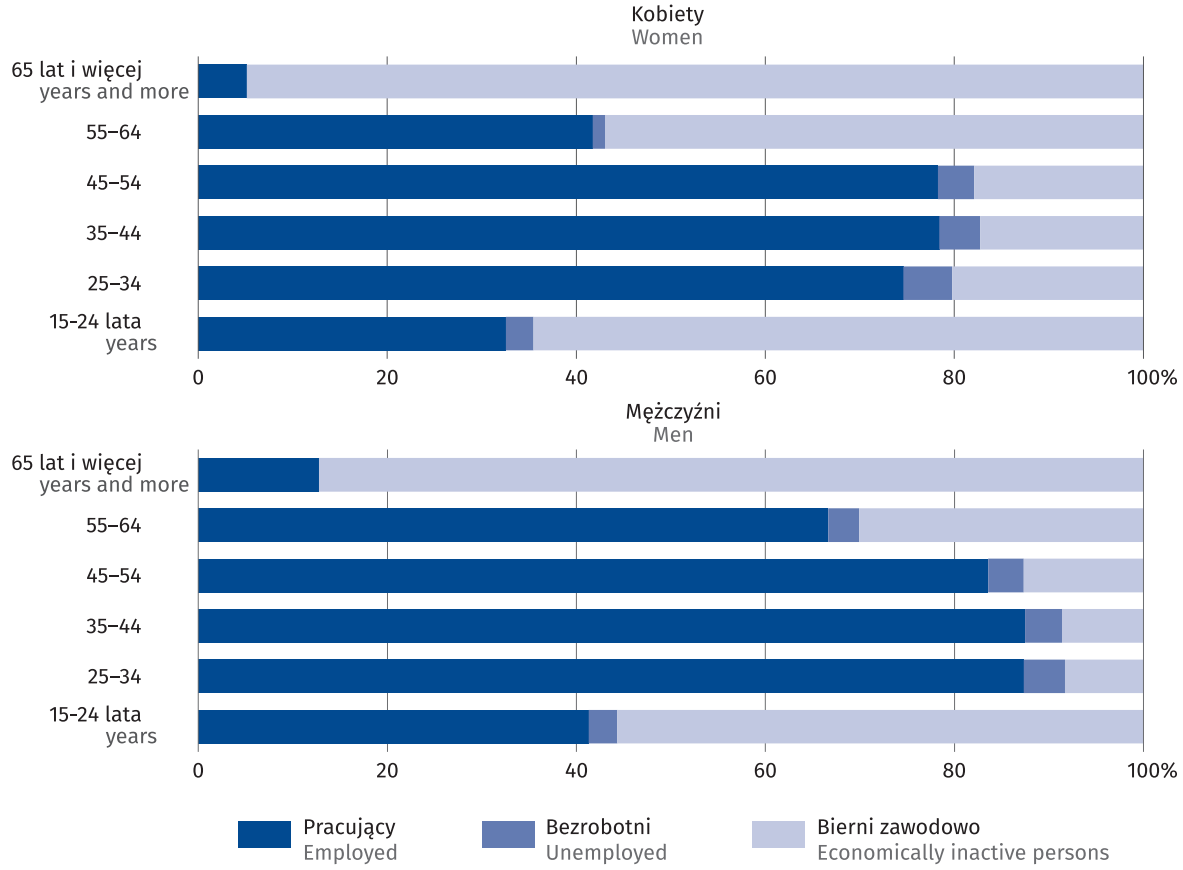

W porównaniu do Polski, zarówno u mężczyzn jak i kobiet odsetek pracujących w województwie był niższy, a odsetek biernych zawodowo wyższy prawie we wszystkich grupach wiekowych. Wyjątkiem była grupa wiekowa 15–24 lata u mężczyzn, gdzie odsetek pracujących (41,3%) był o 1,8 p. proc. wyższy niż w kraju, a odsetek biernych zawodowo (55,7%) był niższy niż w kraju o 1,9 p. proc. Odsetek bezrobotnych w województwie w każdej grupie wiekowej był wyższy niż w Polsce.

Jak już napisano wyżej współczynnik aktywności zawodowej dla województwa kujawsko-pomorskiego wzrósł na przestrzeni lat 2011–2021. Dotyczyło to każdej dziesięcioletniej grupy wiekowej. Na uwagę zasługuje podkreślenie, że największy wzrost tego współczynnika miał miejsce w przypadku grupy wiekowej 55–64 lata, tj. o 19,9 p. proc. (z 35,8% do 55,7% w 2021 r.). Wśród mężczyzn w tej grupie wiekowej współczynnik wzrósł w analizowanym okresie z 49,5% do 69,9%, a wśród kobiet wzrósł z 27,3% do 43,0%. W przypadku kobiet grupa wiekowa 55–64 lata pokrywa się częściowo z wiekiem emerytalnym. W grupie wiekowej 65 lat i więcej, która jest już całkowicie objęta wiekiem emerytalnym obojga płci wzrost wartości współczynnika też był znaczący, tj. o 4,7 p. proc. (z 3,5% do 8,2% w 2021 r.). W przypadku mężczyzn współczynnik wzrósł o 6,4 p. proc. (z 6,4% do 12,8%), a w przypadku kobiet wzrósł o 3,3 p. proc. (z 1,8% do 5,1%). Informacje te wskazują na wzrost aktywizacji zawodowej osób w wieku emerytalnym i produkcyjnym niemobilnym.

Compared to Poland, for both men and women, the percentage of employed persons in the voivodship was lower and the percentage of economically inactive persons was higher in almost all age groups. The exception was the 15–24 age group in men, where the percentage of the employed (41.3%) was 1.8 pp higher than in the country, and the percentage of the economically inactive (55.7%) was 1.9 pp lower than in the country. The percentage of the unemployed in the voivodship in each age group was higher than in Poland.

As already mentioned above, the activity rate for the Kujawsko-Pomorskie Voivodship increased between 2011 and 2021. This was true for each ten-year age group. It is worth noting that the largest increase in this rate took place in the 55–64 age group, i.e. by 19.9 pp (from 35.8% to 55.7% in 2021). Among men in this age group, the rate increased from 49.5% to 69.9% during the period under review, and among women it increased from 27.3% to 43.0%. For women, the 55–64 age group partly coincides with the retirement age. In the 65 and over age group, which is already completely covered by the retirement age for both sexes, the increase in the value of the rate was also significant, i.e. by 4.7 pp (from 3.5% to 8.2% in 2021). For men, the rate increased by 6.4 pp (from 6.4% to 12.8%) and for women it increased by 3.3 pp (from 1.8% to 5.1%). This information indicates an increase in economic activity of persons of retirement and non-mobile working age.

Wykres 5. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.

Chart 5. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by place of residence and age groups in 2021

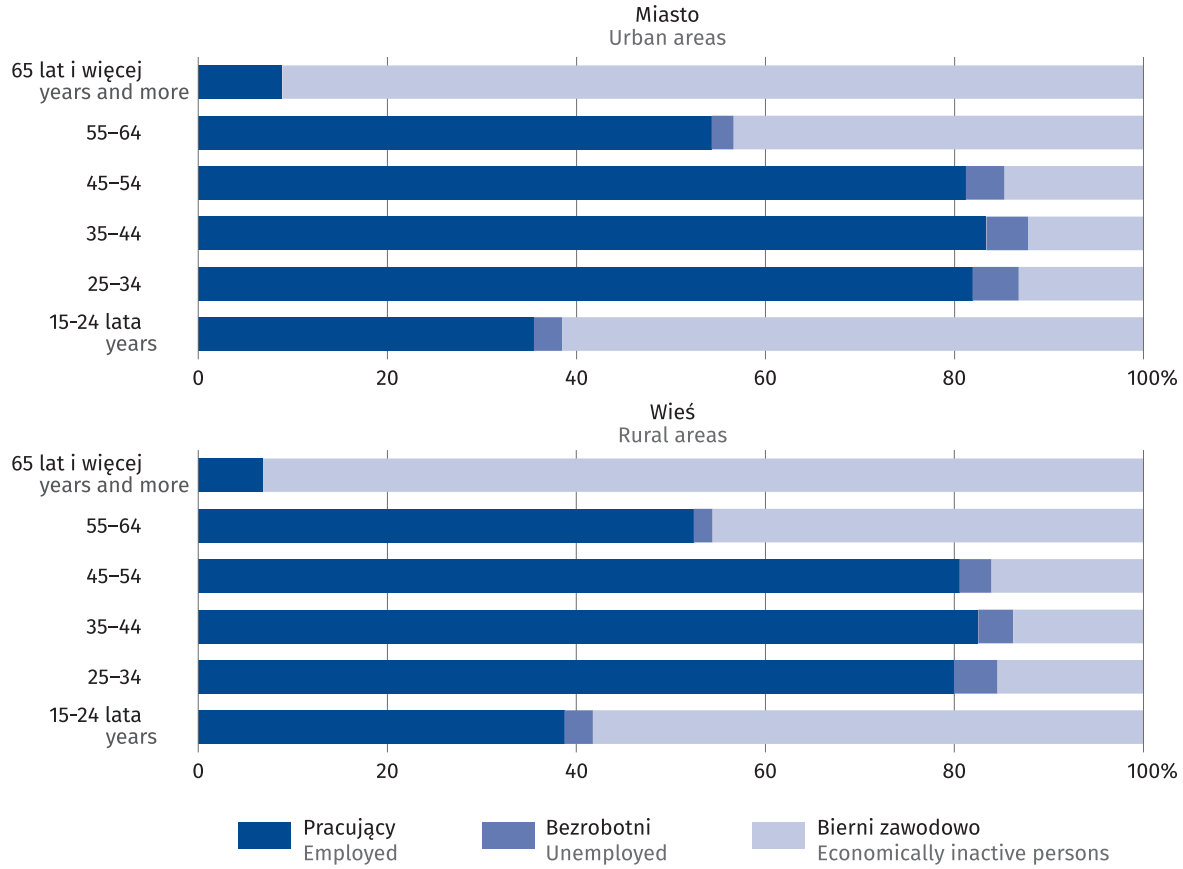

W 2021 r. w strukturze aktywności ekonomicznej ludności według grup wiekowych i miejsca zamieszkania tak jak w przypadku struktury według wieku i płci najwyższy odsetek pracujących w miastach i na wsiach również odnotowano dla grupy wiekowej 35–44 lata – odpowiednio 83,4% i 82,5%. Różnica w wysokości odsetka pracujących pomiędzy miastami a wsiami wyniosła w tej kategorii wiekowej 0,9 p. proc., podczas gdy różnica między mężczyznami a kobietami dla tej samej kategorii wyniosła 9,1 p. proc. Największy udział biernych zawodowo, odnotowano w najstarszej i najmłodszej grupie wiekowej. Poza grupą wiekową 15–24 lata w pozostałych grupach większy odsetek biernych zawodowo odnotowano na wsiach niż w miastach, przy czym różnice w wysokości odsetka były mniejsze niż pomiędzy kobietami a mężczyznami. Odsetek bezrobotnych w większości grup wiekowych był nieco wyższy w miastach.

In 2021, in the structure of economic activity of the population by age group and place of residence, as in the case of the structure by age and sex, the highest percentage of employed persons in urban areas and rural areas was also recorded for the 35–44 age group – 83.4% and 82.5% respectively. The difference in the percentage of the employed between urban areas and rural areas was 0.9 pp in this age category, while the difference between men and women for the same category was 9.1 pp. The highest share of the economically inactive was recorded in the oldest and youngest age group. Apart from the 15–24 age group, in the other groups, a higher percentage of the economically inactive was recorded in rural areas than in urban areas, with smaller differences in the percentage between men and women. The percentage of unemployed persons in most age groups was slightly higher in urban areas.

W porównaniu z wynikami dla Polski odsetek pracujących w województwie kujawsko-pomorskim był niższy w poszczególnych grupach wiekowych, poza grupą 15–24 lata dla mężczyzn w miastach, gdzie odsetek pracujących (35,5%) był o 0,7 p. proc. wyższy niż w kraju. Prawie w każdej grupie wiekowej dla miast i wsi odsetek biernych zawodowo był wyższy niż w Polsce. Odsetek bezrobotnych w każdej grupie wiekowej był wyższy w województwie zarówno dla miast jak i wsi.

Wzrost wartości współczynnika aktywności zawodowej w latach 2011–2021 nastąpił we wszystkich grupach wiekowych w miastach i na wsiach. Największy wzrost wystąpił w grupie wiekowej 55–64 lata – w miastach o 20,6 p. proc. (z 36,0% do 56,6% w 2021 r.) i na wsiach o 19,0 p. proc. (z 35,4% do 54,4%). Znaczny przyrost wartości współczynnika odnotowano też w grupie wiekowej 45–54 lata – w miastach o 8,0 p. proc. (z 77,3% do 85,3% w 2021 r.) i o 7,0 p. proc. na wsiach (z 76,9% do 83,9%), a także w najstarszej grupie wiekowej, tj. 65 lat i więcej. W tej ostatniej, w miastach współczynnik wzrósł o 5,3 p. proc. (z 3,6% do 8,9%), a na wsiach o 3,5 p. proc. (z 3,4% do 6,9%). Na wsiach najmniejszy wzrost współczynnika miał miejsce w grupie wiekowej 15–24 lata, tj. o 1,0 p. proc. (z 40,7% do 41,7% w 2021 r.), a w przypadku miast – w grupie wiekowej 25–34 lata, tj. o 2,1 p. proc. (z 84,7% do 86,8%). Na podstawie tych danych można wnioskować, że w największym stopniu aktywizowała się ludność w wieku produkcyjnym niemobilnym i poprodukcyjnym.

1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia

Analiza zmian w strukturze aktywności ekonomicznej ludności według płci i poziomu wykształcenia, jakie zaszły pomiędzy spisami powszechnymi z 2011 i 2021 r., wykazała prawidłowość polegającą na wzroście odsetka pracujących i spadku odsetka biernych zawodowo wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia. W przypadku mężczyzn odsetek bezrobotnych malał wraz ze wzrostem wykształcenia. Miało to generalnie również miejsce w przypadku kobiet, za wyjątkiem kobiet z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, które stanowiły większy odsetek niż kobiety z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego. Niski odsetek osób pracujących w populacji osób z takim wykształceniem wynika po części z faktu, że znajdują się wśród niej osoby młode, które są w trakcie edukacji szkolnej.

In comparison with the results for Poland, the percentage of employed persons in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was lower in particular age groups, except for the 15–24 age group for men in urban areas, where the percentage of those employed (35.5%) was 0.7 pp higher than in the country. In almost every age group for urban and rural areas, the percentage of economically inactive persons was higher than in Poland. The percentage of unemployed persons in each age group was higher in the voivodship for both urban and rural areas.

An increase in the activity rate between 2011 and 2021 occurred in all age groups in urban and rural areas. The largest increase occurred in the 55–64 age group – in urban areas by 20.6 pp (from 36.0% to 56.6% in 2021) and in rural areas by 19.0 pp (from 35.4% to 54.4%). There was also a significant increase in the value of the rate in the 45–54 age group – by 8.0 pp in urban areas (from 77.3% to 85.3% in 2021) and by 7.0 pp in rural areas (from 76.9% to 83.9%), as well as in the oldest age group, 65 years and over. In the latter, the rate increased by 5.3 pp in urban areas (from 3.6% to 8.9%) and by 3.5 pp in rural areas (from 3.4% to 6.9%). In rural areas, the smallest increase in the rate was in the 15–24 age group, i.e. by 1.0 pp (from 40.7% to 41.7% in 2021), and in urban areas in the 25–34 age group, i.e. by 2.1 pp (from 84.7% to 86.8%). On the basis of these data, it can be concluded that the population of non-mobile working age and post-working age was the most active.

1.3. Economic activity of the population by place of residence, sex and level of education

Analysis of changes in the structure of economic activity of the population by sex and level of education between the 2011 and 2021 censuses showed a regularity in that the percentage of employed persons and the percentage of economically inactive persons increased with increasing level of education. The percentage of unemployed men was decreasing with increasing education. This was also generally the case for women, with the exception of women with basic vocational or basic sectoral vocational education, who accounted for a higher percentage than women with lower secondary, primary, incomplete primary education and without school education. The low percentage of employed persons in the population with such education is partly due to the fact that it includes young people who are in school.

Przeprowadzona analiza uwidoczniła także znaczne zróżnicowanie odsetka pracujących i biernych zawodowo u kobiet i mężczyzn dla poszczególnych poziomów wykształcenia. W przypadku wykształcenia średniego lub policealnego i niższych poziomów wystąpiła znaczna różnica między mężczyznami a kobietami. Odsetek pracujących był znacznie większy u mężczyzn. Największa różnica dotyczyła wykształcenia zasadniczego zawodowego/branżowego – 22,5 p. proc. (61,0% dla mężczyzn i 38,5% dla kobiet). Wśród osób z wyższym wykształceniem różnica w wysokości odsetka pracujących mężczyzn i kobiet była najmniejsza i wyniosła 3,5 p. proc. (odpowiednio 82,0% i 78,5%).

The analysis also highlighted significant differences in the percentage of employed and economically inactive women and men for the different levels of education. For secondary or post-secondary education and lower levels, there was a significant difference between men and women. The percentage of employed persons was significantly higher for men. The largest difference was for basic vocational or basic sectoral vocational education – 22.5 pp (61.0% for men and 38.5% for women). Among those with tertiary education, the difference in the percentage of employed men and women was the smallest at 3.5 pp (82.0% and 78.5% respectively).

Wykres 6. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.

Chart 6. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by level of education and sex in 2021

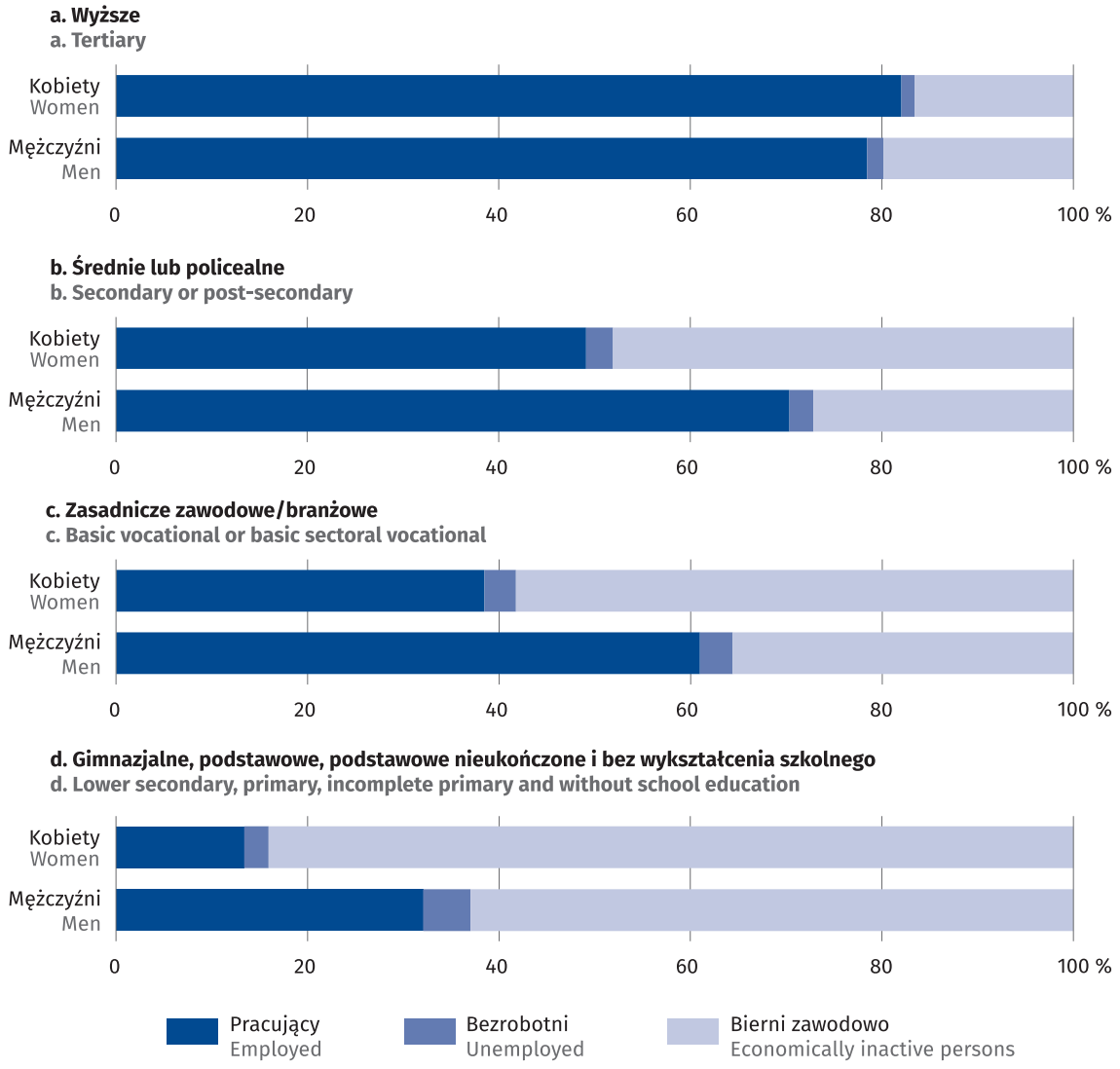

Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia charakteryzująca województwo kujawsko-pomorskie była bardzo podobna do struktury ludności w całym kraju. Dla niektórych poziomów wykształcenia odsetek pracujących w województwie był nieco wyższy a dla innych niższy niż w Polsce. Na przykład w populacji mężczyzn z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego odsetek pracujących był wyższy w województwie niż w Polsce o 2,5 p. proc. – odpowiednio 32,1% i 29,6%.

Wysokość współczynnika aktywności zawodowej dla kobiet i mężczyzn dla większości poziomów wykształcenia różniła się znacznie. W przypadku wykształcenia wyższego poziom aktywności obojga płci był najbardziej zbliżony. Współczynnik dla mężczyzn (83,4%) był wyższy niż współczynnik dla kobiet tylko o 3,2 p. proc. W przypadku pozostałych poziomów wykształcenia współczynnik dla mężczyzn był wyższy niż dla kobiet o ponad 20 p. proc. Najniższą wartość współczynnika odnotowano w przypadku wykształcenia gimnazjalnego, podstawowego, podstawowego nieukończonego i bez wykształcenia szkolnego – 37,0% dla mężczyzn i 15,9% dla kobiet.

Stopień aktywności ekonomicznej w populacjach kobiet i mężczyzn na poszczególnych poziomach wykształcenia zmienił się w latach 2011–2021. W przypadku wykształcenia wyższego współczynnik aktywności zawodowej wzrósł w odniesieniu do mężczyzn o 2,8 p. proc. (z 80,6% do 83,4% w 2021 r.), a w odniesieniu do kobiet o 2,0 p. proc. (z 78,2% do 80,2%). Współczynnik aktywności zawodowej mężczyzn z wykształceniem średnim lub policealnym wzrósł o 1,2 p. proc. (z 71,6% do 72,8%), a w przypadku kobiet o takim poziomie wykształcenia zmniejszył się o 2,7 p. proc. (z 54,6% do 51,9%). Jeszcze większy spadek wysokości współczynnika aktywności zawodowej odnotowano wśród ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym. Współczynnik aktywności zawodowej mężczyzn z takim wykształceniem spadł o 6,1 p. proc. (z 70,5% do 64,4% w 2021 r.), a współczynnik dla kobiet zmniejszył się o 9,8 p. proc. (z 51,6% do 41,8%). Wzrósł natomiast poziom współczynnika w populacji o najniższym poziomie wykształcenia – u mężczyzn o 5,0 p. proc. (z 32,0% do 37,0% w 2021 r.) i nieznacznie u kobiet, tj. o 0,4 p. proc. (z 15,5% do 15,9%).

W strukturze aktywności ekonomicznej ludności według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania widać taką samą zależność jak w strukturze według płci, mianowicie odsetek pracujących rośnie a odsetek biernych zawodowo maleje wraz ze wzrostem poziomu

The structure of the population aged 15 and over by level of education characterising the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was very similar to that of the whole country. For some levels of education, the percentage of employed persons in the voivodship was slightly higher and for others lower than in Poland. For example, in the population of men with lower secondary, primary, incomplete primary education and without school education, the percentage of those employed was higher in the voivodship than in Poland by 2.5 pp – 32.1% and 29.6% respectively.

The activity rate for men and women for most levels of education differed significantly. In the case of tertiary education, the activity levels of both sexes were most similar. The rate for men (83.4%) was higher than the rate for women by only 3.2 pp. For the other levels of education, the rate for men was higher than the rate for women by more than 20 pp. The lowest value of the rate was recorded for lower secondary, primary, incomplete primary education and without school education – 37.0% for men and 15.9% for women.

The activity rate for female and male populations at each level of education changed between 2011 and 2021. For tertiary education, the activity rate increased for men by 2.8 pp (from 80.6% to 83.4% in 2021) and for women by 2.0 pp (from 78.2% to 80.2%). The activity rate for men with secondary or post-secondary education increased by 1.2 pp (from 71.6% to 72.8%), and for women with this level of education it decreased by 2.7 pp (from 54.6% to 51.9%). An even greater decrease in the activity rate was recorded among the population with basic vocational or basic sectoral vocational education. The activity rate for men with such education fell by 6.1 pp (from 70.5% to 64.4% in 2021) and the rate for women decreased by 9.8 pp (from 51.6% to 41.8%). In contrast, the rate in the population with the lowest level of education increased, by 5.0 pp for men (from 32.0% to 37.0% in 2021) and slightly for women, i.e. by 0.4 pp (from 15.5% to 15.9%).

The structure of economic activity of the population by level of education and place of residence shows the same relationship as in the structure by sex, namely the percentage of employed persons increases and the percentage of economically inactive persons decreases as the level of education increases in both urban and rural areas. At each level of education, the percentage of employed persons was higher and the percentage of economically inactive persons was lower in rural areas than in urban ar-

wykształcenia zarówno w miastach jak i na wsiach. Na każdym poziomie wykształcenia odsetek pracujących był wyższy a odsetek biernych zawodowo niższy na wsiach niż w miastach. Odsetek pracujących był najbardziej zbliżony wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego. Odsetek dla wsi wyniósł 22,6% i był wyższy o 1,9 p. proc. niż w miastach (20,7%). Największe różnice wystąpiły w przypadku wykształcenia średniego lub policealnego, o 11,5 p. proc. – odsetek dla wsi 65,9% i dla miast 54,4%) oraz zasadniczego zawodowego/branżowego, o 11,4 p. proc. (odsetek dla wsi 57,8% i dla miast 46,4%). Odsetek biernych zawodowo był najbardziej zbliżony również w przypadku najniższego poziomu wykształcenia, gdzie różnica wyniosła 0,4 p. proc. – odsetek w miastach wyniósł 74,9% a na wsiach 74,4%. Największa rozbieżność w wysokości odsetka biernych zawodowo wystąpiła w odniesieniu do wykształcenia średniego i policealnego. Różnica wyniosła 11,6 p. proc. (odsetek dla miast 43,0% i dla wsi 31,4%). Odsetek bezrobotnych w miastach i na wsiach był na ogół zbliżony dla poszczególnych poziomów wykształcenia. Jedynie w przypadku osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego miało miejsce większe zróżnicowanie. Odsetek bezrobotnych w miastach wyniósł 4,4% i był wyższy niż na wsiach o 1,5 p. proc.

Struktura aktywności ekonomicznej ludności według płci i miejsca zamieszkania w województwie kujawsko-pomorskim była zbliżona do struktury dla Polski. Odsetek pracujących w województwie był nieco wyższy niż w Polsce w przypadku wykształcenia wyższego na wsiach (83,8%, wobec 83,4%), średniego lub policealnego na wsiach (65,9%, wobec 65,0%), a także w przypadku ludności z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego, zarówno na wsiach jak i w miastach (na wsiach odsetek pracujących był wyższy niż w Polsce o 1,6 p. proc., a w miastach o 0,8 p. proc.). Dla większości poziomów wykształcenia odsetek biernych zawodowo był niższy w województwie niż w kraju. Wyższy odsetek stwierdzono w przypadku wykształcenia wyższego w miastach (20,3% wobec 19,2%). Udział bezrobotnych w ludności w wieku 15 lat i więcej był trochę wyższy niż w Polsce dla większości poziomów wykształcenia. Jedynie w przypadku wykształcenia wyższego zarówno w miastach jak i na wsiach był niższy niż w Polsce.

eas. The percentage of employed persons was most similar among those with lower secondary, primary, incomplete primary education and without school education. The percentage for rural areas was 22.6%, 1.9 pp higher than in urban areas (20.7%). The largest differences were for secondary or post-secondary education, by 11.5 pp. (percentage for rural areas 65.9% and for urban areas 54.4%) and basic vocational or basic sectoral vocational education, by 11.4 pp (percentage for rural areas 57.8% and for urban areas 46.4%). The percentage of economically inactive persons was also most similar for the lowest level of education, where the difference was 0.4 pp. – the percentage in urban areas was 74.9% and in rural areas 74.4%. The greatest divergence in the percentage of the economically inactive was for secondary and post-secondary education. The difference was 11.6 pp (percentage for urban areas 43.0% and percentage for rural areas 31.4%). The percentage of unemployed persons in urban and rural areas was generally similar for the different levels of education. Only in the case of those with lower secondary, primary, incomplete primary education and without school education there was more variation. The percentage of unemployed persons in urban areas was 4.4%, 1.5 pp higher than in rural areas.

The structure of economic activity of the population by sex and place of residence in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was similar to that of Poland. The percentage of employed persons in the voivodship was slightly higher than in Poland in the case of tertiary education in rural areas (83.8%, against 83.4%), secondary or post-secondary education in rural areas (65.9%, against 65.0%), and in the case of people with lower secondary, primary, incomplete primary and without school education, both in rural areas and in urban areas (in rural areas the percentage of employed persons was higher than in Poland by 1.6 pp, and in urban areas by 0.8 pp). For most levels of education, the percentage of economically inactive persons was lower in the voivodship than in the country. A higher percentage was found for tertiary education in urban areas (20.3% against 19.2%). The share of unemployed persons in the population aged 15 and over was slightly higher than in Poland for most levels of education. Only for tertiary education it was lower in both urban and rural areas than in Poland.

Wykres 7. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 7. Structure of economic activity of the population aged 15 years and over by level of education and place of residence in 2021

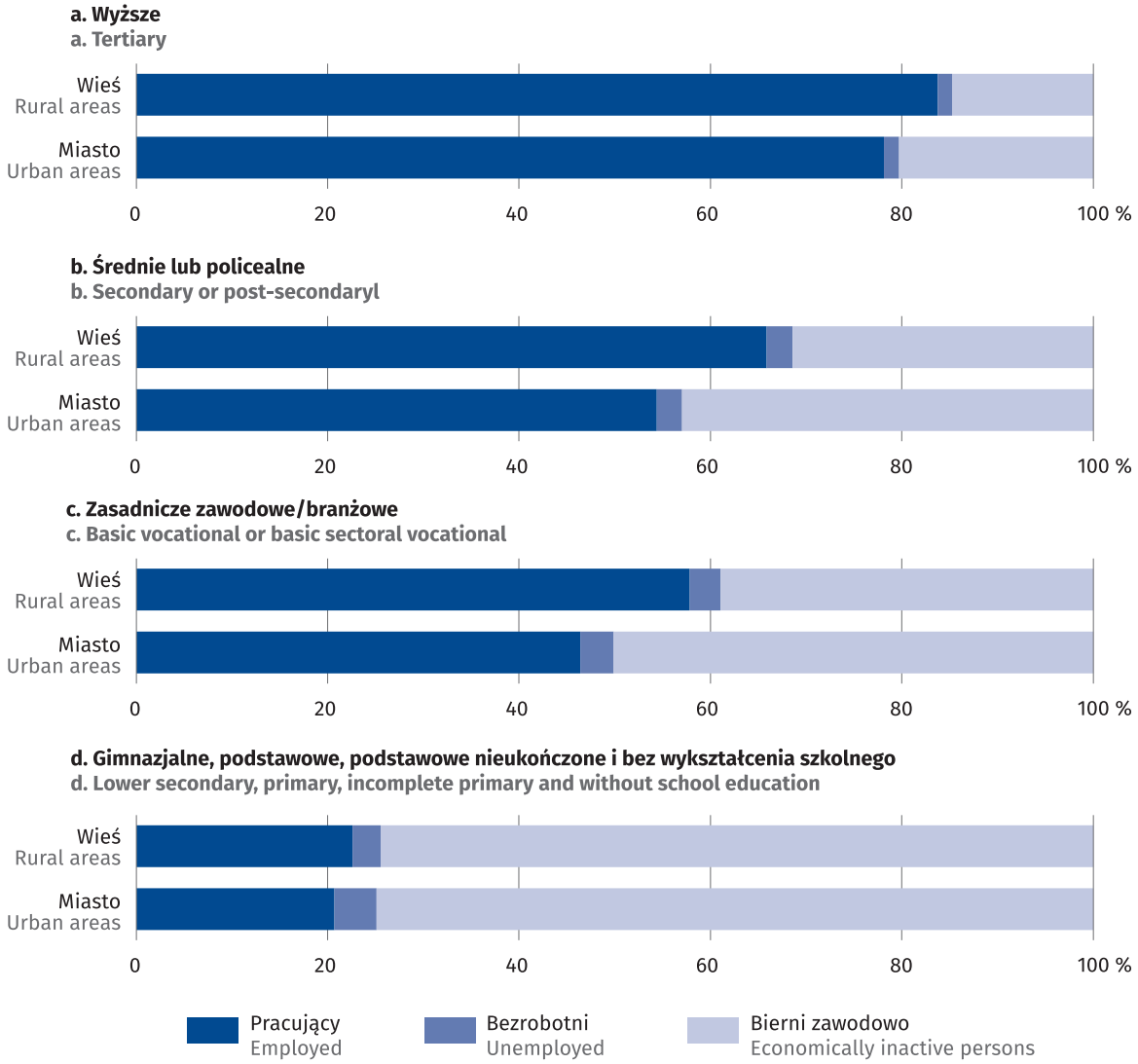

Współczynnik aktywności zawodowej ludności dla każdego poziomu wykształcenia był wyższy na wsiach niż w miastach. W przypadku osób o najniższym poziomie wykształcenia wartość współczynnika była bardzo podobna, tj. na wsiach wyniosła 25,5%, w miastach 25,1%. Większa różnica była w przypadku wykształcenia wyższego, tj. o 5,6 p. proc. (na wsiach 85,3%, w miastach 79,7%). Największe różnice w wysokości współczynnika wystąpiły w przypadku wykształcenia średniego i policealnego – o 11,6 p. proc. (68,6% na wsiach i 57,0% w miastach) oraz w odniesieniu do wykształcenia zasadniczego zawodowego/branżowego – o 11,2 p. proc. (61,1% na wsiach i 49,9% w miastach).

The activity rate for each level of education was higher in rural areas than in urban areas. In the case of persons with the lowest level of education, the value of the rate was very similar, i.e. in rural areas it was 25.5%, in urban areas 25.1%. There was a greater difference for tertiary education, i.e. by 5.6 pp (85.3% in rural areas, 79.7% in urban areas). The largest differences in the rate were for secondary and post-secondary education, by 11.6 pp (68.6% in rural areas and 57.0% in urban areas), and for basic vocational or basic sectoral vocational education, by 11.2 pp (61.1% in rural areas and 49.9% in urban areas).

Na przestrzeni lat 2011–2021 współczynnik aktywności zawodowej wzrósł nieznacznie wśród osób z wykształceniem wyższym zarówno na wsiach jak i w miastach – odpowiednio o 1,8 p. proc. (z 77,9% do 79,7% w 2021 r.) i o 1,9 p. proc. (83,4% do 85,3%). Odmienna była sytuacja wśród osób z wykształceniem średnim lub policealnym. Poziom ich aktywności ekonomicznej obniżył się zarówno w miastach jak i na wsiach. Współczynnik aktywności zawodowej w miastach spadł o 0,9 p. proc. (z 57,9% do 57,0% w 2021 r.) i w większym stopniu na wsiach, tj. o 2,5 p. proc. (z 71,1% do 68,6%). Zmniejszenie poziomu aktywności zawodowej nastąpiło także wśród ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym i branżowym niezależnie od miejsca zamieszkania. W miastach współczynnik aktywności zawodowej tej grupy ludności spadł o 7,7 p. proc. (z 57,6% do 49,9%), a na wsiach zmniejszył się o 9,1 p. proc. (z 70,2% do 61,1%). Wzrost aktywizacji ekonomicznej nastąpił wśród ludności o wykształceniu gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego. Na wsiach współczynnik aktywności zawodowej wzrósł nieznacznie, tj. z 25,1% na 25,5%, a w miastach już bardziej znacząco, tj. z 19,8% do 25,1% (o 5,3 p. proc.).

1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia

Dane ze spisu powszechnego świadczą o tym, że poziom aktywności ekonomicznej wyrażonej za pomocą współczynnika aktywności zawodowej zależał od grupy wiekowej i poziomu wykształcenia. Generalnie, w 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim najniższy poziom aktywności zawodowej występował wśród najstarszej grupy wiekowej (65 lat i więcej), obejmującej osoby w wieku emerytalnym, zarówno w przypadku kobiet jak i mężczyzn. Dość niski poziom aktywności odnotowano także w najmłodszej grupie wiekowej, obejmującej osoby w wieku 15–24 lata, co wynika z faktu kontynuowania edukacji przez znaczną część osób w tym wieku. Obniżony poziom aktywności charakteryzował także grupę w wieku 55–64 lata, która obejmuje już część kobiet w wieku emerytalnym.

Widoczne jest także powiązanie wysokości współczynnika aktywności zawodowej z poziomem wykształcenia. Generalnie był on tym wyższy im wyższy był poziom wykształcenia. Zdecydowanie najniższy współczynnik aktywności zawodowej charakteryzował populację z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego. Najwyższy poziom aktywności odnotowano dla ludności

Over the period 2011–2021, the activity rate increased slightly among those with tertiary education in both rural and urban areas – by 1.8 pp (from 77.9% to 79.7% in 2021) and 1.9 pp (83.4% to 85.3%), respectively. The situation was different among those with secondary or post-secondary education. Their level of economic activity decreased in both urban and rural areas. The activity rate fell by 0.9 pp in urban areas (from 57.9% to 57.0% in 2021) and to a greater extent in rural areas, i.e. by 2.5 pp (from 71.1% to 68.6%). A decrease in the activity rate also occurred among the population with basic vocational or basic sectoral vocational education regardless of place of residence. In urban areas, the economic activity rate of this group of population fell by 7.7 pp (from 57.6% to 49.9%), while in rural areas it decreased by 9.1 pp (from 70.2% to 61.1%). The increase in economic activity occurred among the population with lower secondary, primary, incomplete primary education and without school education. In rural areas, the activity rate increased slightly, i.e. from 25.1% to 25.5%, and in urban areas it increased more significantly, i.e. from 19.8% to 25.1% (by 5.3 pp).

1.4. Economic activity of the population by age groups and level of education

Census data show that the level of economic activity expressed by the activity rate depended on age group and level of education. In general, in 2021 in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the lowest level of economic activity was among the oldest age group (65 and over), which includes persons of retirement age, for both men and women. A fairly low level of activity was also recorded in the youngest age group, comprising persons aged 15–24, which is due to the fact that a significant percentage of persons in this age group continue their education. Reduced activity levels also characterised the 55–64 age group, which already includes some women of retirement age.

It is also apparent that the activity rate is linked to the level of education. In general, it was higher the higher the level of education. By far the lowest activity rate characterised the population with lower secondary, primary, incomplete primary education and without school education. The highest activity rate was recorded for the population with tertiary education. This is the only level of education for which the value of the rate exceeded 90% in some age groups.

z wykształceniem wyższym. To jedyny poziom wykształcenia, dla którego wartość współczynnika przekroczyła w niektórych grupach wiekowych 90%. Dla wszystkich poziomów wykształcenia najwyższa wartość współczynnika aktywności zawodowej wystąpiła w grupie wiekowej 45–54 lata lub 35–44 lata. Grupa wiekowa 15–24 lata odznaczała się swoją specyfiką. Wysokość współczynnika aktywności zawodowej nie rosła tam regularnie wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia. Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano bowiem dla populacji osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym. Wyjaśnieniem takiego stanu rzeczy może być wcześniejszy wiek kończenia edukacji na poziomie zasadniczym zawodowym/branżowym i podejmowania pracy niż w przypadku wykształcenia średniego, policealnego lub wyższego.

For all levels of education, the highest activity rate value occurred in the 45–54 or 35–44 age group. The 15–24 age group was characterised by its specificity. The level of the activity rate there did not regularly increase with the level of education. Indeed, the highest activity rate was recorded for the population with basic vocational or basic sectoral vocational education. This may be explained by an earlier age of leaving basic vocational or basic sectoral vocational education and entering employment than in the case of secondary, post-secondary or tertiary education.

Tablica 3. Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.
Table 3. Activity rate by age groups and level of education in 2021

Wykształcenie Education	Wiek (w latach) Age (in years)					
	15–24 lata 15–24 years	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat i więcej 65 years and more
	w % in %					
Wyższe Tertiary	66,1	92,8	94,7	94,8	73,6	20,1
Średnie lub policealne Secondary or post-secondary	52,5	85,0	86,9	86,0	57,6	9,9
Zasadnicze zawodowe/branżowe Basic vocational or basic sectoral vocational	79,2	81,3	82,6	82,1	53,3	7,3
Gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego Lower secondary, primary, incomplete primary and without school education	17,4	65,4	65,5	67,1	37,4	2,5

Struktura aktywności ekonomicznej ludności w 2021 r. według wieku i poziomu wykształcenia w województwie kujawsko-pomorskim była bardzo podobna do struktury dla całego kraju. W odniesieniu do wykształcenia wyższego różnice w wysokości współczynnika między województwem kujawsko-pomorskim a Polską były bardzo małe. Województwo miało wyższy współczynnik dla grup wieku 35–44 lata (dla Polski 94,5%) i 45–54 lata (dla Polski 94,5%). W młodszych i starszych grupach wiekowych aktywność zawodowa osób z wyższym wykształceniem była nieco wyższa w Polsce, np. w grupie wiekowej 55–64 lata współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 75,3%. W przypadku wykształcenia średniego, poza grupą wiekową 15–24 lata aktywność ekonomiczna w województwie była nieco niższa niż

The structure of economic activity of the population in 2021 by age and level of education in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was very similar to the structure for the whole country. As regards tertiary education, the differences in the rate between the Kujawsko-Pomorskie Voivodship and Poland were very small. The voivodship had a higher rate for the age groups 35–44 (94.5% for Poland) and 45–54 (94.5% for Poland). In younger and older age groups, economic activity of persons with tertiary education was slightly higher in Poland, e.g. in the 55–64 age group, the economic activity rate was 75.3%. For secondary education, apart from the 15–24 age group, economic activity in the voivodship was slightly lower than in Poland. The largest difference, of

w Polsce. Największa różnica, wynosząca 2,3 p. proc. wystąpiła w przypadku grupy wiekowej 15–24 lata, dla której współczynnik aktywności zawodowej dla Polski wyniósł 50,2%. W przypadku wykształcenia zasadniczego zawodowego lub branżowego, aktywność ekonomiczna w województwie kujawsko-pomorskim była niższa dla każdej grupy wiekowej. Największa różnica, w wysokości 2,4 p. proc. dotyczyła grupy wiekowej 25–34 lata, a najmniejsza różnica, wynosząca 0,4 p. proc. wystąpiła w przypadku grupy wiekowej 65 lat i więcej. Dla najniższego poziomu wykształcenia województwo kujawsko-pomorskie charakteryzowało się niższą aktywnością ekonomiczną niż Polska, za wyjątkiem grupy wiekowej 15–24 lata. Różnica w wysokości współczynnika aktywności zawodowej wyniosła tam 2,6 p. proc. (dla Polski 14,8%). Wartość współczynnika dla Polski najbardziej przewyższała wartość współczynnika dla województwa w grupie wiekowej 55–64 lata – o 3,1 p. proc.

2.3 pp, occurred for the 15–24 age group, for which the economic activity rate for Poland was 50.2%. In the case of basic vocational or basic sectoral vocational education, economic activity in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was lower for each age group. The largest difference, of 2.4 pp, was for the 25–34 age group, and the smallest difference of 0.4 pp was for the 65 and over age group. For the lowest level of education, the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was characterised by lower economic activity than Poland, with the exception of the 15–24 age group. The difference in the activity rate there was 2.6 pp (14.8% for Poland). The value of the rate for Poland exceeded the value of the rate for the voivodship the most in the 55–64 age group – by 3.1 pp.

Rozdział 2
Chapter 2

Pracujący
Employed persons

Uwaga. Dane z NSP opracowano według stanu na 31 marca.

Poniżej przedstawiona została analiza i charakterystyka pracujących w województwie kujawsko-pomorskim w 2021 r. według płci, wieku, miejsca zamieszkania, wykształcenia czy wykonywanego zawodu.

2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

Na podstawie danych z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 według stanu na 31 marca w województwie kujawsko-pomorskim było 880,8 tys. osób pracujących (5,1% pracujących w Polsce). W porównaniu z danymi spisowymi z 2011 r. liczba pracujących zwiększyła się o 88,7 tys. osób (wzrost o 11,2%). W 2021 r. większość pracujących w województwie stanowili mieszkańcy miast (57,4%). W okresie dziesięciu lat zaobserwowano zwiększenie liczby pracujących zarówno na wsiach jak i w miastach (wzrost odpowiednio o 18,3% i o 6,4%).

Spośród powiatów i miast na prawach powiatów województwa kujawsko-pomorskiego największy wzrost liczby pracujących w porównaniu z sytuacją przed dziesięcioma laty odnotowano w powiecie bydgoskim i toruńskim (wzrost odpowiednio o 31,1% i o 26,5%). We wszystkich powiatach i miastach na prawach powiatu liczba pracujących była większa niż w 2011 r. Najniższy wzrost odnotowano w miastach na prawach powiatu Bydgoszcz i Włocławek (wzrost po 2,6%).

Struktura pracujących według miejsca zamieszkania i płci między rokiem 2011 a 2021 nie zmieniła się znacząco. W miastach zmniejszył się odsetek zarówno pracujących mężczyzn (z 32,5% w 2011 r. do 30,4% w 2021 r.) i kobiet (z 27,5% w 2011 r. do 27,1% w 2021 r.).

W strukturze pracujących według grup wieku w 2021 r. w porównaniu z 2011 r. w województwie kujawsko-pomorskim, podobnie jak w Polsce, największy spadek

Note. Census data were compiled as at 31 March.

The following is an analysis and characterisation of employed persons in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in 2021 by sex, age, place of residence, education or occupation.

2.1. Employed persons by place of residence, sex and age groups

Based on data from the National Census of Population and Housing 2021 (Census 2021), as at 31 March, there were 880.8 thousand employed persons in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship (5.1% of the employed persons in Poland). Compared to 2011 Census data, the number of employed persons increased by 88.7 thousand (an increase of 11.2%). In 2021, most of employed persons in the voivodship were urban residents (57.4%). Over the ten-year period, an increase in the number of employed persons in both rural and urban areas was observed (up 18.3% and 6.4%, respectively).

Among the powiats and cities with powiat rights in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the largest increase in the number of employed persons compared to ten years ago was recorded in the Bydgoski and Toruński powiats (an increase of 31.1% and 26.5%, respectively). In all powiats and cities with powiat rights, the number of employed persons was higher than in 2011. The lowest growth was recorded in the cities with powiat rights of Bydgoszcz and Włocławek (an increase of 2.6% each).

The structure of employed persons by place of residence and sex did not change significantly between 2011 and 2021. In urban areas, the percentage of both employed men (from 32.5% in 2011 to 30.4% in 2021) and women (from 27.5% in 2011 to 27.1% in 2021) decreased.

In the structure of employed persons by age groups in 2021 compared to 2011, in the Kujawsko-Pomorskie

udziału pracujących dla obu płci odnotowano w grupie wieku 25–34 lata (zarówno w miastach, jak i na wsiach). Spadek ten wyniósł od 5,2 p. proc. wśród kobiet mieszkających na wsi do 6,6 p. proc. wśród mężczyzn mieszkających w miastach. Największy wzrost udziału pracujących w analogicznym okresie wystąpił w grupie 55–64 lata wśród mężczyzn mieszkających na wsiach (o 5,3 p. proc.).

Voivodship, as in Poland, the largest decrease in the share of employed persons for both sexes was recorded in the age group 25–34 (both in urban and rural areas). The decrease ranged from 5.2 pp among women living in rural areas to 6.6 pp among men living in urban areas. The largest increase in the share of employed persons over the same period was among men living in rural areas in the 55–64 age group (by 5.3 pp).

Wykres 8. Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku
Chart 8. Structure of employed persons aged 15 years and over by place of residence, sex and age groups

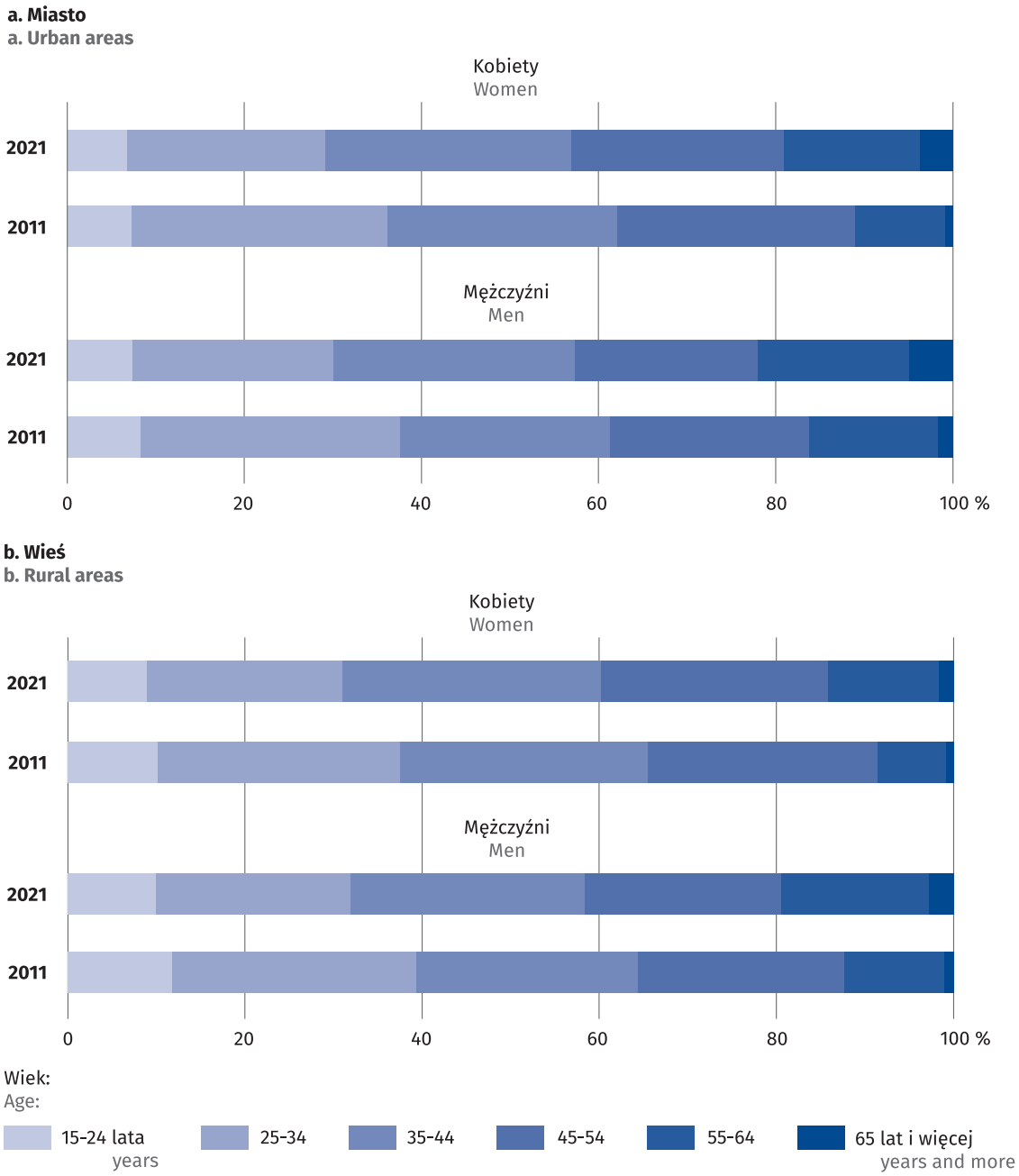

W 2021 r. na 1000 ludności województwa kujawsko-pomorskiego przypadało 434 pracujących, tj. o 17 pracujących na 1000 ludności mniej niż w Polsce. Najwięcej pracujących w województwie w przeliczeniu na 1000 ludności było w gminach wiejskich, z tego najwięcej w gminie Osielsko (511 pracujących na 1000 ludności), Białe Błota (495) i Brodnica (475). Najniższy wskaźnik notowano w miastach Dobrzyń nad Wisłą (366 pracujących na 1000 ludności), gminie miejskiej Ciechocinek (373) i w mieście Lubraniec (385).

In 2021, there were 434 employed persons per 1000 population in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, 17 fewer employed persons per 1000 population than in Poland. The largest number of employed persons in the voivodship per 1000 population was in rural gminas, with the highest rate in the gminas of Osielsko (511 employed persons per 1000 population), Białe Błota (495) and Brodnica (475). The lowest rate was recorded in the city of Dobrzyń nad Wisłą (366 employed persons per 1000 population), the urban gmina of Ciechocinek (373) and the city of Lubraniec (385).

Mapa 2. Pracujący w wieku 15 lat i więcej w 2021 r.
Map 2. Employed persons aged 15 years and over in 2021

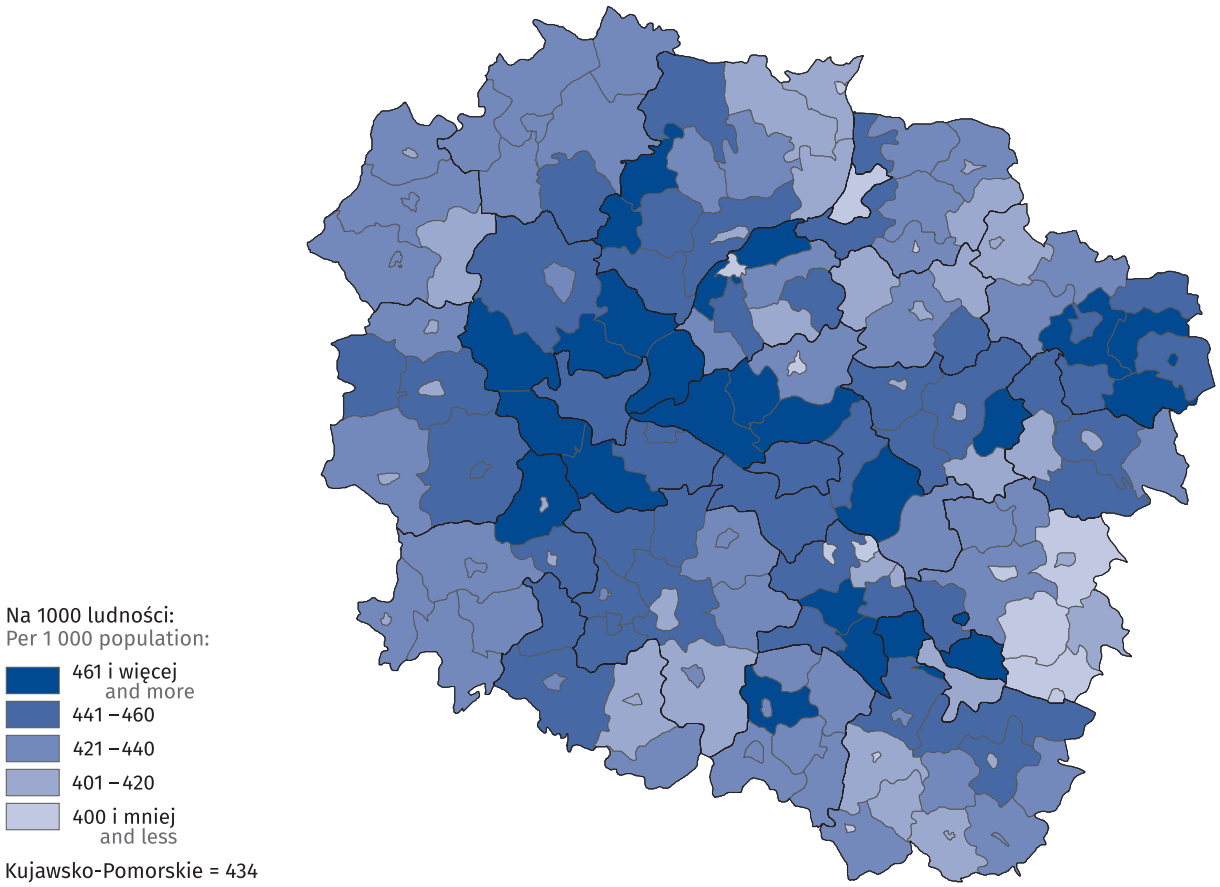

Podstawą oceny natężenia zatrudnienia w różnych grupach może być wskaźnik zatrudnienia. Pokazuje on udział pracujących w danej grupie w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej. W województwie kujawsko-pomorskim między rokiem 2011 a 2021 odnotowano wzrost wartości wskaźnika zatrudnienia wśród mężczyzn mieszkających zarówno na wsiach i w miastach.

A basis for assessing the intensity of employment in different groups can be the employment rate. It shows the share of the employed in a given group in the total population aged 15 and over. In the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, between 2011 and 2021, there was an increase in the value of the employment rate among men living in both rural and urban areas.

Tablica 4. Wskaźnik zatrudnienia ludności w wieku 15 lat i więcej według grup wieku, miejsca zamieszkania i płci

Table 4. Employment rate of the population aged 15 years and over by age groups, place of residence and sex

Miejsce zamieszkania Place of residence	Płeć Sex	Rok Years	Wiek Age					
			15–24 lata 15–24 years	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat i więcej 65 years and more
			w % in %					
Miasto Urban areas	Mężczyźni Men	2011	27,5	78,3	79,6	71,1	44,6	6,5
		2021	38,4	87,1	87,0	82,9	67,0	13,8
	Kobiety Women	2011	20,7	67,2	71,4	64,1	21,6	1,7
		2021	32,5	76,7	79,7	79,6	43,9	5,8
Wieś Rural areas	Mężczyźni Men	2011	35,3	80,5	82,2	74,3	42,9	5,6
		2021	44,4	87,7	88,1	84,4	66,2	11,0
	Kobiety Women	2011	22,1	60,4	68,1	62,6	20,8	1,9
		2021	32,6	71,6	76,7	76,5	38,3	3,7

2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia

Wśród pracujących w 2021 r. zarówno województwie kujawsko-pomorskim, jak i w Polsce, największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim i policealnym (w województwie 37,2%, a w Polsce 36,7%). Dominowali tu mężczyźni – 54,0% pracujących z wykształceniem średnim i policealnym to mężczyźni (w Polsce udział ten był wyższy o 0,8 p. proc.). 30,5% pracujących legitymowało się wykształceniem wyższym. Prawie ⅗ pracujących z tym wykształceniem stanowiły kobiety. Wśród pracujących udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym wyniósł 24,2% (w Polsce mniej o 3,8 p. proc.). Pracujący posiadający to wykształcenie byli najbardziej zmaskulinizowani – prawie 70% to mężczyźni.

Warto zwrócić uwagę, że w okresie 10 lat pomiędzy spisami struktura pracujących według poziomu wykształcenia zmieniła się, co w dużym stopniu jest pochodną zwiększenia się udziału osób z wyższym wykształceniem w populacji osób w wieku 15 lat i więcej.

2.2. Employed persons by age groups and level of education

Among employed persons in 2021 in both the Kujawsko-Pomorskie Voivodship and Poland, the largest group were those with secondary and post-secondary education (37.2% in the voivodship and 36.7% in Poland). Men dominated here – 54.0% of employed persons with secondary and post-secondary education were men (in Poland, the share was 0.8 pp higher). 30.5% of employed persons had tertiary education. Almost three-fifths of employed persons with this education were women. Among the employed, the share of those with basic vocational/ basic sectoral vocational education was 24.2% (3.8 pp lower in Poland). Employed persons with this education were the most masculinised, with almost 70% being men.

It is noteworthy that in the 10 years between the censuses, the structure of employed persons by level of education changed, largely as a result of an increase in the share of persons with tertiary education in the population aged 15 and over.

Wykres 9. Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.
Chart 9. Structure of employed persons aged 15 years and over by age groups and level of education in 2021

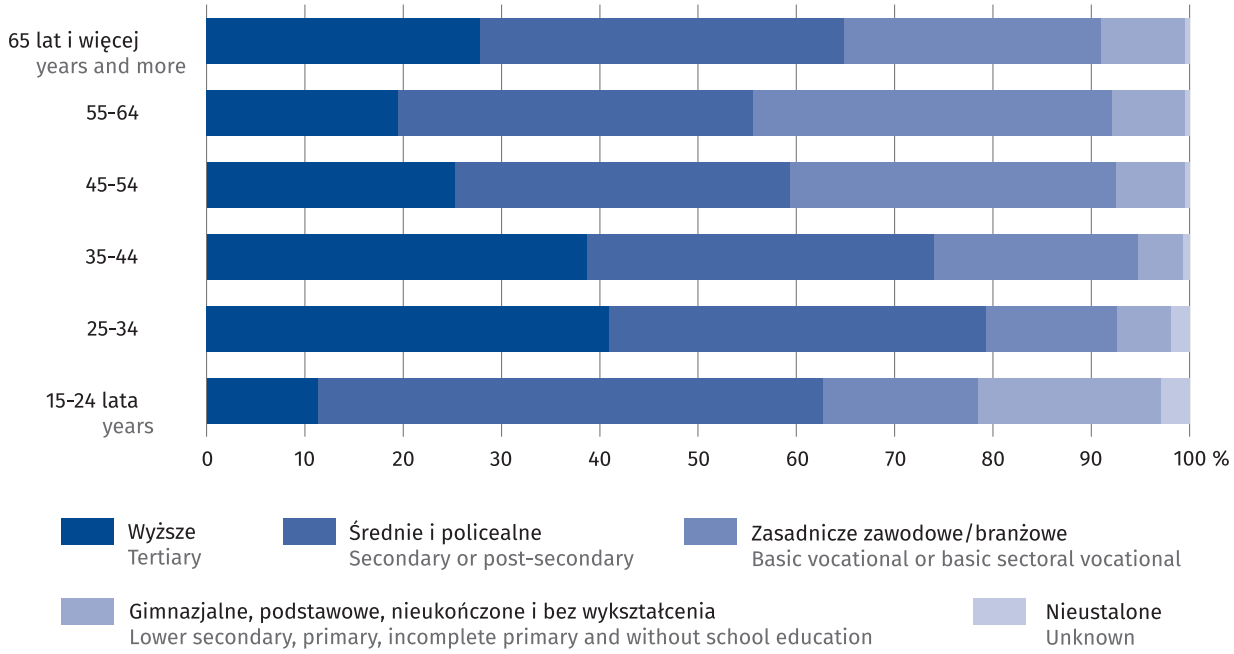

W województwie kujawsko-pomorskim, podobnie jak w Polsce, blisko 70% pracujących z wykształceniem wyższym mieszkała w miastach. Pracujący mieszkańcy wsi stanowili większość ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (53,3%) oraz gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (54,8%). W miastach między rokiem 2011 a 2021 w populacji pracujących odnotowano spadek udziału osób z wyższym wykształceniem (z 75,5% w 2011 r. do 67,6% w 2021 r.). Jednocześnie zmniejszył się udział pracujących mieszkańców wsi z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (z 63,2% w 2011 r. do 54,8% w 2021 r.).

In the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, as in Poland, nearly 70% of employed persons with tertiary education lived in urban areas. Employed rural residents made up the majority of the population with basic vocational/basic sectoral vocational education (53.3%) and lower secondary, primary, incomplete primary education and without school education (54.8%). In urban areas, between 2011 and 2021, the share of persons with tertiary education decreased (from 75.5% in 2011 to 67.6% in 2021). At the same time, the share of employed rural residents with lower secondary, primary, incomplete primary education and without school education decreased (from 63.2% in 2011 to 54.8% in 2021).

Wykres 10. Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 10. Structure of employed persons aged 15 years and over by place of residence, sex and level of education in 2021

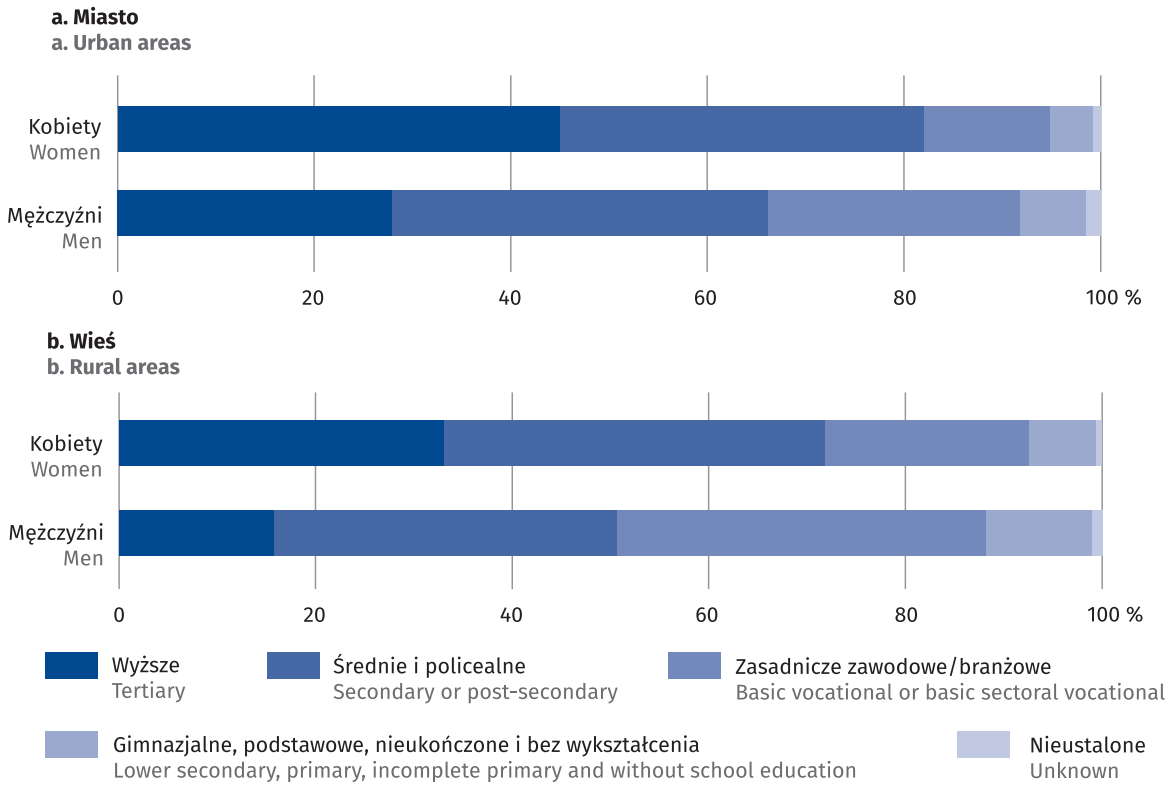

2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia

Charakter wykonywania pracy zarobkowej określa status zatrudnienia, w ramach którego wyróżnia się trzy główne grupy: pracownik najemny, pracujący na własny rachunek oraz pracujący w innym charakterze. W spisie z 2021 r., jak również z 2011 r. ustalono status zatrudnienia dla 99,8% osób.

W województwie kujawsko-pomorskim spośród pracujących w 2021 r. najliczniejszą grupę stanowili pracownicy najemni – 710,2 tys. osób (5,2% pracowników najemnych w Polsce). Między 2011 a 2021 r. nastąpił wzrost liczby pracowników najemnych o 15,9% (o 97,4 tys. osób) oraz wzrost liczby pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników o 22,0% (o 6,5 tys. osób). Odnotowano natomiast spadek liczby pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników o 11,4% (o 14,6 tys. osób) oraz pracujących w innym charakterze o 2,0% (o 0,4 tys. osób).

2.3. Employed persons by employment status

The nature of gainful employment determines the employment status, under which there are three main groups: employees, self-employed persons and employed persons working in another capacity. In the 2021 Census, as well as in 2011, the employment status was determined for 99.8% of persons.

In the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, among employed persons in 2021, the most numerous group were employees – 710.2 thousand persons (5.2% of employees in Poland). Between 2011 and 2021, there was an increase in the number of employees by 15.9% (by 97.4 thousand persons) and an increase in the number of self-employed persons with employees by 22.0% (by 6.5 thousand persons). In contrast, there was a decrease in the number of self-employed persons without employees by 11.4% (by 14.6 thousand persons) and employed persons working in another capacity by 2.0% (by 0.4 thousand persons).

Tablica 5. Pracujący w wieku 15 lat i więcej według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania
Table 5. Employed persons aged 15 years and over by employment status, sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification	Rok Years	Ogółem Total		Pracownicy najemni Employees	Pracujący na własny rachunek Self-employed persons		Pracujący w innym charakterze[a] Employed persons working in another capacity[a]	Nieustalony status zatrudnienia Unknown employment status
					zatrudniający pracowników with employees (employers)	niezatrudniający pracowników without employees (own-account workers)		
		w osobach in persons	w % in %					
Ogółem Total	2011	792055	100,0	77,4	3,7	16,2	2,5	0,2
	2021	880757	100,0	80,6	4,1	12,9	2,2	0,2
Płeć Sex								
Mężczyźni Men	2011	444902	100,0	75,5	4,4	18,2	1,7	0,2
	2021	481473	100,0	78,2	4,9	15,3	1,3	0,3
Kobiety Women	2011	347154	100,0	79,8	2,8	13,7	3,5	0,2
	2021	399284	100,0	83,5	3,1	10,0	3,2	0,2
Miejsce zamieszkania Place of residence								
Miasto Urban areas	2011	475117	100,0	86,5	4,2	8,4	0,6	0,3
	2021	505702	100,0	86,0	4,0	8,9	0,9	0,2
Wieś Rural areas	2011	316939	100,0	63,7	3,0	27,9	5,3	0,1
	2021	375055	100,0	73,4	4,2	18,4	3,9	0,1

a W 2011 r. – Pomagający członkowie rodzin.
a In 2011 – contributing family workers.

W 2021 r. spośród 144 gmin w województwie kujawsko-pomorskim najwyższy udział pracowników najemnych w ogólnej liczbie pracujących był w gminach miejskich: Chełmża (87,6%), Chełmno (87,4%) oraz Wąbrzeźno i Włocławek (po 87,3%). W 2021 r. udział powyżej notowanego w województwie (80,6%) wystąpił w 27 gminach (18,8% gmin w województwie). Udział poniżej 60% notowany był w gminach wiejskich: Zakrzewo, Topólka i Radziejów.

In 2021, out of 144 gminas in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the highest share of employees in the total number of employed persons was in the urban gminas of Chełmża (87.6%), Chełmno (87.4%), and Wąbrzeźno and Włocławek (87.3% each). In 2021, a share above that recorded in the voivodship (80.6%) occurred in 27 gminas (18.8% of gminas in the voivodship). A share below 60% was recorded in the rural gminas of Zakrzewo, Topólka and Radziejów.

Mapa 3. Udział pracowników najemnych w wieku 15 lat i więcej w ogólnej liczbie pracujących w 2021 r.
Map 3. Share of employees aged 15 years and over in the total number of employed persons in 2021

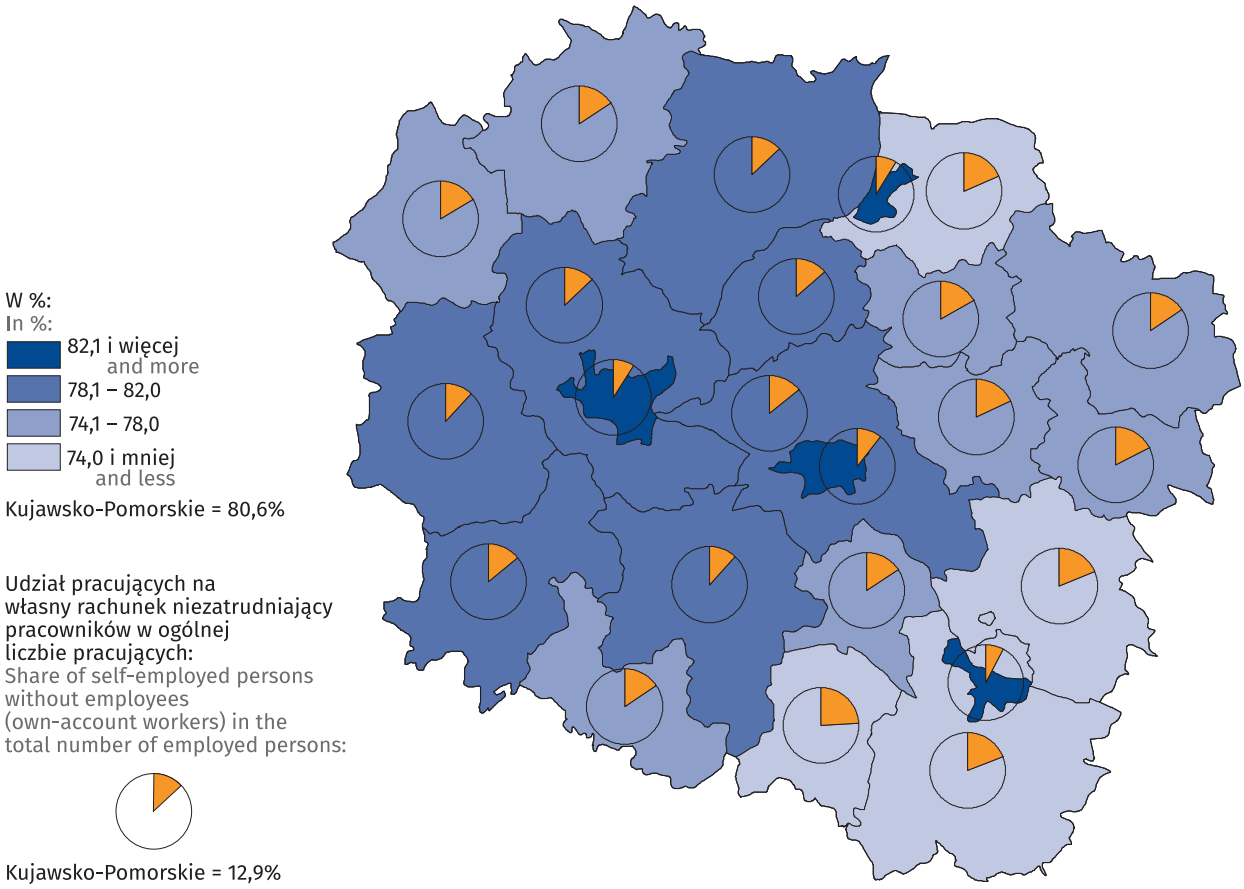

Pracujący na własny rachunek łącznie stanowili 17,0% wszystkich pracujących w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu do 2011 r. odnotowano spadek udziału pracujących w tej grupie o 2,9 p. proc. W 2021 r. większy udział pracujących na własny rachunek był wśród mężczyzn (20,2% w przypadku mężczyzn i 13,1% u kobiet). Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania wyższy udział pracujących w tej grupie notowano na wsiach (22,6% wśród mieszkańców wsi i 12,9% wśród mieszkańców miast).

W 2021 r. wskaźnik zatrudnienia mężczyzn we wszystkich 179 jednostkach terytorialnych województwa kujawsko-pomorskiego był wyższy niż kobiet. Najwyższy wskaźnik notowany był w podbydgoskich gminach wiejskich Osielsko (66,5%) i Białe Błota (64,9%) oraz w mieście Brodnica (62,8%). W gminie wiejskiej Osielsko wystąpiła najmniejsza różnica między wskaźnikiem zatrudnienia mężczyzn i kobiet (8,4 p. proc.). W tej gminie najwyższy był wskaźnik zarówno wśród kobiet (62,4%), jak i mężczyzn (70,8%).

Self-employed persons collectively accounted for 17.0% of all employed persons aged 15 and over. Compared to 2011, there was a decrease of 2.9 pp in the share of employed persons in this group. In 2021, a higher share of the self-employed was among men (20.2% for men and 13.1% for women). Considering the place of residence, a higher share of employed persons in this group was recorded in rural areas (22.6% among rural residents and 12.9% among urban residents).

In 2021, the employment rate of men in all 179 territorial units of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was higher than that of women. The highest rate was recorded in the rural gminas of Osielsko (66.5%) and Białe Błota (64.9%), which are located near Bydgoszcz, and the city of Brodnica (62.8%). The rural gmina of Osielsko had the smallest difference between male and female employment rates (8.4 pp). This gmina had the highest rate among both women (62.4%) and men (70.8%).

Mapa 4. Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania w 2021 r.
Map 4. Employment rate by place of residence in 2021

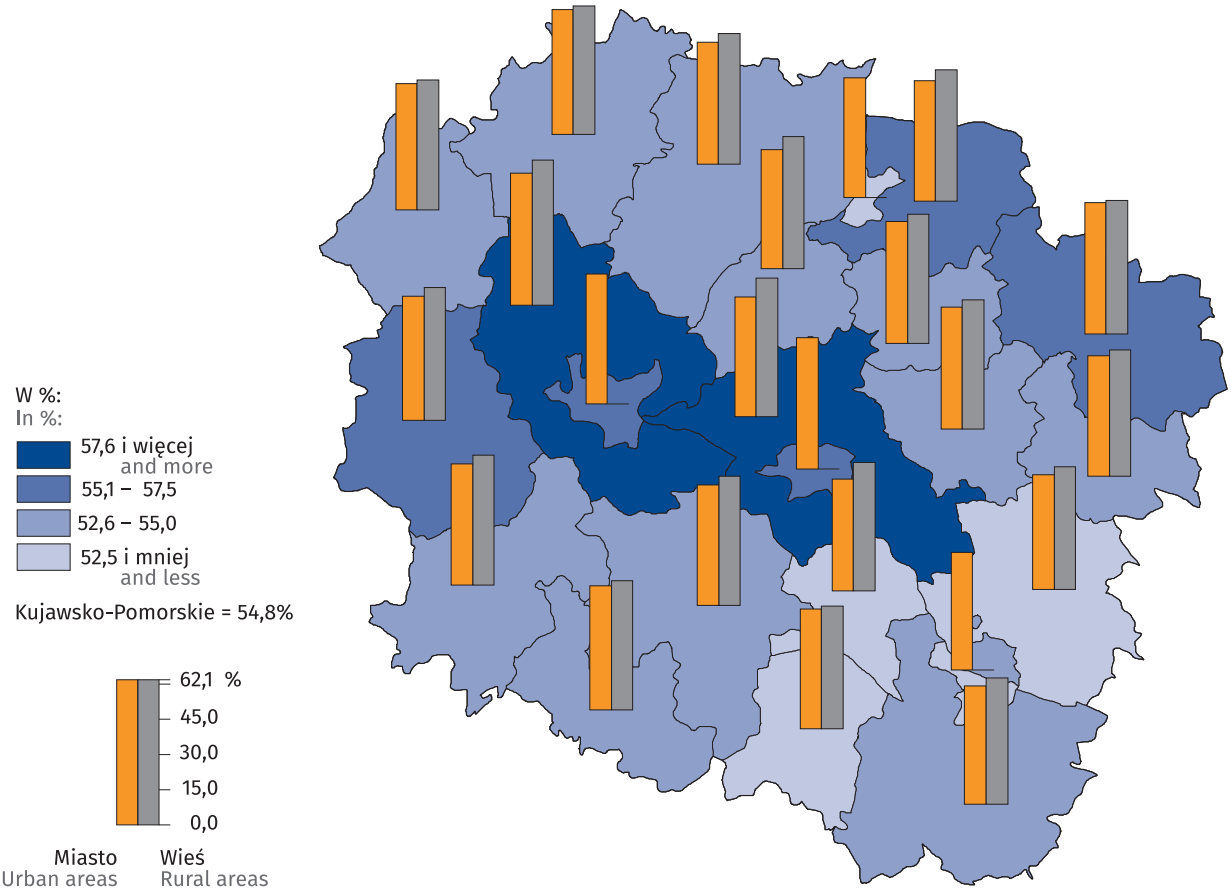

W 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim w 12 jednostkach wskaźnik zatrudnienia nie przekraczał 50%. Najniższy wskaźnik był notowany w mieście Dobrzyń nad Wisłą (45,0%) i gminie miejskiej Ciechocinek (45,7%). W województwie kujawsko-pomorskim w 14,5% jednostek różnica pomiędzy wskaźnikiem zatrudnienia mężczyzn i kobiet była większa lub równa 20,0%.

W porównaniu z 2011 r. wskaźnik zatrudnienia w województwie kujawsko-pomorskim wzrósł o 7,9 p. proc. Podobnie jak przed dziesięcioma laty wyższy wskaźnik wystąpił na wsiach niż w miastach.

In 2021, 12 units in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship had an employment rate of less than 50%. The lowest rate was recorded in the city of Dobrzyń nad Wisłą (45.0%) and the urban gmina of Ciechocinek (45.7%). In the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, in 14.5% of units the difference between the employment rate of men and women was greater than or equal to 20.0%.

Compared with 2011, the employment rate in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship increased by 7.9 pp. As a decade ago, a higher rate occurred in rural areas than in urban areas.

Rozdział 3
Chapter 3

Bezrobotni
Unemployed persons

Zmiany społeczno-ekonomiczne zachodzące w województwie kujawsko-pomorskim oraz polityka lokalna w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej mają istotny wpływ na liczbę bezrobotnych, tj. osób pozostających bez pracy ale aktywnie jej poszukujących.

Socio-economic changes taking place in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship and local policies on employment promotion, mitigating the effects of unemployment and vocational activation have a significant impact on the number of unemployed persons, i.e. those who are unemployed but actively seeking work.

3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, w ostatnim tygodniu marca 2021 r. liczba bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim wyniosła 44,6 tys. osób – 6,0% bezrobotnych w Polsce. Wśród bezrobotnych więcej było mężczyzn – 22,8 tys. (tj. 51,1%) niż kobiet – 21,8 tys. osób. W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 88,1 tys. osób (tj. o 66,4%). Spadek ten jest widoczny zarówno wśród mężczyzn o 43,0 tys. osób, jak i kobiet o 45,1 tys. osób (odpowiednio o 65,4% i o 67,4%).

3.1. Unemployed persons by place of residence, sex and age groups

According to the results of the National Census of Population and Housing 2021, in the last week of March 2021, the number of unemployed persons in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was 44.6 thousand – 6.0% of the unemployed in Poland. Among the unemployed, there were more men – 22.8 thousand (i.e. 51.1%) than women – 21.8 thousand. Compared with the results of the 2011 Census, the number of unemployed persons decreased by 88.1 thousand (i.e. 66.4%). The decrease is seen among both men by 43.0 thousand and women by 45.1 thousand (65.4% and 67.4%, respectively).

Tablica 6. Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania
Table 6. Unemployed persons by sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	razem total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women
	w osobach in persons								
2011	132648	66849	65799	81073	41224	39850	51575	25626	25949
2021	44551	22784	21767	26429	13542	12887	18122	9242	8880
	2011=100,0								
2021	33,6	34,1	33,1	32,6	32,8	32,3	35,1	36,1	34,2

Liczba bezrobotnych mieszkańców miast wyniosła 26,4 tys. osób (59,3% ogółu bezrobotnych), natomiast na wsiach – 18,1 tys. (40,7%).

The number of unemployed urban residents was 26.4 thousand (59.3% of the total unemployed persons), while the number of unemployed persons in rural areas was 18.1 thousand (40.7%).

Według danych NSP 2021 w województwie kujawsko-pomorskim najwięcej osób bezrobotnych było w wieku 35–44 lata (27,0% ogółu bezrobotnych w województwie) oraz w wieku 25–34 lata (25,9%). Nieco inaczej wyglądała sytuacja w 2011 r. – największy udział występował w grupie wieku 25–34 lata (27,6%) oraz w grupie wieku 15–24 lata – 24,5% (o 11,6 p. proc. więcej niż w 2021 r.).

According to the 2021 Census data, the largest number of unemployed persons in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship were aged 35–44 (27.0% of the total unemployed persons in the voivodship) and aged 25–34 (25.9%). The situation was slightly different in 2011 – the largest share was in the 25–34 age group (27.6%) and in the 15–24 age group – 24.5% (11.6 pp more than in 2021).

Wykres 11. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku
Chart 11. Structure of unemployed persons by place of residence, sex and age groups

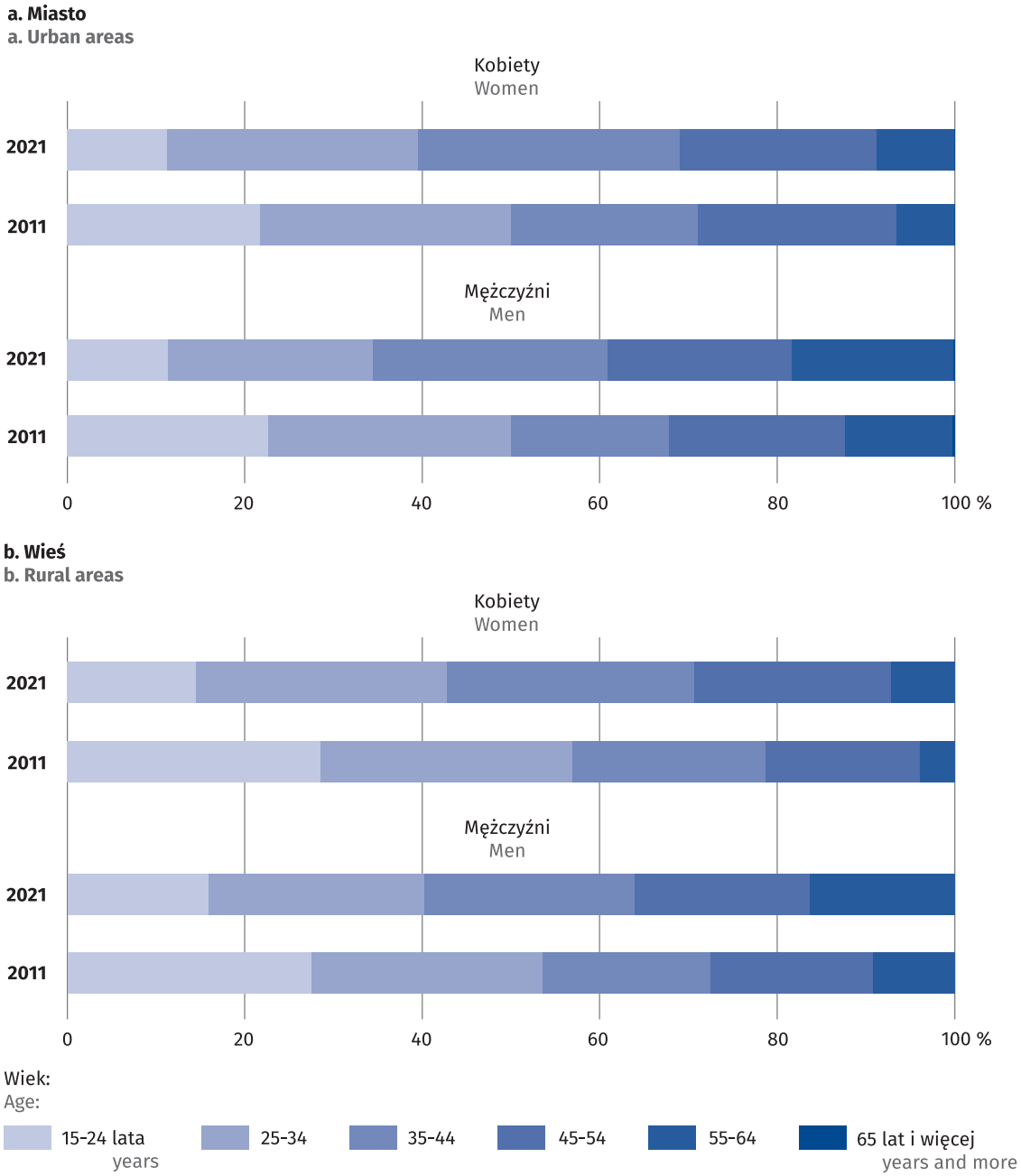

3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku

Wśród bezrobotnych bez względu na płeć i miejsce zamieszkania – 99,8% to osoby w wieku produkcyjnym (44,5 tys.), przy czym 65,8% – w wieku mobilnym (29,3 tys.), a 34,0% w wieku niemobilnym (15,1 tys.).

Wśród bezrobotnych kobiet, te które były w wieku produkcyjnym mobilnym stanowiły – 69,9%, tj. 15,2 tys., a analogicznie wśród bezrobotnych mężczyzn odsetek ten wyniósł – 62,2%, tj. 14,1 tys. osób.

3.2. Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups

Among unemployed persons regardless of sex and place of residence – 99.8% were of working-age (44.5 thousand), with 65.8% being of mobile age (29.3 thousand) and 34.0% of non-mobile age (15.1 thousand).

Among unemployed women, those who were of mobile working age accounted for – 69.9%, or 15.2 thousand, and similarly among unemployed men the percentage was – 62.2%, or 14.1 thousand persons.

Wykres 12. Struktura bezrobotnych według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.
Chart 12. Structure of unemployed persons by sex and economic age groups in 2021

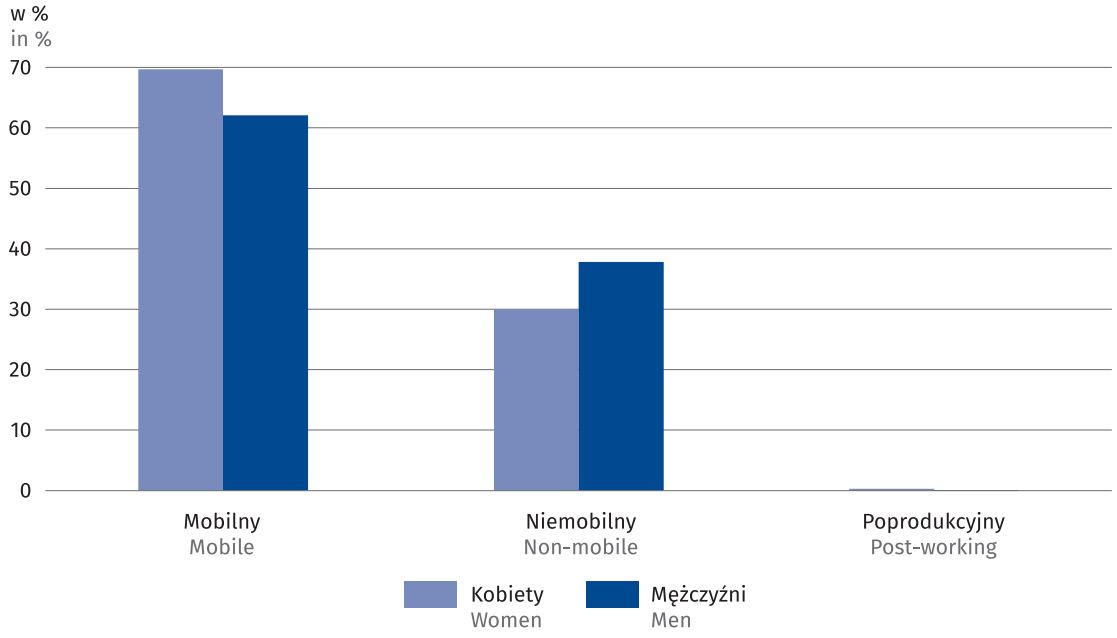

Wśród bezrobotnych kobiet, te które były w wieku produkcyjnym mobilnym stanowiły 69,7% (tj. 15,2 tys.), a analogicznie wśród bezrobotnych mężczyzn odsetek ten wyniósł 62,1% (tj. 14,1 tys.). Osób bezrobotnych w miastach w wieku produkcyjnym mobilnym było 64,9% (tj. 17,1 tys.), na wsiach – 67,2% (tj. 12,2 tys.).

Among unemployed women, those of mobile working age accounted for 69.7%, i.e. 15.2 thousand, and similarly among unemployed men the percentage was 62.1% (i.e. 14.1 thousand). The percentage of unemployed persons of mobile working age in urban areas was 64.9% (i.e. 17.1 thousand), in rural areas – 67.2% (i.e. 12.2 thousand).

Wykres 13. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.
Chart 13. Structure of unemployed persons by place of residence and economic age groups in 2021

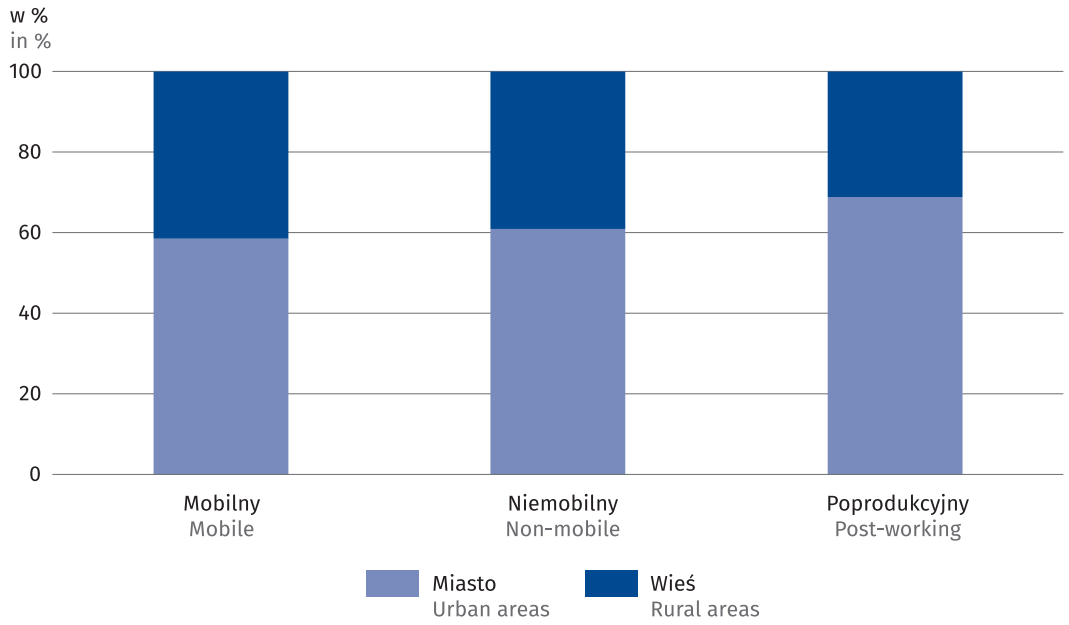

W odniesieniu do wyników spisu z 2011 r. spadek liczby bezrobotnych wystąpił zarówno dla mężczyzn jak i kobiet, na wsi i w miastach i we wszystkich ekonomicznych grupach wieku. Największy spadek wystąpił wśród mężczyzn w miastach w wieku poprodukcyjnym (o 86,0%), zaś najmniejszy wśród mężczyzn w wieku produkcyjnym niemobilnym na wsi – o 52,7%. Dla większości grup analizowanych według płci, rodzaju miejsca zamieszkania i wieku ekonomicznego był to spadek liczby bezrobotnych o około ⅔ w stosunku do 2011 r.

With respect to the results of the 2011 Census data, a decrease in the number of unemployed persons occurred for both men and women, in rural and urban areas and in all economic age groups. The largest decrease occurred among urban men in the post-working age group (by 86.0%), and the smallest among rural men in the non-mobile working age group, by 52.7%. For most groups analysed by sex, place of residence and economic age, this was an approximately two-third decrease in the number of unemployed persons compared to 2011.

3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

Według wyników NSP 2021 stopa bezrobocia w poszczególnych grupach wieku była zróżnicowana. W 2021 r. na brak pracy najbardziej narażone były osoby młode, tj. w wieku 15–24 lata. Dla tej grupy stopa bezrobocia wyniosła – 7,4%, co oznacza, że średnio nieco częściej niż co czternasta osoba spośród aktywnych zawodowo w tym wieku nie mogła znaleźć pracy w marcu 2021 r. Różnice w tej grupie wieku pomiędzy kobietami a mężczyznami i analogicznie – mieszkańcami miast i wsi były niewielkie, a wartości stopy bezrobocia w tych grupach mieściły się w przedziale od 6,8% do 8,2%.

3.3. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups

According to the results of the 2021 Census, the unemployment rate varied by age group. In 2021, young persons, i.e. those aged 15–24, were the most vulnerable to joblessness. For this group, the unemployment rate was – 7.4%, which means that, on average, slightly more than one in fourteen of economically active persons in this age group could not find a job in March 2021. The differences in this age group between men and women and, similarly, between urban and rural residents were small, and the values of the unemployment rate in these groups ranged from 6.8% to 8.2%.

W kolejnych grupach wieku, poza grupą osób w wieku 65 lat i więcej (gdzie stopa bezrobocia wyniosła – 0,1%) wskaźnik ten był zróżnicowany i kształtował się pomiędzy 4,0% do 7,4%. Wśród osób w wieku 25–64 lata najniższa stopa bezrobocia wystąpiła wśród kobiet w wieku 45–54 lata i wyniosła 3,0% oraz w grupie wieku 45–54 lata (7,4%).

Najniższa stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania i grup wieku wystąpiła wśród mieszkańców wsi w grupie wieku 55–64 lata, gdzie wskaźnik ten wyniósł 3,7%. Wśród osób zamieszkałych w mieście najniższą stopę bezrobocia odnotowano w grupie wieku 55–64 lata (tj. 4,2%).

W okresie pomiędzy rokiem 2011 a 2021 r. stopa bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim zmniejszyła się o 9,5 p. proc. (w Polsce spadek o 7,9 p. proc.) i wyniosła w 2021 r. – 4,8%, w tym wśród mężczyzn obniżyła się o 8,6 p. proc. do 4,5%. Stopa bezrobocia wśród kobiet w kraju spadła o 10,7 p. proc. do 5,2%. Podobny zakres spadku stopy bezrobocia wystąpił w miastach (o 9,6 p. proc. do 5,0%) i na wsiach (o 9,4 p. proc. do 4,6%).

Największy spadek stopy bezrobocia w porównaniu z poprzednim spisem z 2011 r. odnotowano w grupie wieku 15–24 lata (o 23,5 p. proc. do 7,4%), w tym wśród kobiet w tej grupie wieku spadła ona o 27,5 p. proc., a wśród mężczyzn w tej grupie wieku o 20,4 p. proc. Analizując stopę bezrobocia według miejsca zamieszkania w grupie wieku 15–24 lata zaobserwowano istotne zmiany. Zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi odnotowano spadek stopy bezrobocia w tej grupie wieku odpowiednio o 24,8 p. proc. do 7,7% w 2021 r. i o 21,8 p. proc. do 7,2%. Najmniejszy spadek stopy bezrobocia według grup wieku wystąpił wśród osób w wieku 55–64 lata – o 6,7 p. proc.

In subsequent age groups, except for the group of persons aged 65 and over (where the unemployment rate was – 0.1%) the rate varied, ranging between 4.0% and 7.4%. Among those aged 25–64, the lowest unemployment rate was among women aged 45–54, at 3.0%, and in the 45–54 age group (7.4%).

The lowest unemployment rate by place of residence and age groups occurred among rural residents in the 55–64 age group, where the rate was 3.7%. Among urban residents, the lowest unemployment rate was recorded in the 55–64 age group (i.e. 4.2%).

Between 2011 and 2021, the unemployment rate in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship decreased by 9.5 pp (in Poland, a decrease of 7.9 pp) and in 2021 amounted to 4.8%, of which among men it decreased by 8.6 pp to 4.5%. The unemployment rate among the country's women fell by 10.7 pp to 5.2%. A similar range of decreases in the unemployment rate occurred in urban areas (down 9.6 pp to 5.0%) and in rural areas (down 9.4 pp to 4.6%).

The largest decrease in the unemployment rate compared to the previous 2011 Census was among the 15–24 age group (by 23.5 pp to 7.4%), of which among women in this age group it fell by 27.5 pp, and by 20.4 pp among men in this age group. Analysing the unemployment rate by place of residence in the 15–24 age group, significant changes were observed. Among both urban and rural residents, there was a decrease in the unemployment rate in this age group by 24.8 pp to 7.7% in 2021 and by 21.8 pp to 7.2%, respectively. The smallest decrease in the unemployment rate by age group occurred among those aged 55–64, down 6.7 pp.

Tablica 7. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku
Table 7. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Wiek Age					
			15–24 lata 15–24 years	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat i więcej 65 years and more
		w % in %						
Ogółem Total	2011	14,3	30,9	14,0	11,6	12,0	10,7	2,1
	2021	4,8	7,4	5,5	4,7	4,5	4,0	0,1
Mężczyźni Men	2011	13,1	27,2	12,4	10,1	11,3	11,1	2,6
	2021	4,5	6,8	4,8	4,3	4,3	4,7	0,2
Kobiety Women	2011	15,9	35,7	15,9	13,2	12,7	10,0	1,2
	2021	5,2	8,2	6,5	5,3	4,7	3,0	0,1
Miasto Urban areas	2011	14,6	32,5	14,0	11,8	12,8	11,2	2,4
	2021	5,0	7,7	5,6	5,0	4,8	4,2	0,1
Wieś Rural areas	2011	14,0	29,0	13,9	11,2	10,6	9,8	1,6
	2021	4,6	7,2	5,4	4,3	4,1	3,7	0,2

Stopa bezrobocia jest bardzo zróżnicowana przestrzennie pomiędzy województwami, ale również wewnątrz województwa na poziomie gmin można zaobserwować znaczne różnice w skali tego zjawiska.

W 2021 r. największa stopa bezrobocia wystąpiła w województwie podkarpackim, w którym stopa bezrobocia wyniosła 6,0%. Warto jednak zauważyć, że w 2011 r. województwami o najwyższej stopie bezrobocia były warmińsko-mazurskie (16,0%) i zachodniopomorskie (14,8%). Z drugiej strony w 2011 r. najniższa stopa bezrobocia występowała w województwie mazowieckim (9,7%), a w 2021 r. – w wielkopolskim (2,9%), małopolskim i śląskim (po 3,6%).

The unemployment rate varies greatly spatially between voivodships, but also within a voivodship at the level of gminas, significant differences can be observed in the scale of the phenomenon.

In 2021, the highest unemployment rate occurred in the Podkarpackie Voivodship, where the unemployment rate was 6.0%. However, it is worth noting that in 2011 the voivodships with the highest unemployment rate were Warmińsko-Mazurskie (16.0%) and Zachodniopomorskie (14.8%). On the other hand, in 2011 the lowest unemployment rate was in the Mazowieckie Voivodship (9.7%), and in 2021 – in Wielkopolskie (2.9%), Małopolskie and Śląskie (3.6% each).

Mapa 5. Stopa bezrobocia w 2021 r.
Map 5. Unemployment rate in 2021

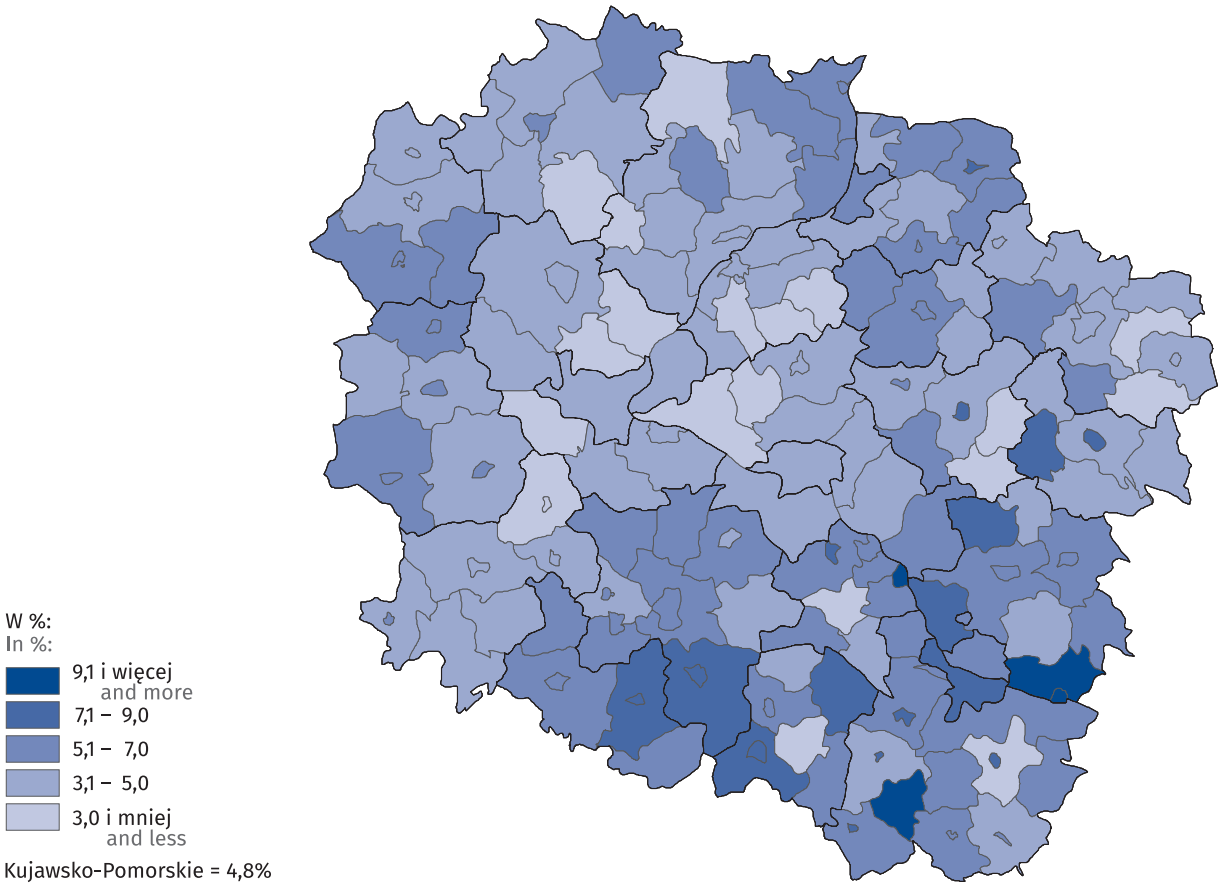

W 2021 r. spośród 179 jednostek województwa kujawsko-pomorskiego najwyższa stopa bezrobocia była w mieście Dobrzyń nad Wisła (14,6%), gminie miejskiej Nieszawa (12,7%) oraz na obszarze wiejskim gminy miejsko-wiejskiej Dobrzyń nad Wisłą (9,8%). W 5 gminach wiejskich stopa bezrobocia nie przekraczała 2,0% (Zbójno – 1,5%, Świedziebnia – 1,6%, Papowo Biskupie – 1,7%, Bytoń i Bartniczka – po 1,9%).

In 2021, out of 179 units in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the highest unemployment rate was in the city of Dobrzyń nad Wisłą (14.6%), the urban gmina of Nieszawa (12.7%) and the rural area of the urban-rural gmina of Dobrzyń nad Wisłą (9.8%). In 5 rural gminas, the unemployment rate did not exceed 2.0% (Zbójno – 1.5%, Świedziebnia – 1.6%, Papowo Biskupie – 1.7%, Bytoń and Bartniczka – 1.9% each).

3.4. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia

Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia ukazuje znaczący udział osób o wykształceniu średnim lub policealnym – 33,5% wśród ogólnej liczby bezrobotnych. Najniższy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wystąpił w przypadku osób z wykształceniem wyższym – 11,8% (wobec 9,2% w 2011 r.).

3.4. Structure of unemployed persons by place of residence, sex and level of education

The structure of the unemployed by level of education shows a significant share of persons with secondary or post-secondary education – 33.5% among the total number of unemployed persons. The lowest share in the total number of unemployed persons occurred in the case of those with tertiary education – 11.8% (compared to 9.2% in 2011).

Bezrobotne kobiety charakteryzowały się odmienną strukturą wykształcenia niż mężczyźni, bowiem 39,9% kobiet bezrobotnych posiadało wykształcenie średnie lub policealne, podczas gdy odsetek osób o tym poziomie wykształcenia wśród bezrobotnych mężczyzn wyniósł 27,4%. Odwrotna sytuacja dotyczy mężczyzn z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, dla których udział ten wyniósł – 36,7%, a dla kobiet 25,1%. Wykształceniem wyższym legitymowało się 15,9% bezrobotnych kobiet i 8,0% bezrobotni mężczyzn.

Unemployed women were characterised by a different educational structure than men, as 39.9% of unemployed women had secondary or post-secondary education, while the percentage of those with this level of education among unemployed men was 27.4%. The situation was opposite for men with basic vocational/basic sectoral vocational education, for whom the share was – 36.7%, while for women it was 25.1%. Tertiary education degrees were held by 15.9% of unemployed women, and – 8.0% of unemployed men.

Wykres 14. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.
Chart 14. Structure of unemployed persons by level of education, sex and place of residence in 2021

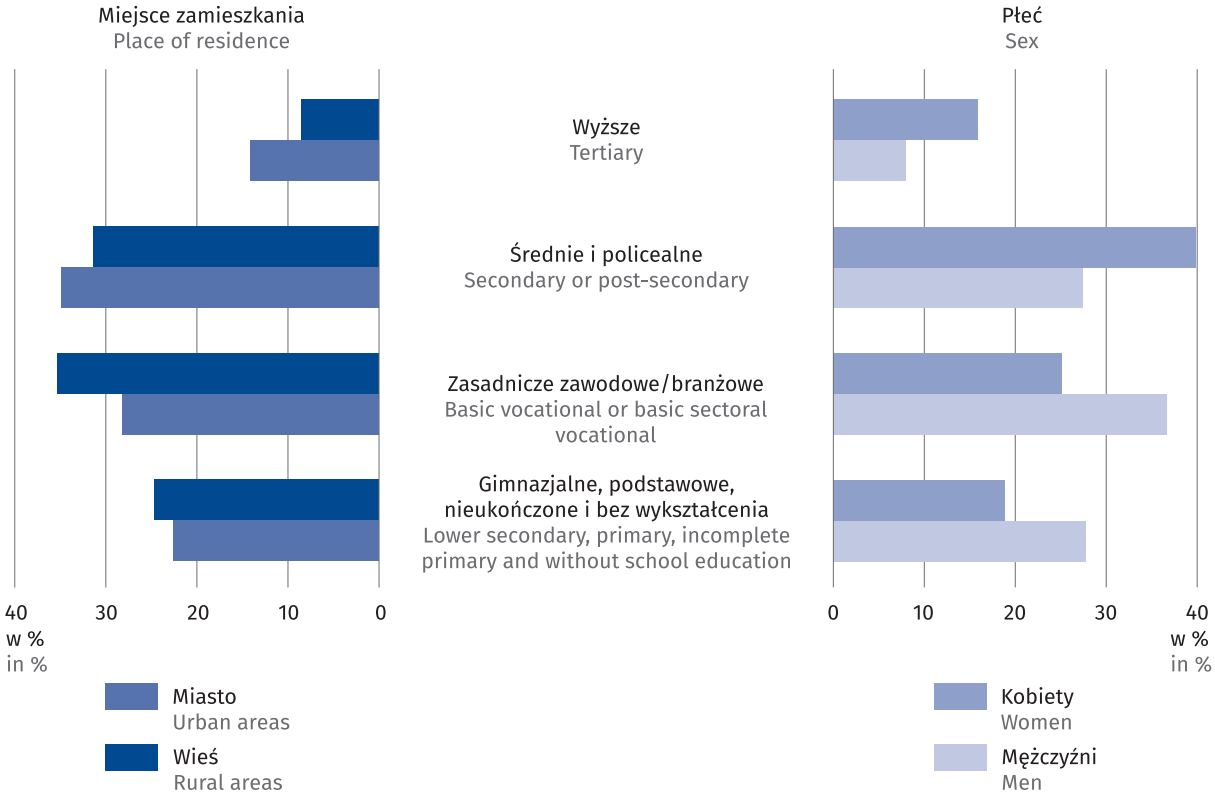

Na wielkość stopy bezrobocia istotny wpływ ma poziom wykształcenia osób bezrobotnych. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym – tj. 1,9%, natomiast w dużo gorszej sytuacji były osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, dla których stopa bezrobocia wyniosła – 14,3%.

The unemployment rate is significantly influenced by the level of education of the unemployed. The lowest unemployment rate was recorded among those with tertiary education – i.e. 1.9%, while those with lower secondary education or lower, for whom the unemployment rate was – 14.3%, were in a much worse situation.

Analiza stopy bezrobocia według poziomu wykształcenia, płci oraz miejsca zamieszkania pokazuje, że w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy w 2021 r. były kobiety i mężczyźni z wykształceniem gimnazjalnym

An analysis of the unemployment rate by level of education, sex and place of residence shows that women and men with lower secondary education or lower in urban areas were in the most difficult labour market

lub niższym w miastach. W tej grupie stopa bezrobocia wyniosła odpowiednio 19,2% i 16,5%. Z drugiej strony osoby z wyższym wykształceniem, zarówno na wsi, jak i w miastach, kobiety i mężczyźni, rzadko trafiali do grona bezrobotnych, w ich przypadku stopa bezrobocia mieściła się w przedziale od 1,3% do 2,2%.

3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia i okresu poszukiwania pracy

Dla oceny skali bezrobocia istotne są również informacje o długości okresu poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne. Jeśli okres ten przekracza 1 rok mówimy już o bezrobociu długotrwałym.

Ponad połowa bezrobotnych to osoby bezrobotne długotrwale (25,1 tys., tj. 56,3%). W Polsce odsetek ten był o 4,1 p. proc. niższy niż w województwie kujawsko-pomorskim. Udział długotrwale bezrobotnych mężczyzn i kobiet wśród bezrobotnych ogółem w 2021 r. był zbliżony do siebie. Podobnie sytuacja wyglądała rozpatrując miejsce zamieszkania osób bezrobotnych.

W porównaniu z wynikami NSP 2011 liczba długotrwale bezrobotnych w 2021 r. zmniejszyła się o 8,7 tys. osób (tj. o 25,8% i wyniosła 25,1 tys.), w tym mężczyzn (o 3,3 tys. osób, tj. 20,7% i wyniosła 12,8 tys.), a kobiet (o 5,4 tys. osób, tj. o 30,5% i osiągnęła poziom 12,3 tys.).

situation in 2021. In this group, the unemployment rate was 19.2% and 16.5%, respectively. On the other hand, persons with tertiary education, both in rural areas and urban areas, women and men, rarely found themselves among the unemployed, in their case the unemployment rate was between 1.3% and 2.2%.

3.5. Unemployed persons by place of residence, sex, level of education and job search period

To assess the scale of unemployment, information on the length of time the unemployed have been looking for work is also important. If this period exceeds 1 year we are already talking about long-term unemployment.

More than half of unemployed persons are long-term unemployed (25.1 thousand, or 56.3%). In Poland, this percentage was 4.1 pp lower than in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship. The share of long-term unemployed men and women among the total number of unemployed persons in 2021 was similar to each other. The situation was similar when considering the place of residence of unemployed persons.

Compared with the results of the 2011 Census, the number of long-term unemployed persons in 2021 decreased by 8.7 thousand persons (i.e., by 25.8% and reached 25.1 thousand), including men (by 3.3 thousand, i.e., by 20.7% and reached 12.8 thousand), and women (by 5.4 thousand, i.e., by 30.5% and reached 12.3 thousand).

Tablica 8. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy oraz płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.
Table 8. Unemployed persons by job search period, by sex and place of residence in 2021

Wyszczególnienie Specification a - w osobach in persons b - w % in %		Ogółem Total	Według okresu poszukiwania pracy By job search period						
			do 1 miesiąca months and less	2–3	4–6	7–12	13–24	powyżej 24 miesięcy more than	nieustalony unknown
Ogółem Total	a	44551	1379	3664	6060	6685	9795	15296	1672
	b	100,0	3,1	8,2	13,6	15,0	22,0	34,3	3,8
Mężczyźni Men	a	22784	777	1986	3244	3375	5007	7806	589
	b	100,0	3,4	8,7	14,2	14,8	22,0	34,3	2,6
Kobiety Women	a	21767	602	1678	2816	3310	4788	7490	1083
	b	100,0	2,8	7,7	12,9	15,2	22,0	34,4	5,0
Miasto Urban areas	a	26429	895	2183	3489	3865	5482	9381	1134
	b	100,0	3,4	8,3	13,2	14,6	20,7	35,5	4,3
Wieś Rural areas	a	18122	484	1481	2571	2820	4313	5915	538
	b	100,0	2,7	8,2	14,2	15,6	23,8	32,6	2,9

Analizując populację bezrobotnych według okresu poszukiwania pracy oraz wieku można stwierdzić, że zarówno według spisu z 2011 r. oraz wyników NSP 2021 im starsze były osoby bezrobotne, tym większy był wśród nich odsetek długotrwale bezrobotnych – dotyczyło to prawie wszystkich grup wieku poza grupą osób w wieku 65 lat i więcej obejmującą osoby w wieku emerytalnym, w której dominują osoby bierne zawodowo.

Wśród długotrwale bezrobotnych będących w wieku 15–24 lata w 2021 r. przeważały osoby poszukujące pracy od 1 do 2 lat, natomiast w starszych grupach wieku dominowały osoby poszukujące pracy powyżej 2 lat.

Analysing the unemployed population by job search period and age, it can be concluded that according to both the 2011 Census and the results of the 2021 Census, the older the unemployed were, the higher the percentage of long-term unemployed among them – this was true for almost all age groups except for the group of persons aged 65 and over including those of retirement age, which is dominated by the economically inactive.

Among the long-term unemployed who were aged 15–24 in 2021, job seekers of 1 to 2 years predominated, while the older age groups were dominated by job seekers of more than 2 years.

Tablica 9. Bezrobotni długotrwale według okresu poszukiwania pracy i wieku w 2021 r.
Table 9. Long-term unemployed persons by job search period and age in 2021

Wiek Age	Odsetek długotrwale bezrobotnych Percentage of long-term unemployed persons		
	razem total	z tego poszukujący pracy of total job seekers	
		13–24 miesiące months	powyżej 24 miesięcy more than 24 month
	bezrobotni w grupie wieku = 100,0 unemployed persons in age groups		
Ogółem Total	56,3	22,0	34,3
15–24 lata 15–24 years	37,4	23,8	13,6
25–34	50,0	22,2	27,8
35–44	59,1	22,3	36,8
45–54	63,4	21,9	41,5
55–64	70,6	19,4	51,1
65 lat i więcej 65 years and more	52,5	10,0	42,5

W 2021 r. największy odsetek długotrwale bezrobotnych był w gminach wiejskich Osięciny oraz Radomin – odpowiednio 82,1% i 76,9% ogółu bezrobotnych. W 78 jednostkach województwa kujawsko-pomorskiego udział ten był wyższy niż średnia dla województwa (56,3%). Najniższy odsetek zaś notowano w gminach wiejskich Łubianka (32,1%), Lniano (35,0%) oraz Sadki (35,7%).

In 2021, the highest percentage of long-term unemployed persons was in the rural gminas of Osięciny and Radomin – 82.1% and 76.9% of the total unemployed persons, respectively. In 78 units of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, this share was higher than the average for the voivodship (56.3%). In turn, the lowest percentage was recorded in the rural gminas of Łubianka (32.1%), Lniano (35.0%) and Sadki (35.7%).

Mapa 6. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2021 r.
Map 6. Share of long-term unemployed persons in the total number of unemployed persons in 2021

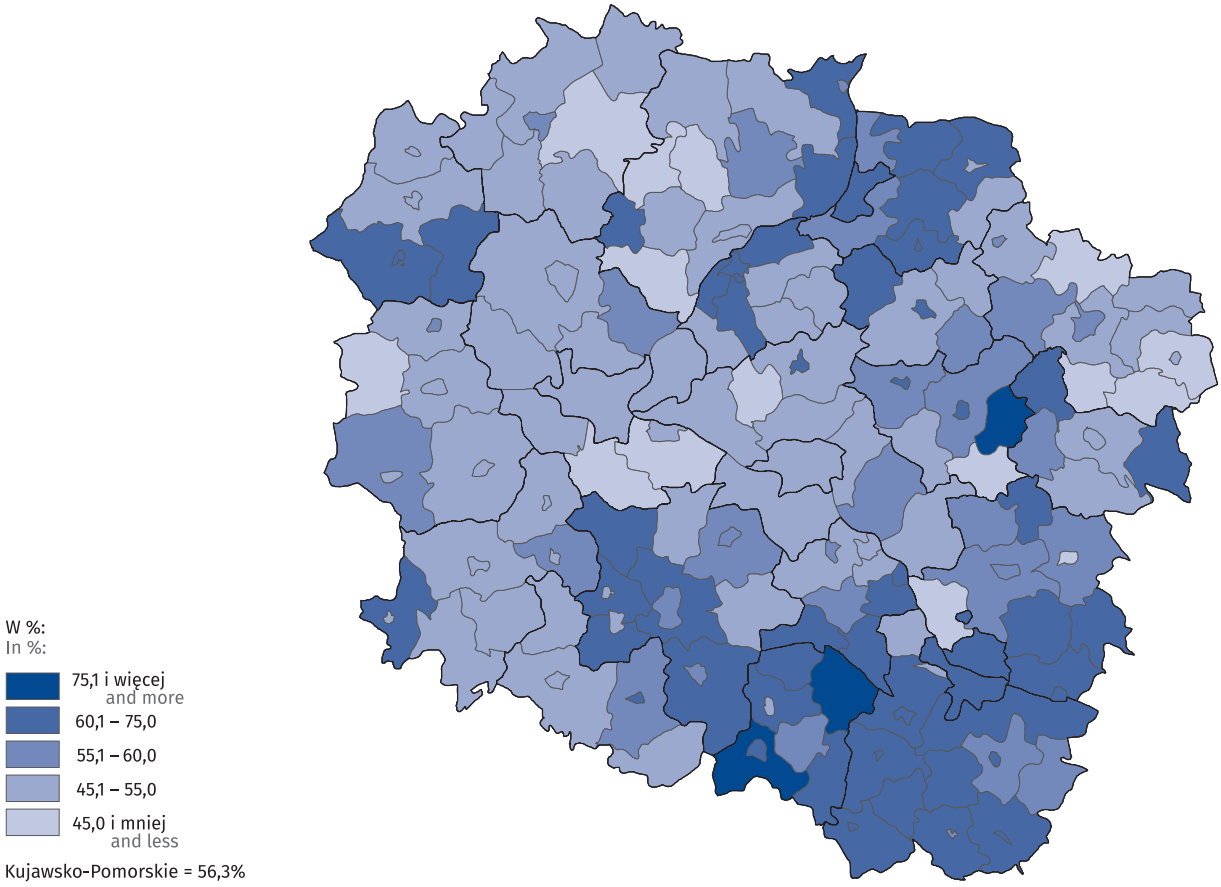

Rozdział 4
Chapter 4

Bierni zawodowo
Economically inactive persons

Uwaga. Dane z NSP opracowano według stanu na 31 marca.

Trzecią spośród głównych kategorii ludności w badaniu aktywności ekonomicznej ludności są bierni zawodowo. Można wśród niej wyróżnić trzy subpopulacje. Pierwszą z nich stanowią osoby, które w badanym tygodniu nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały. Do drugiej należą bierni zawodowo poszukujący pracy, ale niegotowi do jej podjęcia, a do trzeciej bierni zawodowo nieposzukujący pracy, ale gotowi do jej podjęcia. Te dwie ostatnie subpopulacje składają się na kategorię osób potencjalnie aktywnych zawodowo. Wykazują oni pewne podobieństwo do bezrobotnych. Nie wszyscy bierni zawodowo są definitywnie bierni. Aktywizacja biernych zawodowo, podobnie jak w przypadku programów wsparcia dla bezrobotnych wpływa na ogólne podniesienie poziomu aktywności ekonomicznej ludności województwa i całego kraju.

4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

Według danych z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 biernych zawodowo w województwie kujawsko-pomorskim na 31 marca 2021 r. było 682,7 tys., stanowiąc 42,5% ludności w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie aktywności ekonomicznej. Większość biernych zawodowo, tj. 61,9% stanowiły kobiety (422,2 tys.). Pod względem miejsca zamieszkania, większość biernych zawodowo, tj. 60,2% zamieszkiwała miasta (411,1 tys.), przy czym to w miastach zamieszkiwała też większość ludności ogółem województwa (58,5%).

Populacja kobiet cechowała się wyższym stopniem bierności zawodowej niż mężczyźni. Odsetek biernych zawodowo wśród kobiet w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie aktywności ekonomicznej wyniósł 50,1%, a wśród mężczyzn 34,1%. Większy stopień

Note. Census data were compiled as at 31 March.

The third of the main population categories in the survey on economic activity of the population is the economically inactive. Three subpopulations can be distinguished among them. The first is made up of those who did not work, did not have a job and were not seeking a job in the week surveyed. The second includes the economically inactive seeking a job but not available to take up a job, and the third – the economically inactive not seeking a job but available to take up a job. These last two subpopulations make up the category of potentially economically active persons. They show some similarities to the unemployed. Not all economically inactive persons are definitively inactive. Activation of the economically inactive, as in the case of support programmes for the unemployed, influences the general increase in the level of economic activity of the population of the voivodship and the country as a whole.

4.1. Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups

According to data from the National Census of Population and Housing 2021, as at 31 March 2021, in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship there were 682.7 thousand economically inactive persons, accounting for 42.5% of the population aged 15 and over with a determined economic activity status. Most of the economically inactive, i.e. 61.9%, were women (422.2 thousand). In terms of place of residence, most of the economically inactive, i.e. 60.2%, resided in urban areas (411.1 thousand), and the majority of the total population of the voivodship (58.5%) also resided in urban areas.

The female population was characterised by a higher degree of economic inactivity than men. The percentage of economically inactive women aged 15 and over with a determined economic activity status was 50.1% and 34.1%

bierności stwierdzono w miastach niż na wsiach. Odsetek biernych zawodowo w miastach wyniósł 43,6% a na wsiach 40,9%.

Odsetek biernych zawodowo w województwie był wyższy niż w Polsce o 1,7 p. proc. W przypadku kobiet był wyższy niż w Polsce o 2,7 p. proc., a mężczyzn przewyższał odsetek dla całego kraju o 0,6 p. proc.

W okresie pomiędzy spisami powszechnymi z 2011 i 2021 r. odsetek biernych zawodowo zmniejszył się o 2,7 p. proc. z 45,2%, przy czym u mężczyzn spadek wyniósł 2,6 p. proc. z 36,7% a u kobiet wyniósł on 2,9 p. proc. z 53,0% w 2011 r.

Analiza danych w ujęciu terytorialnym wskazuje na zróżnicowanie stopnia bierności zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim. Miernikiem tego zróżnicowania jest odsetek biernych zawodowo w gminach województwa. Do ogólnej oceny stopnia zróżnicowania wartości tej zmiennej można posłużyć się współczynnikiem zmienności, liczonym jako iloraz odchylenia standardowego cechy oraz jej średniej arytmetycznej, wyrażony w %. Wysoka wartość współczynnika wskazuje na duże zróżnicowanie cechy i niejednorodność populacji a niska wartość współczynnika na małe zróżnicowanie cechy i jednorodność populacji[1]. Współczynnik zmienności dla odsetka biernych zawodowo w gminach województwa kujawsko-pomorskiego wyniósł 7,2% co oznacza małą zmienność badanej cechy. Zbiorowość 144 gmin województwa kujawsko-pomorskiego była więc ogólnie dość jednorodna pod względem poziomu bierności zawodowej. Niewiele było gmin, w których odsetek biernych zawodowo znacząco odbiegał od średniej dla województwa. Najniższy odsetek biernych zawodowo odnotowano w dwóch gminach powiatu bydgoskiego – Osielsko (31,9%) i Białe Błota (33,3%). W przypadku gminy Osielsko odsetek biernych zawodowo był niższy od średniej dla województwa o 10,6 p. proc. Na dalszych miejscach znalazły się gmina wiejska Brodnica (35,2%) i gmina Obrowo w powiecie toruńskim (35,3%). Większość gmin o najniższym odsetku biernych zawodowo zlokalizowana była w pobliżu największych miast województwa – Bydgoszczy i Torunia, ale także w sąsiedztwie Włocławka (gmina Fabianki) i Grudziądza (gmina wiejska Grudziądz). Były też gminy, które nie leżą blisko dużego miasta ale też odznaczały się niskim odsetkiem biernych zawodowo, jak wspomniana wyżej gmina wiejska Brodnica i gmina wiejska Chełmno. Wspólną cechą tych gmin jest to, że położone są w strefach podmiejskich.

1 Do oceny zróżnicowania zmiennej przyjmuje się następujące przedziały: < 20% – mała zmienność, <20%; 40%) – przeciętna zmienność, <40%; 100%) – silna zmienność, ≥ 100% – bardzo silna zmienność.

among men. A higher degree of inactivity was found in urban areas than in rural areas. The percentage of economically inactive in urban areas was 43.6% and in rural areas 40.9%.

The percentage of economically inactive persons in the voivodship was 1.7 pp higher than in Poland. For women it was 2.7 pp higher than in Poland, and for men it was 0.6 pp higher than for the country as a whole.

Between the 2011 and 2021 censuses, the percentage of economically inactive persons decreased by 2.7 pp from 45.2%, with a 2.6 pp decrease for men from 36.7% and a 2.9 pp decrease for women from 53.0% in 2011.

The analysis of data in territorial terms indicates a differentiation of the degree of economic inactivity in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship. A measure of this differentiation is the percentage of economically inactive persons in the voivodship's gminas. For a general assessment of the degree of differentiation of this variable, one can use the coefficient of variation, calculated as a quotient of the standard deviation of the characteristic and its arithmetic mean, expressed in %. A high value of the coefficient indicates high variation of the characteristic and heterogeneity of the population and a low value of the coefficient indicates low variation of the characteristic and homogeneity of the population[1]. The coefficient of variation for the percentage of economically inactive persons in gminas of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was 7.2%, which means low variation of the examined characteristic. Thus, the group of 144 gminas of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was generally quite homogeneous in terms of the level of economic inactivity. There were few gminas in which the percentage of economically inactive persons significantly differed from the average for the voivodship. The lowest percentage of economically inactive was recorded in two gminas of the Bydgoski Powiat – Osielsko (31.9%) and Białe Błota (33.3%). In the case of the gmina of Osielsko, the percentage of the economically inactive was lower than the average for the voivodship by 10.6 pp. Further places were taken by the rural gmina of Brodnica (35.2%) and the gmina of Obrowo in the Toruński Powiat (35.3%). Most of the gminas with the lowest percentage of the economically inactive were located near the voivodship's largest cities – Bydgoszcz and Toruń, but also in the vicinity of Włocławek (the gmina of Fabianki) and Grudziądz (the rural gmina of Grudziądz). There were also gminas which are not located close to a large city, but which were also characterised by a low percentage of economically inac-

1 The following ranges are used to assess the variation in the variable: < 20% – low variation, <20%; 40%) – average variation, <40%; 100%) – strong variation, ≥ 100% – very strong variation.

Na przeciwległym biegunie znalazły się gminy o najwyższej wartości odsetka biernych zawodowo. Wśród nich pierwsze miejsce zajmuje gmina Ciechocinek, dla której odsetek biernych zawodowo wyniósł 51,4%. Była to jedyna gmina w województwie, gdzie ponad połowę całej populacji osób w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie aktywności ekonomicznej stanowili bierni zawodowo. Tak duży odsetek biernych zawodowo w gminie Ciechocinek można wiązać ze specyficznym charakterem tej gminy. Istotne znaczenie funkcji uzdrowiskowej gminy Ciechocinek i duży udział ludności w wieku poprodukcyjnym może rzutować na znaczny udział biernych zawodowo w populacji tej gminy. Ta jednostka terytorialna charakteryzowała się znacznie wyższym od przeciętnego poziomem wysokości odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem. Podczas gdy w całym województwie osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 22,3% ludności ogółem, to w gminie Ciechocinek odsetek ten wyniósł już 33,2%. Odsetek biernych zawodowo w gminie Ciechocinek był wyższy od wartości dla województwa o 8,9 p. proc. Na kolejnych miejscach znalazły się: położona w powiecie golubskim gmina Zbójno (49,1%), gmina Lubraniec (48,0%) w powiecie włocławskim i gmina Wielgie (47,9%) w powiecie lipnowskim. Najwięcej gmin o najwyższym odsetku biernych zawodowo położonych było w południowo-wschodniej i wschodniej części województwa. Były to zwykle gminy o położeniu peryferyjnym względem największych miast województwa. Różnica wysokości odsetka biernych zawodowo w gminie o najwyższej jego wartości i gminie o najniższej wartości wyniosła 19,5 p. proc.

W odniesieniu do kobiet rozkład przestrzenny gmin o najwyższych i najniższych wartościach odsetka biernych zawodowo był podobny do rozkładu dla odsetka biernych zawodowo ludności ogółem. Najniższym odsetkiem biernych zawodowo kobiet charakteryzowały się gminy: Osielsko (36,0%), Białe Błota (38,5%), Obrowo (42,2%) i gmina wiejska Brodnica (42,5%). Najwyższe wartości odsetka biernych zawodowo odnotowano dla gmin: Dobre (57,9%), Zbójno (57,4%), Lubraniec (57,0%), Ciechocinek (56,7%). Odsetek biernych zawodowo kobiet w gminie Osielsko był niższy od średniej dla kobiet w całym województwie o 14,1 p. proc., natomiast odsetek dla gminy Dobre był wyższy od wartości dla województwa o 7,8 p. proc. Rozpiętość między wartościami odsetka biernych zawodowo w gminach o skrajnych jego wartościach była nieco większa niż w przypadku całej populacji i wyniosła 21,9 p. proc.

W przypadku mężczyzn wśród gmin o najniższym i najwyższym odsetku biernych zawodowo również występuje podobny ranking gmin jak dla ludności ogółem.

tive persons, such as the above-mentioned rural gmina of Brodnica and the rural gmina of Chełmno. A common feature of these gminas is that they are located in suburban areas.

At the opposite end of the spectrum are the gminas with the highest percentage of the economically inactive. Among them, the first place is occupied by the gmina of Ciechocinek, for which the percentage of the economically inactive amounted to 51.4%. It was the only gmina in the voivodship where more than half of the total population aged 15 and over with a determined economic activity status were economically inactive persons. Such a high percentage of economically inactive persons in the gmina of Ciechocinek can be associated with the specific character of this gmina. The significant importance of the spa function of the gmina of Ciechocinek and the large share of the population in the post-working age group may imply a significant proportion of the economically inactive in the population of this gmina. This territorial unit was characterised by a much higher than average level of the percentage of persons in the post-working age in the total population. While in the entire voivodship persons of post-working age constituted 22.3% of the total population, in the gmina of Ciechocinek this percentage was already 33.2%. The percentage of economically inactive persons in the gmina of Ciechocinek was 8.9 pp higher than in the voivodship, followed by the gmina of Zbójno (49.1%) in the Golubsko-Dobrzyński Powiat, the gmina of Lubraniec (48.0%) in the Włocławski Powiat and the gmina of Wielgie (47.9%) in the Lipnowski Powiat. The most gminas with the highest percentage of the economically inactive were located in the south-eastern and eastern part of the voivodship. These were usually gminas with a peripheral location in relation to the largest cities of the voivodship. The difference in the percentage of the economically inactive in the gmina with the highest value and the gmina with the lowest value amounted to 19.5 pp.

With regard to women, the spatial distribution of gminas with the highest and lowest values of the percentage of those economically inactive was similar to the distribution for the percentage of the economically inactive in the total population. The following gminas were characterised by the lowest percentage of economically inactive women: Osielsko (36.0%), Białe Błota (38.5%), Obrowo (42.2%) and the rural gmina of Brodnica (42.5%). The highest values of the percentage of economically inactive women were recorded for the following gminas: Dobre (57.9%), Zbójno (57.4%), Lubraniec (57.0%), Ciechocinek (56.7%). The percentage of economically inactive women in the gmina of Osielsko was lower than the average for women in the entire voivodship by 14.1 pp, while the percentage for the gmina of Dobre was higher

Najniższy odsetek biernych zawodowo mężczyzn odnotowano dla gmin: Osielsko (27,6%), gminy wiejskiej Brodnica, Białe Błota i gminy wiejskiej Chełmno (po 27,9%). Gminami o najwyższym poziomie odsetka biernych zawodowo były: Ciechocinek (44,7%), Zbójno (41,0%), gmina miejska Lipno (40,2%) i Wielgie (39,6%). Odsetek biernych zawodowo mężczyzn w gminie Osielsko był niższy od średniej wartości dla mężczyzn w województwie o 6,5 p. proc., a wartość odsetka dla gminy Ciechocinek była wyższa od wartości dla mężczyzn w województwie o 10,6 p. proc. Różnica pomiędzy wartością odsetka w dwóch skrajnych gminach wyniosła 17,1 p. proc.

W województwie kujawsko-pomorskim ogółem odsetek biernych zawodowo kobiet przewyższał odsetek biernych zawodowo mężczyzn o 16,0 p. proc. Najmniejsze różnice w wysokości odsetka między kobietami a mężczyznami odnotowano w przypadku gmin: Osielsko (8,4 p. proc.), Białe Błota (10,6 p. proc.), Ciechocinek (12,0 p. proc.) i Łubianka (12,2 p. proc.). Największe różnice w wysokości odsetka biernych zawodowo między kobietami i mężczyznami wystąpiły w gminach: Dobre (22,4 p. proc.), Wąpielsk (22,1 p. proc.), Dąbrowa (22,0 p. proc.) i Świecie nad Osą (21,6 p. proc.). Najmniejsze różnice między płciami w wysokości odsetka biernych zawodowo wystąpiły przeważnie w gminach o niskiej wartości odsetka biernych zawodowo ogółem, czyli tam gdzie jest wyższy poziom aktywności zawodowej. Wyjątkiem jest gmina Ciechocinek. Tam jednak na wysoki poziom bierności zawodowej wpływa bardzo duży udział osób w wieku emerytalnym. Największe różnice w wysokości odsetka biernych zawodowo pomiędzy płciami występowały na ogół w gminach o wysokim poziomie bierności zawodowej.

than the value for the voivodship by 7.8 pp. The gap between the values of the percentage of the economically inactive in the gminas with extreme values was slightly larger than in the case of the entire population and amounted to 21.9 pp.

In the case of men, the gminas with the lowest and highest percentage of those economically inactive are also ranked similarly to the total population. The lowest percentage of economically inactive men was recorded for the gminas: Osielsko (27.6%), the rural gmina of Brodnica, Białe Błota and the rural gmina of Chełmno (27.9% each). Gminas with the highest percentage of the economically inactive were: Ciechocinek (44.7%), Zbójno (41.0%), the urban gmina of Lipno (40.2%) and Wielgie (39.6%). The percentage of economically inactive men in the gmina of Osielsko was lower than the average value for men in the voivodship by 6.5 pp, and the value of the percentage for the gmina of Ciechocinek was higher than the value for men in the voivodship by 10.6 pp. The difference between the value of the percentage in the two extreme gminas was 17.1 pp.

In the Kujawsko-Pomorskie Voivodship the percentage of economically inactive women exceeded the percentage of economically inactive men by 16.0 pp. The smallest differences between female and male percentages were recorded in the following gminas: Osielsko (8.4 pp), Białe Błota (10.6 pp), Ciechocinek (12.0 pp) and Łubianka (12.2 pp). The greatest differences between female and male percentages occurred in the gminas: Dobre (22.4 pp), Wąpielsk (22.1 pp), Dąbrowa (22.0 pp) and Świecie nad Osą (21.6 pp). The smallest differences between sexes in the percentage of the economically inactive occurred mostly in gminas with a low value of the total percentage of the economically inactive, i.e. where there is a higher level of economic activity. The gmina of Ciechocinek is an exception. There, however, the high level of economic inactivity is influenced by a very large share of persons of retirement age. The greatest differences between sexes in the percentage of economically inactive generally occurred in gminas with high levels of economic inactivity.

Mapa 7. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej w 2021 r.
Map 7. Share of economically inactive persons in the total population aged 15 years and over in 2021

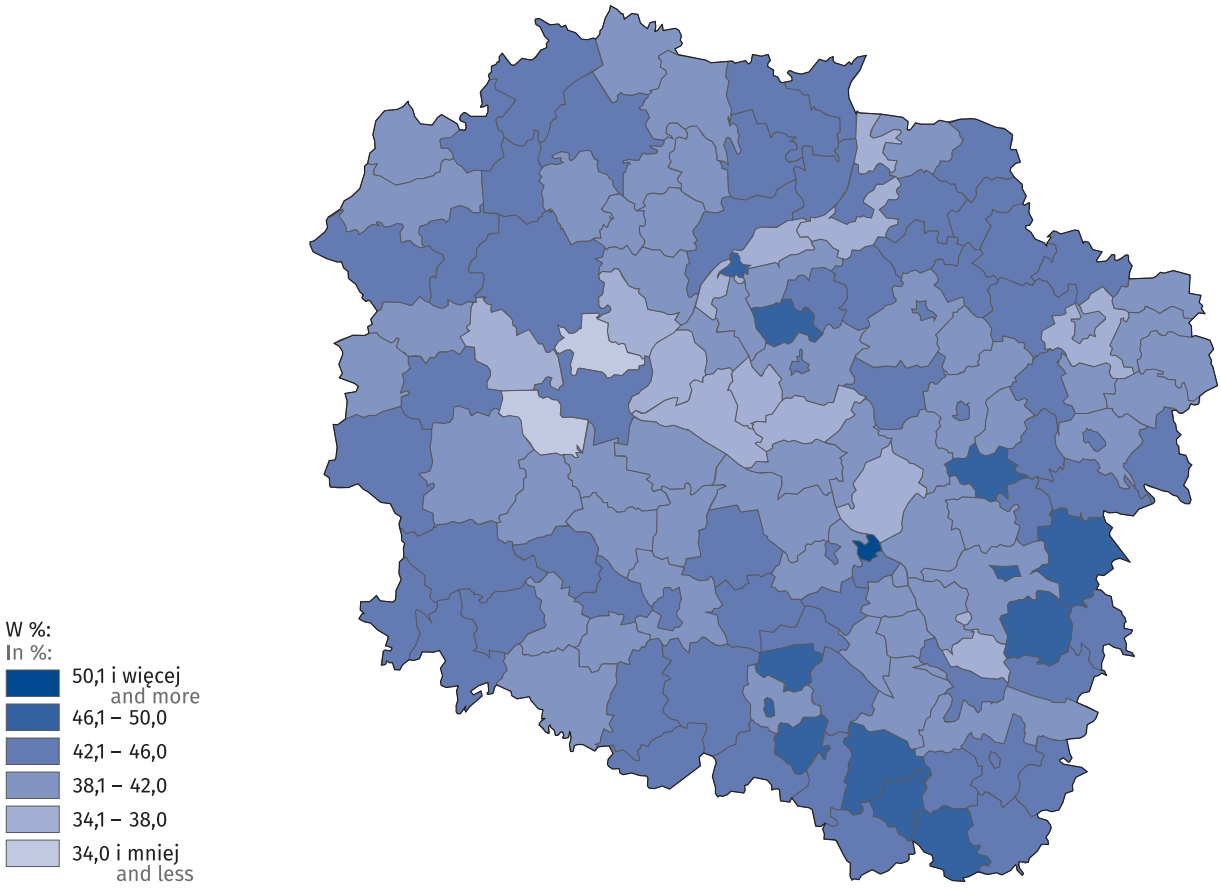

W okresie międzyspisowym miały miejsce duże zmiany w strukturze aktywności ekonomicznej ludności według płci i miejsca zamieszkania. Nieco ponad połowę biernych zawodowo w 2021 r. stanowiły osoby w wieku 65 lat i więcej. W 2011 r. stanowiły one około ⅓ biernych zawodowo. Na drugim miejscu była grupa osób w wieku 15–24 lata. Większość populacji biernych zawodowo to osoby w wieku emerytalnym lub osoby młode, jeszcze się uczące. Najbardziej widoczną zmianą jest duży wzrost udziału grupy wiekowej 65 lat i więcej (o 17,1 p. proc.), przy zmniejszeniu udziału większości pozostałych grup wieku. Zmiana ta jest przejawem procesu starzenia się społeczeństwa województwa kujawsko-pomorskiego, czego wyrazem był wzrost liczby ludności w wieku 65 lat i więcej i zmniejszenie liczby ludności w pozostałych biologicznych grupach wieku[2]. Odnotowano niewielki wzrost udziału grupy wiekowej

2 Na temat przemian demograficznych patrz: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021. Stan i struktura demograficzno-społeczna ludności w województwie kujawsko-pomorskim w świetle wyników NSP 2021, Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2024.

During the inter-census period, there were major changes in the structure of the economically active population by sex and place of residence. Just over half of the economically inactive in 2021 were persons aged 65 and over. In 2011, they accounted for around one-third of the economically inactive. In second place was the group of persons aged 15–24. The majority of the economically inactive population is made up of persons of retirement age or young people still in education. The most noticeable change is the large increase in the share of the 65 and over age group (by 17.1 pp), with a decrease in the shares of the majority of other age groups[2]. There was a slight increase in the share of the 35–44 age group, by 0.4 pp. In 2021, there was a smaller share of young persons who had not yet entered the labour market. The same trends occurred for men

2 On demographic changes see: National Population and Housing Census 2021. Size, demographic and social structure of the population in Kujawsko-Pomorskie Voivodship in the light of the 2021 Census results, Statistical Office in Bydgoszcz, Bydgoszcz 2024.

35–44 lata, o 0,4 p. proc. W 2021 r. mniejszy był odsetek osób młodych, które nie weszły jeszcze na rynek pracy. Te same tendencje wystąpiły w przypadku mężczyzn i kobiet. Przyrost odsetka grupy wiekowej 65 lat i więcej był jednak większy u mężczyzn (18,5 p. proc.) niż u kobiet (16,1 p. proc.). Większy był także spadek odsetka grupy wiekowej 15–24 lata u mężczyzn (6,1 p. proc.) niż u kobiet (5,2 p. proc.). Kierunki zmian jakie wystąpiły u kobiet i mężczyzn zaobserwowano zarówno w miastach jak i na wsiach. Największe różnice w zmianie odsetka dotyczyły najstarszych grup wiekowych. Odsetek grupy 65 lat i więcej w miastach wzrósł o 19,7 p. proc., a na wsiach o 13,1 p. proc. Udział grupy wiekowej 55–64 lata w populacji biernych zawodowo zmniejszył się znacznie w miastach (o 9,2 p. proc.). Na wsiach spadek udziału tej grupy wiekowej wyniósł 4,1 p. proc. Spadek udziału najmłodszej grupy wiekowej w populacji biernych zawodowo był zbliżony w obu miejscach zamieszkania. W 2021 r. wsie nadal charakteryzowały się większym udziałem grupy wiekowej 15–24 lata i mniejszym udziałem grupy wiekowej 65 lat i więcej wśród biernych zawodowo niż miasta. Ogólnie populacja biernych zawodowo w miastach była starsza niż na wsiach.

and women. However, the increase in the percentage of the 65 and over age group was greater for men (18.5 pp) than for women (16.1 pp). There was also a larger decrease in the percentage of the 15–24 age group in men (6.1 pp) than in women (5.2 pp). The directions of change that occurred for men and women were observed in both urban and rural areas. The largest differences in the changes of the percentage were in the oldest age groups. The share of the 65 and over age group increased by 19.7 pp in urban areas and by 13.1 pp in rural areas. The share of the 55–64 age group in the economically inactive population decreased significantly in urban areas (by 9.2 pp). In rural areas, the decrease in the share of this age group was 4.1 pp. The decrease in the share of the youngest age group in the economically inactive population was similar in both places of residence. In 2021, rural areas were still characterised by a larger share of the 15–24 age group and a smaller share of the 65 and over age group among the economically inactive than urban areas. Generally, the economically inactive population in urban areas was older than in rural areas.

Tablica 10. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według wieku, płci i miejsca zamieszkania
Table 10. Structure of economically inactive persons aged 15 years and over by age, sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total		Wiek Age					
				15–24 lata 15–24 years	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat i więcej 65 years and more
		w osobach in persons	w % in %						
Ogółem Total	2011	762388	100,0	22,5	6,6	5,1	8,5	24,0	33,1
	2021	682666	100,0	17,0	5,0	5,5	5,6	16,8	50,2
Mężczyźni Men	2011	296228	100,0	27,3	5,2	4,6	8,7	22,8	31,4
	2021	260427	100,0	21,2	3,9	4,9	6,0	14,1	49,9
Kobiety Women	2011	466159	100,0	19,5	7,6	5,5	8,4	24,8	34,2
	2021	422239	100,0	14,3	5,7	5,9	5,3	18,4	50,3
Miasto Urban areas	2011	474114	100,0	20,9	6,1	4,8	8,2	25,3	34,7
	2021	411109	100,0	15,2	4,5	4,9	5,0	16,1	54,4
Wieś Rural areas	2011	288273	100,0	25,2	7,5	5,8	9,0	21,9	30,6
	2021	271557	100,0	19,7	5,9	6,4	6,5	17,8	43,7

Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według wieku, płci i miejsca zamieszkania w województwie kujawsko-pomorskim nie odbiegała znacznie od struktury dla Polski. Podstawową różnicą było to, że województwo charakteryzowało się niższym niż w Polsce odsetkiem najmłodszej i najstarszej grupy wiekowej a nieco wyższym niż Polska odsetkiem w pozostałych grupach wieku. W przypadku grupy wiekowej 65 lat i więcej największa różnica dotyczyła wsi (3,0 p. proc.) a następnie kobiet (o 2,6 p. proc.). Mniejsza była w przypadku miast (0,7 p. proc.) i mężczyzn (0,3 p. proc.).

The structure of the inactive population aged 15 and over by age, sex and place of residence in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship did not differ significantly from the structure in Poland. The main difference was that the voivodship was characterised by a lower percentage of the youngest and the oldest age group and a slightly higher percentage in other age groups than in Poland. In the case of the 65 and over age group, the largest difference was for rural areas (3.0 pp) followed by women (by 2.6 pp). It was smaller for urban areas (0.7 pp) and men (0.3 pp).

Wykres 15. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

Chart 15. Structure of economically inactive persons aged 15 years and over by place of residence, sex and age groups

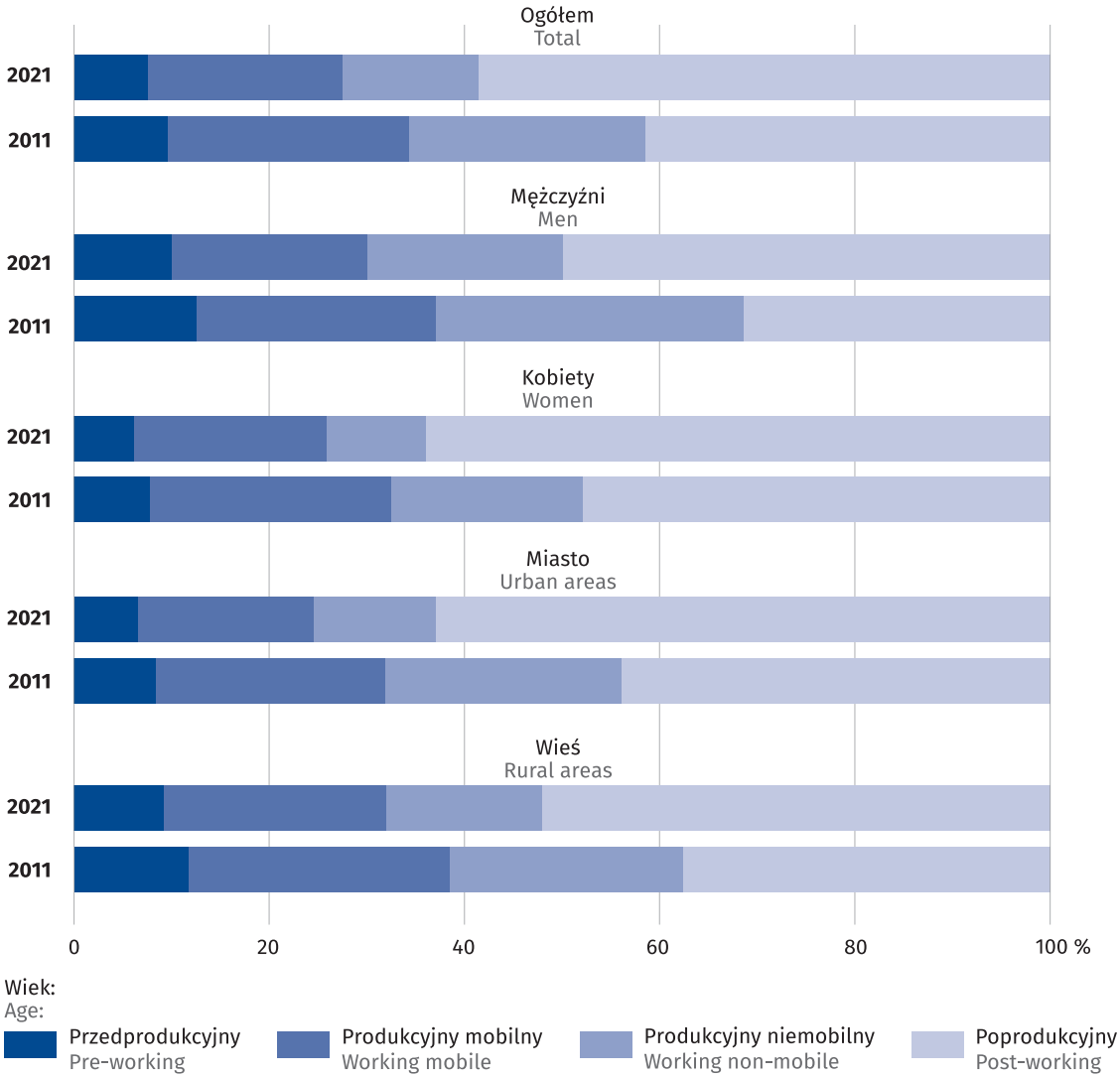

Pomiędzy spisami powszechnymi z 2011 i 2021 r. nastąpił znaczny przyrost w ludności biernej zawodowo w wieku poprodukcyjnym (o 17,1 p. proc.), przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym o 2,1 p. proc., wieku produkcyjnym mobilnym o 4,8 p. proc. i produkcyjnym niemobilnym aż o 10,3 p. proc. Wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym był większy wśród mężczyzn niż wśród kobiet (18,5 p. proc. wobec 16,0 p. proc.). W miastach wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym był natomiast większy niż na wsiach (19,0 p. proc. wobec 14,4 p. proc.). Ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła w 2021 r. 58,6% biernych zawodowo, przy czym wśród kobiet odsetek ten wyniósł 63,9% a mężczyzn 49,9%. Różnica ta wynika m. in. z wcześniejszego o pięć lat wieku emerytalnego u kobiet oraz dłuższego średniego trwania życia kobiet niż mężczyzn. Większy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wśród biernych zawodowo był w mieście niż na wsiach – odpowiednio 62,9% i 52,0%. Wieś charakteryzowała się natomiast wyższym niż w miastach odsetkiem osób w wieku przedprodukcyjnym – odpowiednio 9,2% i 6,6%. W latach 2011–2021 nastąpiło skurczenie populacji biernych zawodowo w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, ale jednocześnie w 2021 r. mniej było osób biernych zawodowo w wieku produkcyjnym.

Between the 2011 and 2021 censuses, there was a significant increase in the economically inactive population in the post-working age group (by 17.1 pp), while the share of persons in the pre-working age group fell by 2.1 pp, the mobile working age group by 4.8 pp and the non-mobile working age group by as much as 10.3 pp. The increase in the share of persons in the post-working age group was greater among men than among women (18.5 pp against 16.0 pp). The increase in the percentage of persons of post-working age was greater in urban areas than in rural areas (19.0 pp compared with 14.4 pp). The population in the post-working age group in 2021 accounted for 58.6% of the economically inactive, with 63.9% among women and 49.9% among men. This difference is due to, among other things, an earlier retirement age for women by five years and a longer life expectancy for women than for men. There was a higher percentage of economically inactive persons of post-working age in urban than in rural areas – 62.9% and 52.0% respectively. In contrast, rural areas had a higher percentage of persons of pre-working age than urban areas – 9.2% and 6.6% respectively. There was a contraction in the economically inactive population of working and pre-working age between 2011 and 2021, but at the same time there were fewer economically inactive persons of working age in 2021.

Tablica 11. Odsetek biernych zawodowo według ekonomicznych grup wieku, płci i miejsca zamieszkania
Table 11. Percentage of economically inactive persons by economic age groups, sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification	Przedprodukcyjny (15-17 lat) Pre-working (15-17 years)		Produkcyjny (18-59/64 lata) Working (18-59/64 years)						Poprodukcyjny (60/65 lat i więcej) Post-working (60/65 years and over)	
			ogółem total		mobilny (18-44 lata) mobile (18-44 years)		niemobilny (45-59/64 years) non-mobile (45-59/64 years)			
	2011	2021	2011	2021	2011	2021	2011	2021	2011	2021
	w % in %									
Ogółem Total	97,5	90,0	29,1	20,9	24,1	20,2	37,0	22,0	95,0	89,3
Mężczyźni Men	97,0	88,3	24,8	17,8	18,3	15,2	34,1	21,3	93,6	87,2
Kobiety Women	97,9	91,9	33,9	24,5	30,1	25,4	40,5	22,8	95,6	90,3
Miasto Urban areas	97,9	91,5	29,4	20,2	24,2	19,6	37,1	21,1	94,9	88,3
Wieś Rural areas	97,0	88,5	28,7	21,9	24,0	21,1	36,8	23,1	95,3	91,0

Spadek odsetka biernych zawodowo pomiędzy 2011 a 2021 r. nastąpił w każdej grupie wieku, w największym stopniu w wieku produkcyjnym niemobilnym (15,0 p. proc.). Zmniejszenie odsetka biernych zawodowo w tym wieku było większe wśród kobiet (17,7 p. proc.) niż wśród mężczyzn (12,8 p. proc.). W najmniejszym stopniu zmniejszył się odsetek biernych zawodowo w wieku produkcyjnym mobilnym. Aktywizacja zawodowa osób w wieku poprodukcyjnym była większa wśród mężczyzn niż kobiet. Większy spadek odsetka biernych zawodowo odnotowano też w miastach niż na wsiach. Mimo, że liczba jak i udział osób w wieku poprodukcyjnym w biernych zawodowo wzrosły w okresie między spisami to jednak większy był odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, którzy decydowali się w 2021 r. pozostawać aktywnymi zawodowo. W 2011 r. odsetek biernych zawodowo w populacji w wieku przedprodukcyjnym był zbliżony między płciami. Różnica między kobietami a mężczyznami wyniosła 0,9 p. proc. Taka sama różnica wystąpiła w wysokości odsetka biernych zawodowo w wieku przedprodukcyjnym między miastami a wsiami. W 2021 r. zróżnicowanie zwiększyło się. Odsetek biernych zawodowo zmniejszył się w większym stopniu wśród mężczyzn i na wsiach.

Nie odnotowano dużych różnic w wysokości odsetka biernych zawodowo między województwem kujawsko-pomorskim a Polską. W 2021 r. województwo miało niższy odsetek biernych zawodowo w wieku przedprodukcyjnym niż Polska. Różnica wyniosła 1,9 p. proc. W pozostałych kategoriach wiekowych generalnie odsetek biernych zawodowo wyższy był w województwie niż w Polsce – o 1,7 p. proc. w przypadku wieku produkcyjnego i 1,3 p. proc. w przypadku wieku poprodukcyjnego.

The decrease in the percentage of economically inactive persons between 2011 and 2021 occurred in every age group, with the largest decrease in the non-mobile working age group (15.0 pp). The decrease in the percentage of the economically inactive at this age was greater among women (17.7 pp) than among men (12.8 pp). The percentage of economically inactive persons of mobile working age decreased to the smallest extent. The economic activation of persons of post-working age was higher among men than women. There was also a larger decrease in the percentage of economically inactive persons in urban areas than in rural areas. Although the size as well as the percentage of the post-working age population in the economically inactive population increased between the censuses, in 2021 there was a larger percentage of the post-working age population who chose to remain economically active. In 2011, the percentage of the economically inactive in the pre-working age population was similar between sexes. The difference between women and men was 0.9 pp. The same difference occurred in the percentage of economically inactive persons of pre-working age between urban areas and rural areas. The gap widened in 2021. The percentage of the economically inactive decreased to a greater extent among men and in rural areas.

There were no large differences in the percentage of economically inactive persons between the Kujawsko-Pomorskie Voivodship and Poland. In 2021, the voivodship had a lower percentage of economically inactive persons of pre-working age than Poland. The difference was 1.9 pp. In other age categories, in general, the percentage of economically inactive persons was higher in the voivodship than in Poland – by 1.7 pp for the working age group and 1.3 pp for the post-working age group.

4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia

W 2021 r. wśród biernych zawodowo zamieszkujących województwo kujawsko-pomorskie najliczniejsza była grupa osób z wykształceniem średnim lub policealnym (215,8 tys., tj. 31,6%), a tuż za nią osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (214,6 tys., tj. 31,4%). Biernych zawodowo z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym było 183,8 tys.,

4.2. Economically inactive persons by level of education

In 2021, among the economically inactive living in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the most numerous group was that of persons with secondary or post-secondary education (215.8 thousand, i.e. 31.6%), followed closely by those with lower secondary, primary, incomplete primary and without school education (214.6 thousand, i.e. 31.4%). The economically inactive with basic vocational or basic sectoral vocational education

Wykres 16. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 16. Structure of economically inactive persons aged 15 years and over by place of residence, sex and level of education in 2021

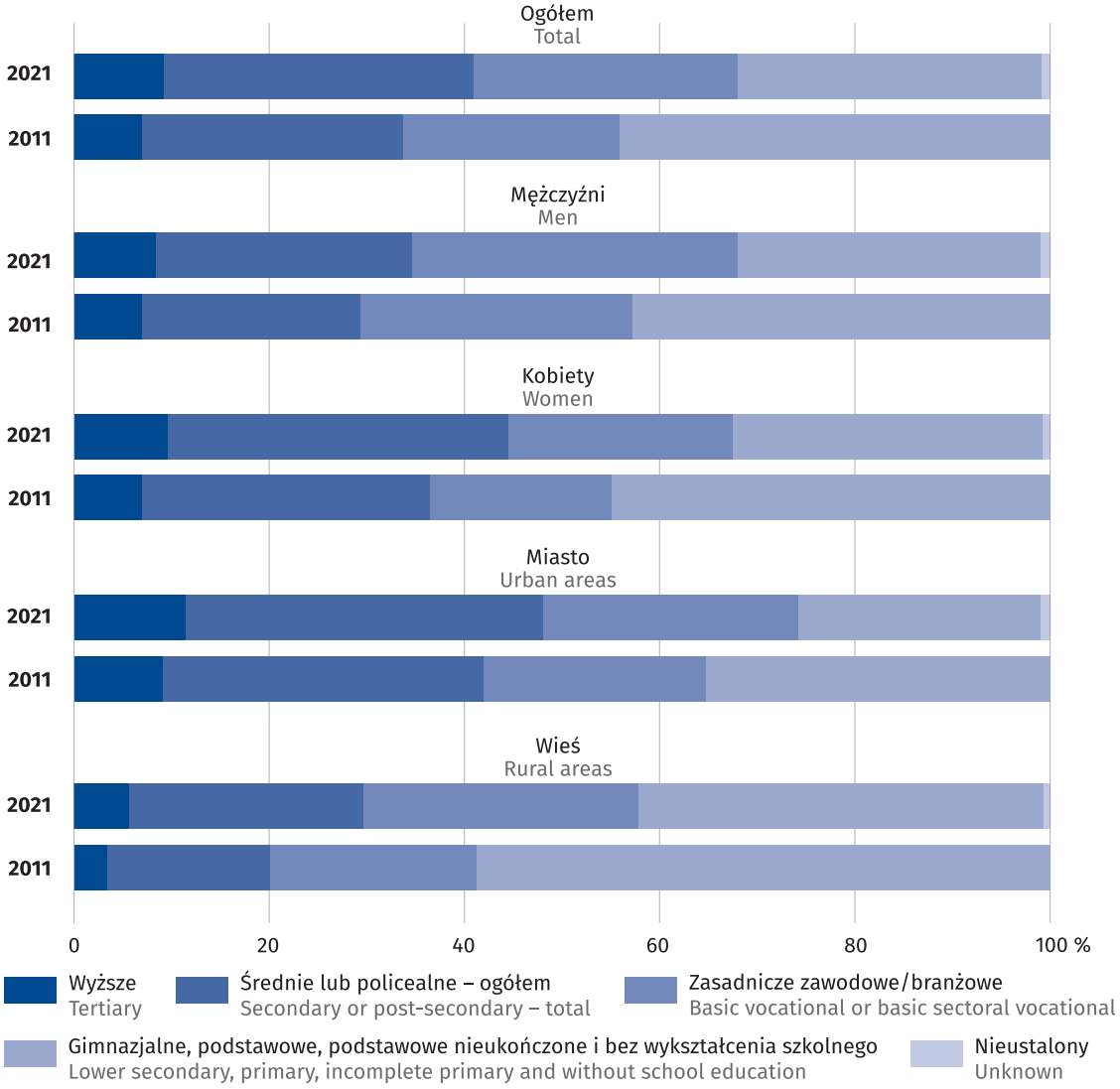

tj. 26,9%. Najmniej liczna było populacja biernych zawodowo z wykształceniem wyższym. Liczyła ona 62,5 tys. osób, stanowiąc 9,2% biernych zawodowo. Nie ustalono poziomu wykształcenia dla 0,9% biernych zawodowo. W podziale na płeć struktura biernych zawodowo według poziomu wykształcenia była w pewnym stopniu odmienna. Wśród mężczyzn największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym (33,4%). Takie wykształcenie miało 22,9% biernych zawodowo kobiet. Wśród kobiet najwyższy był odsetek osób z wykształceniem średnim lub policealnym (34,9%). Biernych zawodowo mężczyzn z takim wykształceniem było 26,2%. Kobiety charakteryzowały się nieznacznie wyższym niż w przypadku mężczyzn odsetkiem biernych zawodowo z wykształceniem wyższym (9,6% wobec 8,4%). Zbliżony był odsetek biernych zawodowo z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym u obojga płci.

Większe zróżnicowanie w strukturze biernych zawodowo według poziomu wykształcenia było w 2021 r. między miastami a wsiami. Miasta charakteryzowały się ponad dwukrotnie wyższym odsetkiem biernych zawodowo z wykształceniem wyższym niż wsie (11,5% wobec 5,6%), wyższym odsetkiem osób z wykształceniem średnim (36,6% wobec 24,1%) i przede wszystkim znacznie niższym odsetkiem osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (24,8%, tj. o 16,7 p. proc. mniej niż na wsiach). Niewielkie były różnice w odniesieniu do wykształcenia zawodowego lub branżowego. Na wsiach odsetek osób z takim wykształceniem był o 2,0 p. proc. wyższy niż w miastach.

Struktura biernych zawodowo według poziomu wykształcenia w województwie różniła się od struktury dla całej ludności w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie aktywności. W przeciwieństwie do biernych zawodowo ludność w wieku 15 lat i więcej charakteryzowała się znacznie większym odsetkiem osób z wyższym wykształceniem (20,9%) i znacznie mniejszym odsetkiem osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym lub bez wykształcenia szkolnego (17,9%). Na poziomie wykształcenia średniego lub policealnego oraz zasadniczego zawodowego lub branżowego obie populacje miały bardziej zbliżone wysokości odsetka osób mających takie wykształcenie. W populacji biernych zawodowo udział osób z wykształceniem średnim lub policealnym był niższy o 3,1 p. proc., a z kolei udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym był wyższy o 1,4 p. proc. niż w populacji w wieku 15 lat i więcej.

numbered 183.8 thousand, i.e. 26.9%. The least numerous was the population of economically inactive with tertiary education. It numbered 62.5 thousand, accounting for 9.2% of the economically inactive population. The level of education was not determined for 0.9% of the economically inactive. The structure of the economically inactive by level of education broken down by sex was somewhat different. Among men, the largest group were those with basic vocational or basic sectoral vocational education (33.4%). 22.9% of economically inactive women had such an education. Among women, those with secondary or post-secondary education had the highest percentage (34.9%). The percentage of economically inactive men with such an education was 26.2%. Women were characterised by a slightly higher percentage of those economically inactive with tertiary education than men (9.6% against 8.4%). The percentage of economically inactive persons with a lower secondary or lower education was similar for both sexes.

There was greater differentiation in the structure of the economically inactive by level of education between urban areas and rural areas in 2021. Urban areas were characterised by the percentage of economically inactive persons with tertiary education more than twice as high as the percentage for rural areas (11.5% against 5.6%), a higher percentage of persons with secondary education (36.6% against 24.1%) and, above all, a much lower percentage of persons with lower secondary, primary, incomplete primary and without school education (24.8%, i.e. 16.7 pp less than in rural areas). There was little difference with regard to basic vocational or basic sectoral vocational education. In rural areas, the percentage of persons with such education was 2.0 pp higher than in urban areas.

The structure of the economically inactive by level of education in the voivodship differs from the structure for the entire population aged 15 and over with a determined activity status. In contrast to the economically inactive, the population aged 15 and over was characterised by a much higher percentage of persons with tertiary education (20.9%) and a much lower percentage of persons with lower secondary, primary, incomplete primary and without school education (17.9%). At the level of secondary or post-secondary education and basic vocational or basic sectoral vocational education, both populations had more similar percentages of persons with such levels of education. In the economically inactive population, the share of persons with secondary or post-secondary education was 3.1 pp lower, while the share of persons with basic vocational education was 1.4 pp higher than in the population aged 15 and over.

Pomiędzy 2011 a 2021 r. zaobserwowano zmiany w strukturze biernych zawodowo według poziomu wykształcenia. Nastąpił ogólny wzrost ich poziomu wykształcenia czego przejawem jest zmniejszenie udziału osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym lub bez wykształcenia szkolnego (o 12,6 p. proc.) a zwiększenie liczebności i udziału osób na wszystkich pozostałych poziomach wykształcenia, w największym stopniu na poziomie wykształcenia średniego lub policealnego (o 4,9 p. proc.). Wśród mężczyzn najbardziej wzrósł odsetek biernych zawodowo z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym (o 5,5 p. proc.), a wśród kobiet odsetek biernych zawodowo z wykształceniem średnim lub policealnym (o 5,3 p. proc.). Większe zróżnicowanie miało miejsce według miejsca zamieszkania. Zmiany jakie wystąpiły na wsiach były większe niż w miastach. Odsetek osób o najniższym poziomie wykształcenia spadł, na wsiach o 17,2 p. proc. a w miastach o 10,3 p. proc. Trzeba jednak pamiętać, że odsetek ten był już w 2011 r. znacznie niższy w miastach niż na wsiach. Na wsiach z kolei odnotowano większy niż w miastach przyrost odsetka osób z wykształceniem średnim lub policealnym (7,4 p. proc. wobec 3,7 p. proc) i z wykształceniem zasadniczym zawodowym (7,0 p. proc. wobec 3,3 p. proc.). W okresie międzyspisowym zwiększyła się zarówno liczba jak i odsetek biernych zawodowo o nieustalonym poziomie wykształcenia do 0,9% w 2021 r.

Na tle Polski populacja biernych zawodowo w województwie kujawsko-pomorskim była w 2021 r. nieco gorzej wykształcona. Niższy niż w kraju był odsetek osób z wykształceniem wyższym (o 2,0 p. proc.) i średnim lub policealnym (o 2,8 p. proc.). Z drugiej strony wyższy był w województwie odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym (o 3,3 p. proc.) oraz z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym lub bez wykształcenia szkolnego (o 1,5 p. proc.). Takie kierunki odchyleń od wartości dla kraju dotyczyły zarówno kobiet jak i mężczyzn, miast oraz wsi.

Between 2011 and 2021, changes were observed in the structure of the economically inactive by level of education. There was an overall increase in their educational attainment, which was reflected in a decrease in the share of persons with lower secondary, primary, incomplete primary and without school education (by 12.6 pp) and an increase in the number and share of persons at all other levels of education, most notably at secondary or post-secondary level (by 4.9 pp). Among men, the percentage of those economically inactive with basic vocational or basic sectoral vocational education increased the most (by 5.5 pp), and among women, the percentage of those economically inactive with secondary or post-secondary education increased the most (by 5.3 pp). There was greater differentiation by place of residence. The changes that occurred in rural areas were greater than in urban areas. The percentage of persons with the lowest level of education fell in rural areas by 17.2 pp and in urban areas by 10.3 pp. However, it should be remembered that this percentage was already much lower in urban areas than in rural areas in 2011. On the other hand, in rural areas, there was a greater increase than in urban areas in the percentage of persons with secondary or post-secondary education (7.4 pp against 3.7 pp) and with basic vocational education (7.0 pp against 3.3 pp). In the inter-census period, both the number and percentage of economically inactive persons with an undetermined level of education increased to 0.9% in 2021.

Compared to Poland, the population of the economically inactive in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was slightly less educated in 2021. The percentages of persons with tertiary education and with secondary or post-secondary education were lower than in the country, respectively by 2.0 pp and 2.8 pp. On the other hand, in the voivodship there was a higher percentage of persons with basic vocational or basic sectoral vocational education (by 3.3 pp) and with lower secondary, primary, incomplete primary and without school education (by 1.5 pp). These directions of differences from the national values occurred in the case of either men and women, urban areas and rural areas.

Tablica 12. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według wieku i poziomu wykształcenia
Table 12. Structure of economically inactive persons aged 15 years and over by age and level of education

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Wiek Age					
		15–24 lata 15–24 years	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat i więcej 65 years and more
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wyższe Tertiary	9,2	3,7	18,6	14,4	7,5	8,5	9,9
Średnie lub policealne Secondary or post-secondary	31,6	30,8	41,0	36,0	30,3	33,0	30,1
Zasadnicze zawodowe/branżowe Basic vocational or basic sectoral vocational	26,9	2,8	19,1	30,1	40,5	40,7	29,4
Gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego Lower secondary, primary, incomplete primary and without school education	31,4	60,5	20,7	19,0	21,3	17,3	29,9
Nieustalone Unknown	0,9	2,1	0,6	0,5	0,4	0,5	0,7

W strukturze biernych zawodowo w układzie grup wieku największy udział miały zwykle osoby z wykształceniem średnim lub policealnym bądź zasadniczym zawodowym lub branżowym. W grupach należących do kategorii wieku produkcyjnego mobilnego, tj. 25–34 lata i 35–44 lata były to zbiorowości osób z wykształceniem średnim lub policealnym, a w dwóch kolejnych grupach, tj. 45–54 lata i 55–64 lata były to zbiorowości osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym. Jest to przejaw zmniejszenia się popularności kształcenia zawodowego wśród młodszych osób. Z drugiej strony, w grupach wiekowych należących do wieku produkcyjnego mobilnego wyższy był udział biernych zawodowo z wykształceniem wyższym niż w starszych grupach wiekowych.

Struktura biernych zawodowo w Polsce była podobna do tej w województwie. W przypadku województwa odsetek osób dla dwóch najwyższych poziomów wykształcenia był w każdej grupie wiekowej niższy niż w kraju. Na poziomie wykształcenia wyższego największą różnicę w odsetku biernych zawodowo notowano w grupie wiekowej 35–44 lata (6,8 p. proc.), a następnie w grupie wiekowej 25–34 lata (6,0 p. proc.). W przypadku wykształcenia średniego lub policealnego największa różnica w odsetku biernych zawodowo wystąpiła w grupie wiekowej 55–64 lata (4,5 p. proc.). W odniesieniu do dwóch najniższych poziomów wykształcenia w każdej grupie wiekowej odsetek biernych zawodowo był wyższy w województwie. Na poziomie wykształcenia

In the structure of the economically inactive by age group, the largest share was usually accounted for by persons with secondary or post-secondary education or basic vocational/ basic sectoral vocational education. In the groups belonging to the mobile working age category, i.e. 25–34 and 35–44 years, groups of persons with secondary or post-secondary education, and in the next two groups, i.e. 45–54 and 55–64 years, groups of persons with basic vocational or basic sectoral vocational education had the largest shares. This is a manifestation of the declining popularity of vocational education among younger persons. On the other hand, in the age groups belonging to the mobile working age, the share of economically inactive persons with tertiary education was higher than in the older age groups.

The structure of the economically inactive in Poland was similar to that in the voivodship. In the case of the voivodship, the percentage of persons for the two highest levels of education was lower in each age group than in the country. At the tertiary education level, the largest difference in the percentage of economically inactive persons was recorded in the 35–44 age group (6.8 pp), followed by the 25–34 age group (6.0 pp). In the case of secondary or post-secondary education, the largest difference in the percentage of economically inactive persons occurred in the 55–64 age group (4.5 pp). For the two lowest levels of education in each age group, the percentage of economically inactive persons was higher in the voivodship. At the

zasadniczego zawodowego lub branżowego największa różnica między województwem a Polską, wynosząca 5,4 p. proc. wystąpiła w grupie wiekowej 35–44 lata. Z kolei w przypadku biernych zawodowo z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego maksymalna różnica między województwem a krajem wyniosła 3,9 p. proc. i wystąpiła w grupie wiekowej 45–54 lata.

4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej

Podstawową przyczyną bierności zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim, niezależnie od płci i miejsca zamieszkania było pobieranie emerytury, renty bądź dochodów kapitałowych. Ludzi biernych zawodowo z takiej przyczyny było 311,6 tys., co stanowiło 45,7% całej populacji biernych zawodowo. Większy odsetek biernych zawodowo z tego powodu był wśród kobiet niż wśród mężczyzn (47,0% wobec 43,4%). Na taki stan rzeczy rzutować może niższy wiek emerytalny kobiet i dłuższe przeciętne trwanie życia kobiet. Większa różnica w odniesieniu do tej przyczyny była między miastami a wsiami (48,6% wobec 41,3%).

Drugą, najczęstszą przyczyną bierności zawodowej w województwie był własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy (25,0%). Wyższy odsetek biernych zawodowo z tej przyczyny stwierdzono wśród mężczyzn niż kobiet (27,1% wobec 23,6%). Odsetek ten był bardzo zbliżony w miastach i na wsiach. Osób biernych zawodowo z takiej przyczyny było 170,3 tys.

Dla 104,7 tys. osób powodem bierności było kontynuowanie nauki jako uczeń lub student (15,3%). Większy o 6,4 p. proc. odsetek biernych zawodowo z tej przyczyny był wśród mężczyzn (19,3%) niż wśród kobiet. Większy o 3,6 p. proc. odsetek biernych zawodowo z tej przyczyny był na wsiach niż w miastach. Dużą dysproporcję między płciami odnotowano wśród biernych zawodowo ze względu na opiekę nad dzieckiem lub osobą dorosłą. Wśród kobiet odsetek biernych zawodowo wyniósł 5,8%, a wśród mężczyzn 0,9%.

Na ostatnim miejscu wśród zidentyfikowanych przyczyn było wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy (3,9%). Wyższy odsetek osób biernych zawodowo z tego powodu był wśród kobiet niż mężczyzn oraz na wsiach niż w miastach.

Struktura biernych zawodowo według przyczyn bierności w województwie kujawsko-pomorskim była bardzo podobna do struktury dla Polski, z niewielkimi różnicami. Na

level of basic vocational or basic sectoral vocational education, the largest difference between the voivodship and Poland, of 5.4 pp, occurred in the 35–44 age group. On the other hand, for the economically inactive with lower secondary, primary, incomplete primary and without school education, the maximum difference between the voivodship and the country was 3.9 pp and occurred in the 45–54 age group.

4.3. Economically inactive persons by reasons for inactivity

The main reason for economic inactivity in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, regardless of sex and place of residence, was receiving a retirement pension, disability pension or capital income. There were 311.6 thousand persons inactive for this reason, who accounted for 45.7% of the total inactive population. The percentage of economically inactive persons for this reason was higher among women than among men (47.0% compared to 43.4%). This may be influenced by the lower retirement age of women and the longer life expectancy of women. There was a greater difference for this reason between urban and rural areas (48.6% against 41.3%).

The second most common reason for economic inactivity in the voivodship was one's own health condition not allowing one to take up work (25.0%). A higher percentage of inactivity for this reason was found among men than women (27.1% against 23.6%). This percentage was very similar in urban areas and rural areas. There were 170.3 thousand persons inactive for this reason.

For 104.7 thousand persons, the reason for inactivity was continuing education as a pupil or student (15.3%). The percentage of inactive persons for this reason was 6.4 pp higher among men (19.3%) than among women. The percentage of economically inactive for this reason was 3.6 pp higher in rural areas than in urban areas. A large disparity between sexes was noted among those economically inactive due to child or adult care. Among women, the percentage of those economically inactive was 5.8% and among men 0.9%.

Last among the reasons identified was exhaustion of all possibilities of finding a job (3.9%). There was a higher percentage of inactive persons for this reason among women than men and in rural areas than in urban areas.

The structure of the inactive population by reason for inactivity in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was very similar to the structure for Poland, with slight differences. For example, the voivodship had a slightly

przykład, w województwie nieco niższy był (o 0,4 p. proc.) odsetek biernych zawodowo z powodu emerytury, renty bądź dochodów kapitałowych, i niższy (o 1,1 p. proc.) odsetek biernych zawodowo z powodu kontynuowania nauki jako uczeń lub student. W województwie kujawsko-pomorskim był wyższy niż w kraju odsetek biernych zawodowo z powodu wyczerpania wszelkich możliwości znalezienia pracy (3,9% wobec 2,7%). Największe różnice dotyczyły kobiet i wsi (po 1,5 p. proc.).

Z uwagi na fakt, że lista odpowiedzi na pytanie o przyczyny bierności w spisach powszechnych z 2021 r. i 2011 r. nie były w pełni zbieżne pomija się analizę przyczyn bierności pomiędzy oboma spisami.

lower (by 0.4 pp) percentage of inactivive persons due to receiving a retirement pension, disability pension or capital income, and a lower (by 1.1 pp) percentage of inactive persons due to continuing education as a pupil or student. In the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the percentage of economically inactive due to exhaustion of all possibilities of finding a job was higher than in the country (3.9% against 2.7%). The greatest differences concerned women and rural areas (1.5 pp each).

As the list of responses to the question on reasons for inactivity in the 2021 and 2011 censuses did not fully coincide, the analysis of reasons for inactivity between the two censuses is omitted.

Wykres 17. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i przyczyn bierności w 2021 r.

Chart 17. Structure of economically inactive persons aged 15 years and over by place of residence and reasons for inactivity in 2021

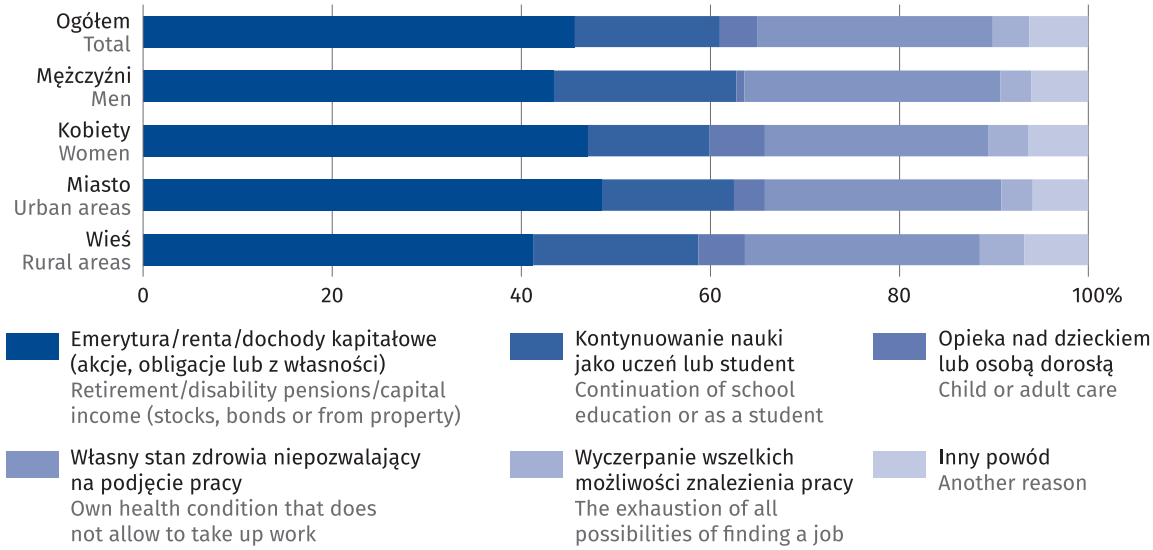

Województwo kujawsko-pomorskie było zróżnicowane przestrzennie pod względem podstawowej przyczyny bierności jaką jest otrzymywanie emerytury, renty, bądź dochodów kapitałowych. Współczynnik zmienności dla tej cechy wyniósł 11,6% co wskazuje na jej małą zmienność. Gminami o najniższym odsetku biernych zawodowo z powodu analizowanej tu przyczyny były: Bartniczka (32,5%), Skępe (33,7%) i Lniano (33,9%). Do gmin o najwyższym odsetku biernych zawodowo z powodu otrzymywania emerytury, renty, bądź dochodów kapitałowych były: Radomin (59,2%), Koneck (56,0%) oraz Barcin i Ciechocinek (po 53,6%). Wśród gmin charakteryzujących się niskim odsetkiem biernych zawodowo przeważały gminy wiejskie. Wśród gmin, w których odsetek biernych zawodowo z powodu anali-

The Kujawsko-Pomorskie Voivodship was spatially differentiated in terms of the basic reason for inactivity, which is receiving a retirement pension, disability pension or capital income. The coefficient of variation for this characteristic was 11.6%, which indicates its low variation. Gminas with the lowest percentage of inactive persons due to the reason analysed here were: Bartniczka (32.5%), Skępe (33.7%) and Lniano (33.9%). Gminas with the highest percentage of the economically inactive due to receiving a retirement pension, disability pension or capital income were: Radomin (59.2%), Koneck (56.0%), Barcin and Ciechocinek (53.6% each). Among gminas characterised by a low percentage of the economically inactive, rural gminas predominated. Among gminas, in which the percentage of the econom-

zowanej przyczyny był wyższy niż w województwie ogółem znalazła się duża grupa gmin miejskich i wiejsko-miejskich ale były też gminy wiejskie. We wszystkich największych miastach województwa odsetek biernych zawodowo z powodu pobierania emerytury, renty bądź dochodów kapitałowych był wyższy niż średnia dla województwa (np. w Bydgoszczy 50,1%, w Grudziądzu 50,0%).

ically inactive due to the analysed reason was higher than in the voivodship in general, there was a large group of urban and urban-rural gminas, but there were also rural gminas. In all the largest cities of the voivodship the percentage of those economically inactive due to receiving a retirement pension, disability pension or capital income was higher than the voivodship average (e.g. in Bydgoszcz 50.1%, in Grudziądz 50.0%).

Mapa 8. Udział biernych zawodowo z powodu otrzymywania emerytury/renty/dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) w ogólnej liczbie biernych zawodowo w 2021 r.

Map 8. Share of the economically inactive population due to receiving retirement/disability pensions/ capital income (stocks, bonds or from property) in total number inactive persons in 2021

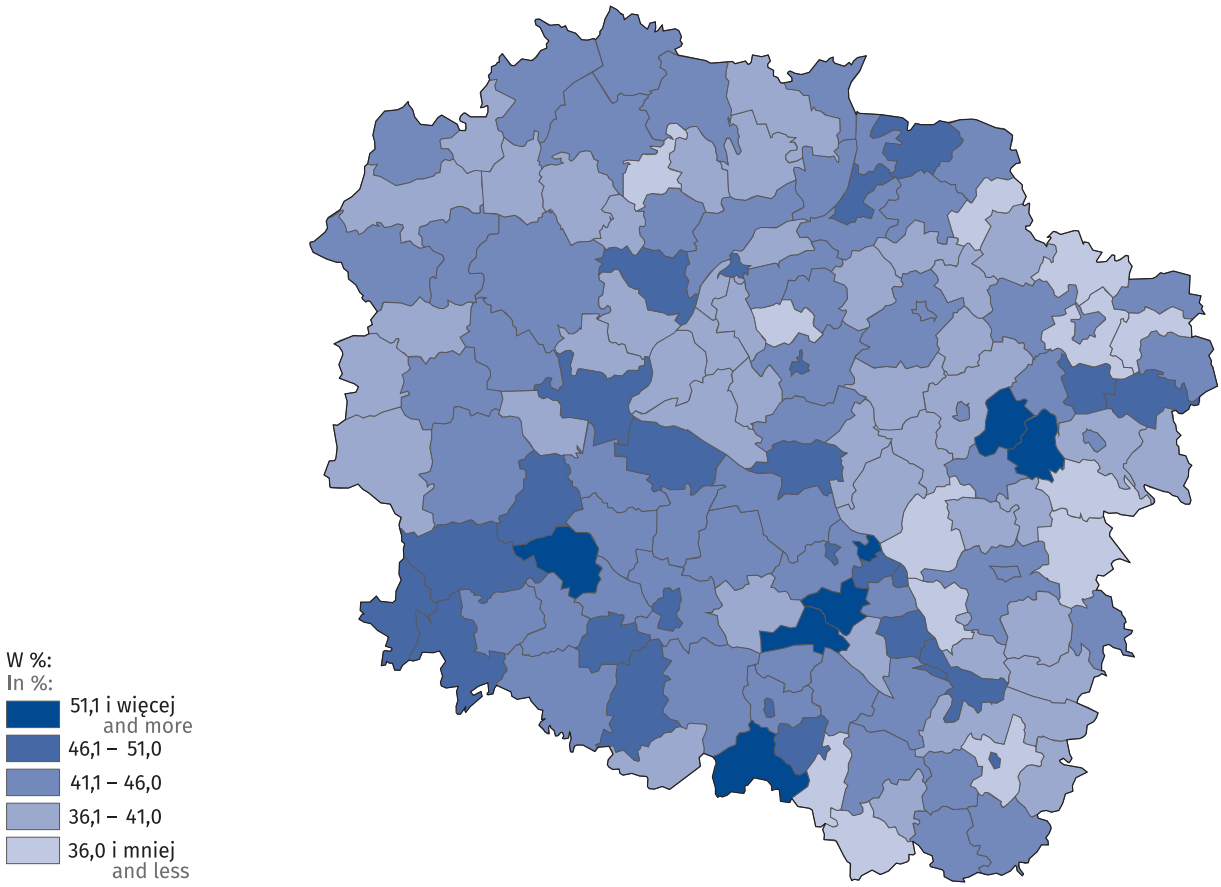

Większe zróżnicowanie przestrzenne województwa kujawsko-pomorskiego stwierdzono pod względem udziału biernych zawodowo z powodu wyczerpania wszelkich możliwości znalezienia pracy w populacji biernych zawodowo ogółem. Współczynnik zmienności dla tej zmiennej wyniósł 38,1%, co oznacza przeciętną zmienność cechy. Gmina z najwyższym odsetkiem biernych zawodowo z powodu wyczerpania wszelkich możliwości znalezienia pracy miała prawie siedmiokrotnie wyższy odsetek od tej z najmniejszym udzia-

A greater spatial differentiation of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was found in terms of the share of the economically inactive due to exhaustion of all possibilities of finding a job in the total population of the economically inactive. The coefficient of variation for this variable was 38.1%, which means average variation of the characteristic. The gmina with the highest percentage of economically inactive due to exhaustion of all possibilities of finding a job had an almost seven times higher percentage than the one with the lowest percentage of

łem takich osób. Gminami o najniższym odsetku były: Osielsko i Bydgoszcz (po 1,5%), a za nimi znalazło się Lniano i Solec Kujawski (po 1,6%). Najwyższy odsetek stwierdzono w gminach: Dobre (10,0%), Lubień Kujawski (9,5%) oraz Papowo Biskupie (9,2%).

Rozmieszczenie gmin według odsetka biernych zawodowo z powodu wyczerpania wszelkich możliwości znalezienia pracy jest odmienne niż w przypadku poprzednio analizowanej przyczyny. Gminy o niskim odsetku zlokalizowane były głównie w centralnej części województwa obejmującej dwa miasta wojewódzkie – Bydgoszcz i Toruń oraz gminy leżące w ich pobliżu, przede wszystkim w powiecie bydgoskim i toruńskim. Należały do nich także niektóre gminy powiatu świeckiego, np. gmina Lniano, czy też powiatu brodnickiego, np. gmina Górzno. Większość gmin o najwyższym odsetku biernych zawodowo znajdowała się we wschodniej części województwa, np. w powiecie radziejowskim (gmina Dobre), powiecie włocławskim (gmina Lubień Kujawski), powiecie chełmińskim (gmina Papowo Biskupie). W przypadku drugiej z analizowanych przyczyn występuje powiązanie wysokości odsetka biernych zawodowo z ogólną sytuacją na rynku pracy pod względem poziomu aktywności zawodowej i bezrobocia. Jak wskazano w rozdziale 1 obszar obejmujący Bydgoszcz, Toruń oraz okoliczne gminy charakteryzował się wysokim poziomem aktywności ekonomicznej. Gminy Osielsko i Bydgoszcz, które miały najniższy odsetek biernych zawodowo z powodu wyczerpania wszelkich możliwości znalezienia pracy miały jednocześnie współczynniki aktywności zawodowej powyżej wartości dla województwa (57,5%) – odpowiednio 68,1% i 57,7%. W gminach Lniano i Solec Kujawski współczynnik ten wyniósł po 60,8%. Z drugiej strony współczynnik aktywności zawodowej w gminach o najwyższym odsetku biernych zawodowo z powodu analizowanej przyczyny był niższy niż wartość dla województwa – w gminie Dobre 53,0%, w gminie Lubień Kujawski 54,2% i w gminie Papowo Biskupie 52,9%.

such persons. Gminas with the lowest percentage were: Osielsko and Bydgoszcz (1.5% each), followed by Lniano and Solec Kujawski (1.6% each). The highest percentage was found in the gminas: Dobre (10.0%), Lubień Kujawski (9.5%) and Papowo Biskupie (9.2%).

The distribution of gminas by the percentage of the economically inactive due to exhaustion of all possibilities of finding a job is different than in the case of the previously analysed reason. Gminas with a low percentage were located mainly in the central part of the voivodship covering two capitals of the voivodship – Bydgoszcz and Toruń – and gminas located near them, mainly in the Bydgoski and Toruński powiats. They also included some gminas in the Świecki Powiat, e.g. Lniano, or in the Brodnicki Powiat, e.g. Górzno. Most of the gminas with the highest percentage of economically inactive were located in the eastern part of the voivodship, e.g. in the Radziejowski Powiat (the gmina of Dobre), the Włocławski Powiat (the gmina of Lubień Kujawski), the Chełmiński Powiat (the gmina of Papowo Biskupie). In the case of the second reason analysed, there is a correlation between the percentage of economically inactive persons and the general situation on the labour market in terms of economic activity and unemployment. As indicated in Chapter 1, the area covering Bydgoszcz, Toruń and the surrounding gminas had a high level of economic activity. The gminas of Osielsko and Bydgoszcz, which had the lowest percentage of economically inactive persons due to exhaustion of all possibilities of finding a job, at the same time had activity rates above the values for the voivodship (57.5%) – 68.1% and 57.7% respectively. In the gminas of Lniano and Solec Kujawski, this rate was 60.8%. On the other hand, the activity rate in gminas with the highest percentage of the economically inactive due to the analysed reason was lower than the value for the voivodship – in the gmina of Dobre 53.0%, in the gmina of Lubień Kujawski 54.2% and in the gmina of Papowo Biskupie 52.9%.

Mapa 9. Udział biernych zawodowo z powodu wyczerpania wszelkich możliwości znalezienia pracy w ogólnej liczbie biernych zawodowo w 2021 r.

Map 9. Share of the economically inactive population due to the exhaustion of all possibilities of finding a job in total number inactive persons in 2021

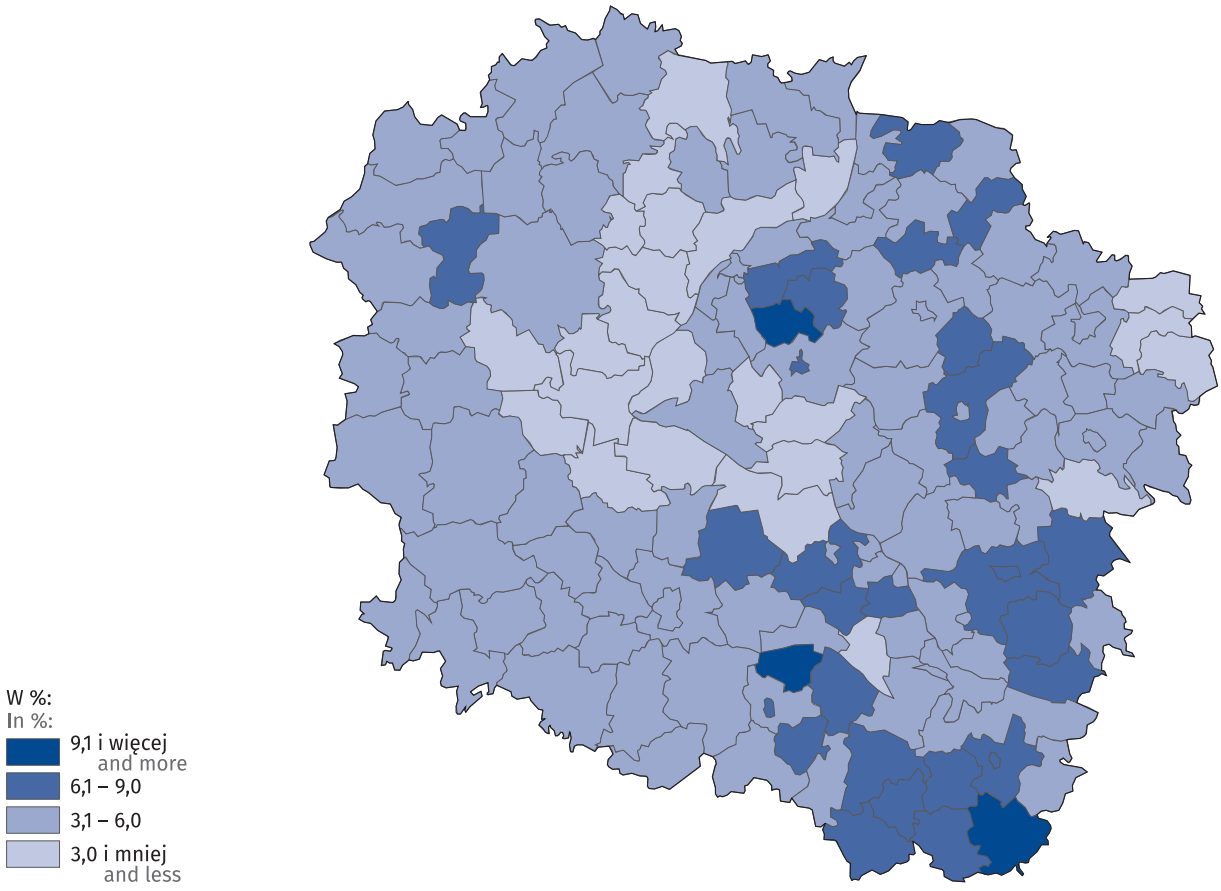

Uwagi metodologiczne
Methodological notes

1. Zakres i procedura badań

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań przeprowadzony został w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r., według stanu na dzień 31 marca 2021 r. godzina 24:00.

Zgodnie z metodologią rekomendowaną dla badań rynku pracy przez Międzynarodową Organizację Pracy, w części dotyczącej aktywności ekonomicznej, do określenia faktu wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy, czyli pomiaru aktywności bieżącej, dokonano w przedziale czasu nazywanym okresem referencyjnym, którym był tydzień kończący się w dniu referencyjnym badania (tj. okres od 25 do 31 marca 2021 r.).

Badanie to było badaniem pełnym i obejmowało wszystkie osoby fizyczne stale zamieszkałe i czasowo przebywające na terytorium Polski, z wyłączeniem szefów oraz cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków ich rodzin oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy ustaw, umów międzynarodowych lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań 2021 przekazanie danych przez osoby fizyczne było obowiązkowe. Ten sam akt prawny nakładał na badane osoby obowiązek udzielania dokładnych, wyczerpujących i zgodnych z prawdą odpowiedzi. Odpowiedzi dotyczące osób, które nie ukończyły 18 roku życia oraz nieobecnych dokonywały pełnoletnie osoby wspólnie z nimi zamieszkałe. W odniesieniu do osób przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania dane spisowe były pozyskiwane w zakresie posiadanej dokumentacji od właścicieli, administratorów lub zarządców obiektów.

Spis został zrealizowany metodą mieszaną tj. z wykorzystaniem danych zebranych od respondentów oraz danych pochodzących ze źródeł administracyjnych. W pierwszej kolejności informacje zbierane w spisie pobrane zostały z dostępnych źródeł administracyjnych i wykorzystano je do przygotowania oraz aktualizacji wykazu danych osobowych i adresowych, a także jako bezpośrednie źródło danych spisowych. Następnie dane objęte zakresem informacyjnym spisu 2021 zostały zebrane od całej populacji podlegającej bada-

1. Scope and survey procedure

The National Population and Housing Census was carried out between 1 April and 30 September 2021, as of 12:00 pm on 31 March 2021.

In accordance with the methodology recommended for labour market surveys by the International Labour Organization, in the section regarding economic activity, the fact of doing, having, or looking for a job, was determined, or in other words current activity was measured, in an interval called the reference period. This period refers to the week ending on the reference day of the survey (i.e. the period from 25 to 31 March 2021).

The survey was complete research and included all individuals permanently residing and temporarily staying in the territory of Poland, excluding the heads and foreign personnel of diplomatic representations and consular offices of foreign countries, members of their families and other recipients of privileges and immunities under the law, international agreements or generally recognized international customs.

According to the provisions of the Act of August 9, 2019, on the National Population and Housing Census 2021, the submission of data by individuals was mandatory. The same act required surveyed individuals to provide accurate, thorough and truthful answers. Responses regarding individuals under the age of 18 and absentees were made by the adults residing with them. Regarding persons staying in collective lodging facilities, census data was obtained on the basis of the documentation available from the owners, administrators or managers of the facilities.

The census was carried out using a mixed method, i.e., using data collected from respondents and data from administrative sources. Initially, the information collected in the census was taken from available administrative sources and used to prepare and update the list of personal and address data, as well as a direct source of census data. Next, the data covered by the scope of information of the 2021 census was collected from the entire population to be surveyed through an electronic census form. This

niu poprzez elektroniczny formularz spisowy. Zostało to wykonane przy wykorzystaniu następujących metod i w następujących terminach:

- **CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing)** – samospis internetowy, polegał na wypełnianiu przez badanych elektronicznego formularza i realizowany był od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.
- **„Spis na żądanie"** – wywiad telefoniczny na żądanie respondenta realizowany był za pośrednictwem infolinii spisowej od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.
- **CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing)** – wywiad telefoniczny realizowany przez rachmistrzów spisowych, podczas którego odpowiedzi na poszczególne pytania były odnotowywane przez nich w systemie komputerowym na formularzu. Ta część badania odbywała się od 4 maja do 30 września 2021 r.
- **CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing)** – wywiad bezpośredni realizowany przez rachmistrzów spisowych. Był to wywiad terenowy, rachmistrzowie rejestrowali odpowiedzi respondenta w systemie zainstalowanym na urządzeniu mobilnym. Badanie w tej formie przeprowadzane było od dnia 21 czerwca br. do 30 września 2021 r. z zachowaniem reżimu sanitarnego i zasad realizacji spisu metodą wywiadu bezpośredniego wynikających z obostrzeń pandemicznych.

2. Podstawowe pojęcia i definicje

Badania aktywności ekonomicznej ludności są ważnym źródłem informacji dla rządów, ekonomistów, badaczy, podmiotów gospodarczych, jak również instytucji publicznych i samorządowcach realizowanych w celu poznania dynamiki różnych zjawisk związanych z rynkiem pracy. Odnoszą się do wszelkich działań podejmowanych przez osoby fizyczne w celu poszukiwania pracy, zatrudnienia w sektorze formalnym i nieformalnym, osiągania dochodów z innych źródeł, samozatrudnienia czy bezrobocia. Badania aktywności ekonomicznej pozwalają na analizę kluczowych wskaźników związanych z rynkiem pracy, takich jak: wskaźnik aktywności zawodowej, zatrudnienia, czy stopa bezrobocia. Zrozumienie tych zjawisk i zachodzących procesów wymaga posługiwania się takim samym aparatem pojęciowym. Dlatego też w tej części pracy zostaną przedstawione najważniejsze definicje i pojęcia. Wprowadzenie ich ma zapewnić jasność i spójność przekazu oraz jednoznaczną interpretację zawartych informacji i dokonanych analiz. Umożliwi efektywną komunikację i identyczne rozumienie zakresu i granic badanych zjawisk, co ułatwi porównanie wyników i pozwoli na uniknięcie

was conducted with the use of the following methods and the following definitions:

- **CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing)** – a self-administered online survey, based on respondents filling out an electronic form and was conducted from April 1 to September 30, 2021.
- **„Census on demand"** – a telephone interview at the respondent's request was conducted via a census hotline from April 1 to September 30, 2021.
- **CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing)** – a telephone interview conducted by census takers, during which answers to individual questions were recorded by them in a computer system in a form. This part of the survey took place from May 4 to September 30, 2021.
- **CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing)** – a face-to-face interview conducted by census takers. It was a field interview, with the census takers recording the respondent's answers in a system installed on a mobile device. The survey in this form was conducted from June 21 of this year until September 30, 2021, in compliance with the sanitary regime and the rules of implementation of the census by direct interview method resulting from pandemic restrictions.

2. Basic concepts and definitions

Surveys of the economic activity of the population are a significant source of information for governments, economists, researchers, business entities, along with public institutions and local governments. They are carried out in order to understand the dynamics of various phenomena concerning the labour market. They refer to the activities undertaken by individuals to seek work, employment in the formal and informal sectors, income from other sources, self-employment or unemployment. Economic activity surveys make it possible to analyze key indicators related to the labour market, such as the activity rate, employment rate, or unemployment rate. Understanding these phenomena and the occurring processes requires using identical terminology. Therefore, this section of the paper will present the most important definitions and concepts. The introduction of these is intended to ensure clarity and consistency of the message as well as unambiguous interpretation of the information contained, and analyses made. It will enable effective communication and analogous understanding of the scope

nieporozumień lub odmiennych interpretacji w zależności od kontekstu czy czasu. Z tego względu, poniżej przedstawiono definicje pojęć, które będą odnosiły się do prezentowanych zmiennych i analiz:

Kategoria ludności według definicji krajowej. W kategorii tej są ujmowani stali mieszkańcy Polski, w tym osoby, które przebywają czasowo za granicą (bez względu na okres przebywania), ale zachowały stałe zameldowanie w Polsce, nie są natomiast ujmowani imigranci przebywający w Polsce czasowo.

Wiek – jest to liczba lat ukończonych. Wyznaczany jest poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z datą przeprowadzenia spisu (tzw. dniem krytycznym, tj. 31 marca 2021 roku). W badaniach aktywności ekonomicznej populację stanowiły osoby, które miały 15 lat i więcej.

Ekonomiczne grupy wieku – jest to umowna klasyfikacja badanych według kryterium zdolności do pracy. Wyróżnia się trzy grupy osób: w wieku przedprodukcyjnym, w wieku produkcyjnym (mobilnym oraz niemobilnym) i w wieku poprodukcyjnym.

- **Wiek przedprodukcyjny** – jest to wiek, w którym ludność nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych, a tym samym nie osiągnęła jeszcze całkowitej zdolności do pracy i jako pracownik podlega szczególnej ochronie prawnej. W przypadku badań aktywności ekonomicznej do tej grupy klasyfikowane są osoby, które ukończyły 15 lat, ale nie przekroczyły 18 lat.
- **Wiek produkcyjny** – dolny próg tego przedziału wieku rozpoczyna się w momencie nabycia pełnej zdolności do pracy. Dla kobiet i mężczyzn jest to ukończenie 18 lat. Natomiast górny próg jest uzależniony od płci. Dla mężczyzn jest to wiek poniżej 65 lat, a dla kobiet poniżej 60 lat. W ramach tego przedziału wyróżnia się jeszcze dwie podklasy wiekowe i są to:
  a) **wiek mobilny** (osoby, które ukończyły 18 lat, ale nie ukończyły 45 lat. Wiek ten jest taki sam zarówno dla mężczyzn jak i kobiet),
  b) **wiek niemobilny** (mężczyźni, którzy ukończyli 45 lat i nie ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 45 lat, ale nie ukończyły 60 lat).
- **Wiek poprodukcyjny** – dolny próg trzeciej grupy jest tożsamy z podstawowym wiekiem uprawniającym w Polsce do przechodzenia na emeryturę. Dlatego też w tym przedziale wiekowym będą sklasyfikowani mężczyźni, którzy ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 60 lat. Nieistotny jest przy tym stan faktyczny wykonywania pracy zarobkowej czy też nie.

and boundaries of the phenomena studied, which will aid the comparison of results and avoid misunderstandings or divergent interpretations depending on the context or time. Therefore, the following definitions of terms will apply to the variables and analyses presented:

Population category by national definition. This category includes permanent residents of Poland, including persons who are temporarily abroad (regardless of the period of their stay), but have maintained permanent residence in Poland; immigrants temporarily staying in Poland are not included.

Age – the number of years. It is determined by comparing the full date of birth with the date of the census (the so-called critical date, i.e. March 31, 2021). In the economic activity survey, the population consisted of persons who were 15 years and over

Economic age groups – this is a conventional classification of respondents according to the criterion of ability to work. There are three groups of persons: pre-working age, working age (mobile and immobile) and post-working age.

- **Pre-working age** – the age in which the population does not have full legal capacity, and thus has not yet reached full work ability and is subject to special legal protection as a worker. In the case of economic activity surveys, this classification includes persons who have reached the age of 15 but are under 18.
- **Working age** – the lower threshold of this age bracket begins when one acquires full work ability. For men and women, that is reaching 18 years of age. In contrast, the upper threshold is dependent on sex. For men the age is under 65, and for women under 60. Within this range, there are two more age subclasses as follows:
  a) **mobile working age** (persons who are 18 years of age or older but under 45 years of age. This age is the same for both men and women),
  b) **immobile working age** (men who are over 45 years old and under 65 and women who are over 45 years old but under 60).
- **Post-working age** – the lower threshold of the third group is corresponding with the standard retirement age in Poland. Therefore, men who are 65 years of age or older and women who are 60 or older will be classified in this age bracket. Whether or not they are actually employed is irrelevant.

Poziom wykształcenia jest to najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie lub formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa, podstawą zaliczenia wykształcenia do określonego poziomu jest uzyskane świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły niezależnie od trybu jej ukończenia (dziennie, wieczorowo, zaocznie, eksternistycznie/stacjonarnie, niestacjonarnie, na odległość, korespondencyjnie) w kraju lub za granicą.

W dalszej części publikacji dane dotyczące wykształcenia ludności będą dotyczyły osób w wieku 15 lat i więcej i prezentowane będą w następujących klasach:

- **Wykształcenie wyższe** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły są studia wyższe co najmniej z tytułem licencjata, inżyniera lub równorzędnym, lub uzyskały dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych (z wyjątkiem organizowanych w ramach szkoły wyższej) oraz kolegiów pracowników służb społecznych.
- **Średnie** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, liceum uzupełniającego lub ukończyły gimnazjum przed 1932 rokiem. Odnosi się to również do osób, które otrzymały świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej (technikum, technikum uzupełniającego, liceum zawodowego, liceum technicznego, szkoły artystycznej II stopnia realizującej jednocześnie program szkoły średniej). W tej grupie znajdują się też osoby, które posiadają świadectwo (dyplom) ukończenia szkoły policealnej (pomaturalnej), do której przyjęcie było uwarunkowane posiadaniem świadectwa ukończenia szkoły średniej oraz te, które ukończyły studium nauczycielskie.
- **Zasadnicze zawodowe/branżowe** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia: szkoły zawodowej (zasadniczej szkoły zawodowej lub rolniczej, szkoły przemysłowej), szkoły przysposobienia zawodowego lub rolniczego, korespondencyjnego kursu rolniczego wyłącznie na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, szkoły mistrzów, branżowej szkoły I stopnia.
- **Gimnazjalne** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia gimnazjum lub świadectwa ukończenia specjalnej szkoły przysposabiającej do pracy.

Education this is the highest educational level achieved in a school-based system, or in any other training mode or form, recognised in compliance with the binding education system. The basis for classifying education to a given level is provided by a certificate (diploma) of completion of a certain school, irrespective of the mode of studying (full-time, evening/weekend, part-time, by correspondence) in the country or abroad.

In the remainder of the publication, data on the education of the population will refer to persons aged 15 and over, and will be presented in the following classes:

- **Tertiary education** – refers to persons whose highest completed level of education is higher education with at least a bachelor's, engineer's or equivalent degree, or have received a diploma from a teachers' college, teachers' college of foreign languages (except those organized as part of a post-secondary school) and colleges of social service workers.
- **Secondary** – refers to persons whose highest level of education is the obtaining of a certificate of completion of a general high school, specialized high school, supplementary high school, or completed middle school before 1932. This also applies to those who received a certificate of completion of a secondary vocational school (technical school, supplementary technical school, vocational high school, technical high school, secondary art school which implements a secondary school curriculum). This group also includes those who have a certificate (diploma) of completion of a post-secondary school, admission to which was conditional on having a secondary school certificate, and those who have completed a teacher training college.
- **Basic vocational or basic sectoral vocational** – refers to persons whose highest level of education they have is a certified completion of: a vocational school (basic vocational or agricultural school, industrial school), vocational or agricultural training school, correspondence agricultural course only at the level of basic vocational school, master's academy, first degree trade school.
- **Lower secondary (gimnazjum)** – refers to persons whose highest level of education is the attainment of a certificate of completion of lower secondary (gimnazjum) or a certificate of completion of a special preparatory school.

- **Podstawowe ukończone** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia szkoły podstawowej (przed wojną szkoły powszechnej), kursów dla pracujących w zakresie szkoły podstawowej oraz szkoły artystycznej I stopnia realizującej jednocześnie program szkoły podstawowej.
- **Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego** – dotyczy osób, które uczą się w szkole podstawowej, uczyły się w szkole podstawowej, lecz jej nie ukończyły, nigdy nie uczęszczały do szkoły.

W spisie zastosowano definicje aktywności ekonomicznej ludności zalecane przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i Urząd Statystyczny Unii Europejskiej (Eurostat), oparte o rekomendacje Międzynarodowej Organizacji Pracy. Zgodnie z tymi zaleceniami przedmiotem badania osób był fakt wykonywania/posiadania pracy w okresie badanego tygodnia (w Polsce był to tydzień od 25 do 31 marca 2021 r.) bądź poszukiwania pracy i gotowość do jej podjęcia. Badaniem objęto osoby w wieku 15 lat i więcej. Przyjęto regułę klasyfikowania każdej osoby tylko do jednej z trzech kategorii: pracujących, bezrobotnych lub biernych zawodowo (faktyczna, a nie formalno-prawna sytuacja zawodowa badanych osób).

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne zgodnie z definicjami podanymi poniżej.

Do pracujących zostały zaliczone wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód,
- nie wykonywały pracy, ale formalnie miały pracę, a czasową przyczyną niewykonywania pracy była np. choroba własna, urlop związany z wypoczynkiem lub opieką nad dzieckiem.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy tzn. podjęły konkretne działania aby znaleźć pracę, w okresie od 1 do 31 marca,
- były zdolne/gotowe podjąć pracę w tygodniu badanym i następnym.

- **Primary education** – refers to persons whose highest level of education is the obtainment of a certificate of completion from an elementary school (before the war, a grade school), courses for working persons in the domain of elementary school, and an art school of the first degree that follows the curriculum of an elementary school.
- **Incomplete primary or no school education** – refers to persons who are studying in elementary school, studied in elementary school but did not complete it, or never attended school.

The census uses the definitions of population economic activity recommended by the United Nations Economic Commission for Europe and the Statistical Office of the European Union (Eurostat), based on the recommendations of the International Labour Organization. According to these recommendations, the subject of the survey of persons was the fact of having/having a job during the surveyed week (in Poland it was the week from 25 to 31 March 2021) or searching for a job and readiness to take it. The study included individuals aged 15 years and older. The rule was adopted to classify each person into only one of three categories: employed, unemployed or economically inactive (actual, not formal-legal occupational situation of the surveyed persons).

The economically active population includes all persons considered employed or unemployed as defined below.

The employed included all persons aged 15 years and over who, during the survey week:

- performed work for at least 1 hour that resulted in earnings or income;
- did not perform work, but formally had work, and the temporary reason for not performing work was, for example, their own illness, vacation or child care leave.

The unemployed are those aged 15–74 who have met three conditions simultaneously:

- were not working individuals during the study week;
- actively sought work, i.e. took concrete steps to find a job, between March 1 and March 31;
- were able/willing to work during the survey week and the following week.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Ludność bierna zawodowo to osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne/gotowe do jej podjęcia w okresie od 1 do 15 kwietnia,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie: dłuższym niż 3 miesiące lub do 3 miesięcy ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Jako **główne przyczyny bierności zawodowej** przyjęto:

- emerytura/renta/dochody kapitałowe (akcje, obligacje lub z własności),
- kontynuowanie nauki jako uczeń lub student,
- opieka na dzieckiem lub osobą dorosłą,
- własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy,
- wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy,
- inny powód.

Praca główna to praca, która zwykle zajmuje więcej czasu. Jeżeli prace zajmują taką samą ilość czasu, pracą główną jest ta, która przynosi wyższy dochód.

Status zatrudnienia uwzględnia poniższe kategorie pracujących:

Zatrudnieni (pracownicy najemni):

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej; do tej grupy należą również praktykanci i stażyści, którzy otrzymywali wynagrodzenie za pracę;
- osoby wykonujące pracę nakładczą (inaczej chałupniczą);
- osoby zatrudnione w rodzinnym gospodarstwie rolnym bądź rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem i jednocześnie otrzymujące za wykonywaną pracę ustalony zarobek lub dochód (niekoniecznie w formie pieniężnej).

The unemployed also included those who had found a job and were waiting for a job to start within 3 months and were willing to take that job.

The economically inactive population is defined as persons aged 15 and over who are not classified as employed or unemployed, i.e. persons who in the week under study:

- were not working, did not have a job and were not looking for one;
- were not working, were looking for work, but were not able/ready to work between April 1 and April 15;
- were not working and were not looking for work because they had a job and were waiting for a job for more than 3 months or up to 3 months but were not ready to start working.

The main causes of inactivity were identified as:

- pension/capital income (stocks, bonds or from property);
- continuing your education as an apprentice or student;
- child or adult care;
- your own health condition that does not allow you to work;
- exhausting all possibilities of finding a job;
- another reason.

The main job is the job that usually takes more time. If the jobs take the same amount of time, the main job is the one with the higher income.

Employment status includes the following categories of workers:

Employees:

- persons employed under an employment relationship or a civil law contract; this group also includes apprentices and interns who were paid for their work;
- persons who work as contractors (also known as homeworkers);
- persons employed on a family farm or in a family business outside agriculture and at the same time receiving a fixed income or earnings (not necessarily in the form of money) for their work.

Pracujący na własny rachunek:

- właściciele, współwłaściciele lub dzierżawcy indywidualnego gospodarstwa rolnego pracujący w tym gospodarstwie;
- osoby prowadzące własną działalność gospodarczą poza rolnictwem (zarejestrowaną lub niezarejestrowaną);
- agenci we wszystkich systemach agencji;
- osoby, które na mocy porozumienia z pracodawcą zarejestrowały własną działalność jako 1-osobowy podmiot gospodarczy.

Do pracujących na własny rachunek zalicza się zarówno **pracodawców** (osoby pracujące na własny rachunek, które w badanym tygodniu zatrudniały przynajmniej 1 pracownika najemnego) jak i **osoby niezatrudniające pracowników**.

Pracujący w innym charakterze – to osoby, które są członkami spółdzielni produkcyjnych (również rolniczych) lub pracują na innych zasadach i nie klasyfikują się do grupy pracowników najemnych, pracujących na własny rachunek, pomagających członków rodzin oraz nie są praktykantami ani stażystami; do tej grupy należą również pomagający członkowie rodzin. Pomagający członkowie rodzin to osoby, które bez umownego, wcześniej ustalonego wynagrodzenia, pomagały w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem.

Współczynnik aktywności zawodowej jest to udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia jest to udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Stopa bezrobocia jest to udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia zostały obliczone bez uwzględniania osób o nieustalonym statusie na rynku pracy.

Self-employed:

- owners, co-owners or lessees of an individual agricultural holding who work on the holding;
- individuals who are self-employed outside of agriculture (registered or unregistered);
- agents in all agency systems;
- persons who, on the basis of an agreement with the employer, registered their own business as a one-person economic entity.

Self-employed include both **employers** (self-employed persons who employed at least 1 paid worker during the survey week) and **non-employed persons.**

Workers in other capacities – are those who are members of production cooperatives (including agricultural cooperatives) or are employed/working on other terms and are not classified as employees, self-employed, assisting family members and are not apprentices or trainees; this group also includes contributing family members. Contributing family members are individuals who, without contractual, predetermined compensation, assisted in the operation of the family farm or family business outside of agriculture.

Activity rate is the share of the economically active population of a given category in the total population of a given category.

Employment rate is the share of the employed persons of a given category in the total population of a given category.

Unemployment rate is the share of the unemployed of a given category in the economically active population of a given category.

Activity rate and **Employment rate** were calculated without taking into account persons with unknown status in the labour market.